

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

61. aastakäik

13. veebruar 2018

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Regioonide komitee

Täiskogu 125. istungjärk 9.–11. oktoobril 2017

2018/C 054/01	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „2017. aasta Euroopa poolaasta ja 2018. aasta majanduskasvu analüüs“	1
2018/C 054/02	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon soovituste kohta riigipeadele ja valitsusjuhtidele, kes kogunevad 24. novembril 2017 Brüsselisse idapartnerluse viiendale tippkohtumisele	5

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Täiskogu 125. istungjärk 9.–11. oktoobril 2017

2018/C 054/03	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Kliimameetmete rahastamine: keskne vahend Pariisi kokkuleppe elluviimiseks“	9
2018/C 054/04	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Euroopa ühendamise rahastu transpordivaldkonna tulevik“	14
2018/C 054/05	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine“	21
2018/C 054/06	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Koostoimelisi intelligentseid transpordisüsteeme käsitlev Euroopa strateegia“	27
2018/C 054/07	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Territoriaalse vastupanuvõime tugevdamine: linnade ja piirkondade mõjuvõimu suurendamine tulemaks toime üleilmastumisega“	32
2018/C 054/08	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Vastupanuvõime strateegiline käsitus ELi välistegevuses“	38

2018/C 054/09	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa andmepõhise majanduse rajamine“	43
2018/C 054/10	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa sotsiaalõiguste sammas ja aruteludokument Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta“	48
2018/C 054/11	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „ELi strateegia ehitiste ja taristu maavärinakindluse suurendamiseks“	62
2018/C 054/12	Euroopa Regioonide Komitee arvamuse eelnõu teemal „Euroopa kosmosestrateegia“	66
2018/C 054/13	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi omavahendite reform järgmises, 2020. aasta järgses mitmeaastases finantsraamistikus“	72
2018/C 054/14	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Lapsrändajate kaitse“	76

III *Ettevalmistavad aktid*

REGIOONIDE KOMITEE

Täiskogu 125. istungjärk 9.–11. oktoobril 2017

2018/C 054/15	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Teenuste pakett: toimiv teenustemajandus eurooplaste jaoks“	81

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 125. ISTUNGJÄRK 9.–11. OKTOOBRI 2017

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „2017. aasta Euroopa poolaasta ja 2018. aasta majanduskasvu analüüs“

(2018/C 054/01)

Esitanud EPP, PESi, ALDE, EA ja ECRi fraktsioon

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

- võttes arvesse 2017. aasta Euroopa poolaastat käsitlevaid dokumente, milleks on iga-aastane majanduskasvu analüüs, riikide aruanded, riiklikud reformikavad ja riigipõhised soovitused;
- võttes arvesse oma resolutsiooni Euroopa Komisjoni 2017. aasta majanduskasvu analüüsi kohta (RESOL-VI/019), mis võeti vastu 8. veebruaril 2017;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi raportit 2017. aasta majanduskasvu analüüsi kohta (2016/2306(INI));

Investeeringute taaskäivitamine

1. rõhutab, et 55 % kõigist 2017. aastal esitatud riigipõhistest soovitustest käsitlevad investeerimistakistusi, mida saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused aidata kõrvaldada ⁽¹⁾. Komitee tuleb meelde vajadust tegeleda sellega, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ülesanneteks mõeldud finantsvahendid on puudulikud;
2. toonitab, et ühtekuuluvuspoliitika peaks jääma ELi peamiseks investeerimisvahendiks. Samas leiab komitee, et parandada tuleks ühtekuuluvuspoliitika juhtimist ja selle seoseid Euroopa poolaastaga, suurendamaks veelgi ühtekuuluvuspoliitika kulutuste mitmekordistavat mõju ja selle panust kestlikusse ja kaasavasse majanduskasvu;
3. tervitab küll 2015. aasta jaanuaris stabiilsuse ja kasvu pakti lisatud paindlikkust, kuid kutsub üles võtma edasisi meetmeid avaliku sektori investeeringute suurendamiseks, eelkõige infrastruktuuri ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas. Seejuures tuleb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames eraldada riiklik, piirkondlik või kohalik kaasrahastamine stabiilsuse ja kasvu pakti arvestusmehhanismist, nagu ka kaasrahastamine Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi raames. Lisaks on kavas kindlaks määrata ELi tasandi avaliku sektori investeeringute tõhususe tüpoloogia avaliku sektori kulutuste aruandes vastavalt nende pikaajalisele mõjule ning vaadata läbi struktuurse puudujäägi arutamise meetodid, et

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee „2016 European Semester, Territorial analysis of the Country-specific Recommendations“, strateegia „Euroopa 2020“ järelevalveplatvormi juhtkomitee aruanne.

võtta arvesse iga riigi majanduse eripära ja avaliku sektori kulutuste struktuurseid erinevusi. Makromajanduslikku tulemustabelisse soovitatakse lisada investeeringute määruga seotud näitaja;

4. märgib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on kaasatud umbes 25 % Euroopa Investeeringuspanga poolt rahastatava Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi projektidesse, ent nagu näitas hiljuti komitee tellitud uuring, on nende kaasamisel jätkuvalt märkimisväärsed probleemid seoses haldussuutlikkuse, Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi ülesehituse keerukuse ja fondist vähese teadlikkusega linnades ja piirkondades⁽²⁾. Komitee rõhutab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste paremaks kaasamiseks Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi projektide rakendamisse ja projektide parema geograafilise tasakaalu tagamiseks on tarvis suurendada teadlikkust, tehnilist abi, nõuandeid ja koostöö ELi teiste rahastutega;

5. nõustub komisjoni hinnanguga, et Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond on veel kaugel „inimkapitali arengu soodustamise täispotentsiaali saavutamisest [...] Sellele sektorile kohandatud instrumentide kavandamiseks ning sotsiaal- ja finantssektori osalejate tihedama koostöö tagamiseks tuleb teha veelgi suuremaid jõupingutusi.“⁽³⁾

6. rõhutab, kui oluline on jätkata struktuurireforme kõikidel haldustasandil ning vähendada bürokraatiat, mis käib kaasas praeguste investeeringutega, et aidata parandada meie ettevõtluskeskkonda ja meelitada ligi investeeringuid;

7. märgib, et Euroopas on VKEde, idufirmade ja kasvufirmade ligipääs rahastamisele ikka veel väga probleemne, ning väljendab heameelt selliste meetmete üle nagu Euroopa riskikapitali fondifond. Komitee kutsub komisjoni üles võtma koostöös kohalike, piirkondlike ja liikmesriikide ametiasutustega edasisi meetmeid erainvesteeringute võimendamiseks ja rahastamisallikate mitmekülsuse edendamiseks;

Struktuurireformide läbiviimine ja vastutustundlik eelarvepoliitika

8. kordab oma üleskutset kooskõlastada paremini kõik ELi suutlikkuse suurendamise meetmed ja lihtsustada ELi fonde. Komitee rõhutab, et 53 % 2017. aasta riigipõhistest soovistest käsitlevad haldussuutlikkuse küsimusi, eelkõige riigi tasandist allpool olevatel tasanditel;

9. leiab, et ELi eelarvest tuleks toetada liikmesriikide jõupingutusi viia ellu struktuurireforme ja vähendada bürokraatiat, mis käib kaasas praeguste investeeringutega, ning kiidab seetõttu heaks 2017. aasta mais langetatud otsuse luua struktuurireformi tugiprogramm (2017–2020) mahuga 142,8 miljonit eurot. Programmiga on kavas toetada institutsioonilisi, haldus- ja struktuurireforme, mille eesmärk on Euroopale lisaväärtust toovad rahastamismeetmed, et suurendada konkurentsivõimet, tootlikkust, majanduskasvu, töökohtade arvu, ühtekuuluvust ja investeeringuid;

10. kordab oma üleskutset komisjonile kaaluda võimalust teha ettepanek euroala fiskaalvõimekuse loomiseks, mis aitaks stabiliseerida euroala, juhul kui see on vajalik;

11. kutsub komisjoni üles hindama probleeme, millega võivad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused silmitsi seista riigihangete direktiivide kohaldamisel, ning juhib tähelepanu kohaliku ja piirkondliku tasandi vajadusele selliste vahendite järele nagu teadmuskeskused, et saada abi kõigi valitsustasandite haldussuutlikkuse suurendamisel riigihangete ja riigiabi valdkonnas tehnilise abi ja suuniste kaudu;

12. rõhutab vajadust edendada kaasavat majanduskasvu ja parandada ELi sotsiaalset mõõdet Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise⁽⁴⁾ kaudu, kasutades tugevat Euroopa sotsiaalmeetmete kava, milles konkurentsivõime ja sotsiaalne õiglus üksteist täiendavad, ja mis näeks muu hulgas ette Euroopa poolaasta raames sotsiaalsete näitajate rolli suurendamise ja reaalpalkade ülespoole suunatud lähenemise kooskõlas tootlikkusega;

⁽²⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI_pdf.pdf.

⁽³⁾ Vt Euroopa Komisjoni teatis „Euroopa poolaasta 2017: struktuurireformide elluviimisel ning makromajandusliku tasakaalustamise ennetamisel ja korrigeerimisel tehtud edusammude hindamine ning määruse (EL) nr 1176/2011 kohase põhjaliku analüüsi tulemused“, COM(2017) 90.

⁽⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Euroopa sotsiaalõiguste sammas ja aruteludokument Euroopa sotsiaalse mõõtmekohta“, raportöör: Mauro D'Attis (EPP/IT), komitees vastu võetud 11. oktoobril 2017 (SEDEC-VI/027).

13. leiab, et üleilmastumise ohjamist käsitlevat komisjoni aruteludokumenti⁽⁵⁾ silmas pidades on oluline juhtida tähelepanu vajadusele suurendada globaliseerumisest kasu saajate ringi, arendada edasi territoriaalse vastupanuvõime mõistet ja lõpetada selliste struktuurireformide edendamine, milles ei arvestata, et nende territoriaalne mõju on piirkondlike erinevuste tõttu ebahühtlane. Lisaks tuleb üleilmastumise ohjamise ELi strateegia koostamisel tugineda kolmele peateljele: *proaktiivne strateegia* oskuste, teadmiste ja taristu parandamiseks, *levendusstrateegia*, sh Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond ja muud poliitikavahendid, ning *osalusstrateegia* kodanike paremaks kaasamiseks ELi poliitika kujundamisse. Samuti kutsub komitee üles tõhustama Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi selle rahastamisvahendite suurendamise kaudu; integreerima selle mitmeaastasesse finantsraamistikku; märkimisväärselt alandama Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutamise kriteeriume; ning tagama sünergia Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega;

14. rõhutab, et praegune globaalne surve eeldab põhjalikku ja kohapõhist ELi tööstusstrateegiat,⁽⁶⁾ mis hõlmab strateegilist koordineerimist asjakohaste ELi poliitikavaldkondade ja -vahendite vahel;

2017. aasta Euroopa poolaasta ja 2018. aasta majanduskasvu analüüs

15. rõhutab, et 76 % kõigist 2017. aasta riigipõhistest soovitudest on seotud territooriumiga, sest neis käsitletakse probleeme, mis puudutavad teatud piirkondi või linnu rohkem kui teisi, ning nende elluviimine sõltub riigi tasandist allpool olevatest valitsustasanditest. Komitee märgib, et 62 % neist soovitudest on suunatud otseselt kohalike ja piirkondlikele omavalitsustele, mis osutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rollile struktuurireformide rakendamisel;

16. toonitab, et kahes kolmandikus 2017. aasta riiklikest reformikavadest tunnistatakse piirkondlike erinevuste olemasolu, kõigis mainitakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist riiklike reformikavade rakendamisse ning 70 %-s mainitakse nende kaasamist riiklike reformikavade koostamisse, kuigi üldiselt siiani veel üksnes konsulteerimise kaudu;

17. tõstab esile asjaolu, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine partneritena riiklike reformikavade koostamise varases etapis ja mitmetasandilise valitsemise lähenemisviisi süstemaatiline kasutamine suurendaks märkimisväärselt soovitud rakendamise määra, aitaks vähendada piirkondlike erinevusi, soodustaks suuremat omanikutunnet kohapeal ning tugevdaks usaldust liikmesriikides ja nende vahel;

18. kutsub ELi institutsioonide üles viima ellu Euroopa Regioonide Komitee ettepanek võtta kasutusele käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks Euroopa poolaastasse⁽⁷⁾ ning väljendab heameelt, et Euroopa Parlament ettepanekut toetab⁽⁸⁾;

19. soovib, et 2018. aasta majanduskasvu analüüs sisaldaks eraldi peatükki piirkondade olukorra kohta ja käsitleks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, ning kutsub liikmesriike tegema sama riiklikes reformikavades. Komitee rõõmustab, et toetatakse üleskutset lisada riigipõhistesse soovitudesse territoriaalne mõõde, ning kutsub komisjoni üles kohtuma kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajatega, kui septembri algul külastatakse liikmesriike. Euroopa poolaastasse territoriaalse mõõde lisamise toetamise kontekstis juhib komitee tähelepanu võimalusele lisada sellesse ühe elemendina demograafilised muutused, sidudes need seeläbi Euroopa poolaastaga, nagu märgitakse komitee arvamuses „ELi vastus demograafilistele väljakutsetele“;

20. juhib tähelepanu praegusele ebakõlale iga-aastaste riigipõhiste soovitud esitamise protsessi ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide nõutava keskpiika ja pika perspektiivi kavandamise lähenemisviisi vahel. Seetõttu väljendab komitee taas oma veendumust,⁽⁹⁾ et ühtekuuluvuspoliitika kaasamine riiklikes reformikavades tuleb ümber kujundada nii, et säilitatakse territoriaalne mõõde ning partnerlusel põhinev detsentraliseeritud lähenemisviis;

⁽⁵⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus, mis käsitleb komisjoni aruteludokumenti üleilmastumise ohjamise kohta, raportöör: Micaela Fanelli (PES/IT), komitees vastu võetud 10. oktoobril 2017 (ECON-VI/024).

⁽⁶⁾ Euroopa Regioonide Komitee omaalgatuslik arvamus „Euroopa tööstusstrateegia – kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll ja vaatenurk“, mida praegu koostab Heinz Lehmann (EPP/DE).

⁽⁷⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Euroopa poolaasta juhtimise parandamine: käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks“, raportöör: Rob Jonkman (ECR/NL), vastu võetud 11. mail 2017.

⁽⁸⁾ Vt Euroopa Parlamendi resolutsioon 2016. aasta Euroopa poolaasta kohta, vastu võetud 26. oktoobril 2016.

⁽⁹⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik pärast 2020. aastat. „Tugeva ja tõhusa Euroopa ühtekuuluvuspoliitika nimel pärast 2020. aastat“, raportöör: Michael Schneider (DE/EPP), vastu võetud 11. mail 2017.

21. märgib, et paljusid riigipõhiseid soovitusi korratakse mitu aastat järjest, sest keeruliste reformide elluviimiseks läheb aega. Seetõttu on komiteel hea meel tõdeta, et komisjon toetab komitee ettepanekut, et selliste soovitude elluviimisest antaks aru mitme aasta möödudes, mitte igal aastal. Komisjon märgib, et sellest lähtuvalt on kuni 2016. aastani esitatud riigipõhistest soovitustest umbes kaks kolmandikku vähemalt teatud eduga ellu viidud⁽¹⁰⁾ (võrreldes 43 %-ga kõigist 2016. aastal esitatud riigipõhistest soovitustest). Komitee kutsub komiteed üles avaldama läbipaistvalt selle hinnangu kõik aspektid;
22. rõhutab, et Euroopa poolaasta eeldab pikaajalist poliitilist raamistikku ning väljendab seejuures tunnustust komisjoni jõupingutustele siduda ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja kestliku arengu eesmärgid strateegiaga „Euroopa 2020“ ning ühtlasi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega. Arvestades eri võrdlusraamistike keerukust ja paljusust, toonitab komitee aga vajadust poliitika sidususe, selle kõikjal arvessevõtmise ja ühtse valitsemisraamistiku järele ning ootab, et komisjon esitaks kiiresti asjakohased ettepanekud;
23. rõhutab, et 2015. aastal puhkenud Euroopa pagulas- ja rändekriisi kujutab endast ikka veel väga tõsist probleemi paljude kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks. Seetõttu nõuab komitee Euroopa tasandilt jõulist ja konkreetset vastust, sh ka uute rahaliste vahendite näol;
24. täheldab murega, kui palju on pikaajalist töötust, eelkõige noorte hulgas, mis mõjutab ELi eri liikmesriikide majandust. Seetõttu kutsub komitee komisjoni ja liikmesriike üles kiirendama kõigi vajalike meetmete võtmist, et toetada tööturgu;
25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Ülemkogu eesistujale ja ELi Nõukogu eesistujariigile Eestile.

Brüssel, 11. oktoober 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁰⁾ Koos 2017. aasta riigipõhiste soovitustega avaldatud komisjoni teatis, COM(2017) 500 final (https://ec.europa.eu/info/files/2017-european-semester-communication-country-specific-recommendations_en).

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon soovitude kohta riigipeadele ja valitsusjuhtidele, kes kogunevad 24. novembril 2017 Brüsselisse idapartnerluse viiendale tippkohtumisele

(2018/C 054/02)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (komitee)

- võttes arvesse ühist pühendumist rahvusvahelisele õigusele ja põhiväärtustele, sealhulgas demokraatialle, õigusriigile, austusele inimõiguste, põhivabaduste ja soolise võrdsõiguslikkuse vastu, samuti turumajandusele, kestlikule arengule ja heale valitsemistavale, millel idapartnerlus põhineb;
- võttes arvesse asjaolu, et relvastatud konfliktid ja ebastabiilsus paljudes ELi naabruses asuvates riikides ja piirkondades takistavad kestvate partnerlussuhete arengut ⁽¹⁾;
- võttes arvesse õigustel põhinevat lähenemisviisi, mida EL kõiki inimõigusi – nii majanduslikul, poliitilisel, ühiskondlikul, kultuurilisel ja sotsiaalsel tasandil – hõlmates rakendab alates 2016. aastast, ühe Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi finantsabi juhtpõhimõttena, ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli põhiõiguste kaitsmisel kohalikul ja piirkondlikul tasandil;
- võttes arvesse kohaliku autonoomia aluspõhimõtet, mis kujutab endast üldist Euroopa väärtust, mis on sätestatud Euroopa kohaliku omavalitsuse hartas;
- võttes arvesse seda, kui tähtis on eelkõige uute riigipõhiste kahepoolse koostöö raamistike rakendamisse ajakohastatud assotsieerimiskavade ja partnerlusprioriteetide kaudu kaasata kodanikuühiskonna organisatsioone, noori ja kohalikke omavalitsusi, ning seda viisil, mis aitab kaasa partnerriikide demokraatlikule ja majanduslikule ümberkujundamisele ⁽²⁾ ja nende suhete tugevdamisele ELiga;
- võttes arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli vastupanuvõime tugevdamises, mis on määratletud laia, kogu ühiskonda hõlmava mõistena ja mida iseloomustab demokraatia, usaldus institutsioonide vastu, kestlik areng ja suutlikkus reforme läbi viia ⁽³⁾;
- võttes arvesse idapartnerluse riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste konverentsi (CORLEAP) rolli, mida on tunnustatud „Aruandes läbivaadatud Euroopa naabruspoliitika rakendamise kohta“ ja talituste ühises töödokumendis idapartnerluse vahe-eesmärkide kohta kuni aastani 2020;
- võttes arvesse CORLEAPI pühendumust idapartnerluse eesmärkide saavutamisele kooskõlas läbivaadatud Euroopa naabruspoliitika ja ELi üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegiaga, edendades ja rakendades kohalikul tasandil universaalseid väärtusi, millele EL on rajatud, süvendades koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, nende ühenduste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel kõigi kodanike hüvanguks;
- võttes arvesse CORLEAPI aruannet „Kodanikuaktiivsuse arendamine kui võimalus kohaliku demokraatia tugevdamiseks idapartnerluse riikides“ ning selles esitatud soovitusi;
- võttes arvesse CORLEAPI aruannet „Energiaühendus: kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll“ ning selles esitatud soovitusi;
- võttes arvesse uute algatuste – näiteks „Majanduskasvu toetavad linnapead“ ja idapoolsete linnapeade pakti teine etapp – käivitamist kestliku linnaarengu alal. Tegemist on alt ülespoole suunatud juhtimismudelitega, mis on võimelised ergutama kohalike omavalitsuste koostööd kodanike ning rahvusvaheliste institutsioonidega;

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa naabruspoliitika läbivaatamine“, oktoober 2016.

⁽²⁾ Nõukogu järeldused idapartnerluse kohta, november 2016.

⁽³⁾ Ühisteatis „Vastupanuvõime strateegiline käsitlus ELi välistegevuses“.

- võttes arvesse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi finantsabi vahetuskuvõtet 2014–2017;
- võttes arvesse veelgi tugevdatud koostööd CORLEAPi alaliste vaatlejatega ⁽⁴⁾ ja muude institutsiooniliste partneritega;

Strateegiline keskkond

1. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused arenevad pidevalt idapartnerluse ülesehituses osalejate ja selle poliitikakujundajatena, samal ajal kui paljud idapartnerluse tulemused sõltuvad saavutustest ja pidevatest jõupingutustest piirkondlikul tasandil, ning on vaja täiendavat toetust, et võimaldada neil areneda oma rollis;
2. toetab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tugevdatud rolli idapartnerluse poliitikameetmete, strateegiate ja juhtalgatuste rakendamisel, muu hulgas ka nende tõhusamat kaasamist mitmepoolsete platvormide ja nende paneelide töösse;
3. tervitab eelkõige arutelusid, milles käsitletakse kohaliku ja piirkondliku demokraatia tugevdamist idapartnerluse 1. platvormis „Demokraatia, hea valitsemistava ja stabiilsus“;
4. soovib luua struktureeritud koostöö kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning nende ühendustega valdkonnaülese elemendina idapartnerluse kõigi nelja prioriteetse valdkonna ulatuses, tuletades meelde, et inimestevahelised kontaktid on sama olulised kui majandus- ja energiasidemed;
5. rõhutab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine on tõhusama ja tulemuslikuma idapartnerluse mitmepoolse struktuuris ülioluline, ning kutsub üles tihedamale kooskõlastusele CORLEAPi tööga;
6. kutsub idapartnerluse riikide kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tungivalt üles osalema poliitiliste soovitude ja õigusaktide koostamises, samuti tuleks neid kaasata aktiivselt läbirääkimistesse keskasutustega kohalikul ja piirkondlikul tasandil huvi pakkuvate projektide ja otsuste üle;
7. tervitab komisjoni ettepanekut 20 eesmärgi kohta aastaks 2020 kui olulist sammu idapartnerluse riikide kodanike jaoks konkreetsete tulemuste saavutamisel ning kohustub nende eesmärkide saavutamisele aktiivselt kaasa aitama;
8. kutsub üles pakkuma asjakohast poliitilist, rahalist ja tehnilist toetust kõigile idapartnerluse riikidele sihipärase ja tõhusama partnerluse raames ELiga, et juhtida tõhusamalt nende reformiprotsesse ning pidades silmas kohaliku demokraatia ja territoriaalse arengu tugevdamist;

Kohalik demokraatia ja hea valitsemistava

9. kinnitab, et kohaliku demokraatia ja avaliku halduse reformi üldeesmärgid, sh detsentraliseerimise protsess, jäävad Euroopa Regioonide Komitee oluliseks panuseks Euroopa idapartnerluse rakendamisse kohalikul ja piirkondlikul tasandil, sõltumata ELiga loodud partnerluse valitud astmest läbivaadatud poliitika raamistikus;
10. märgib, et ELi idapartnerluse riikide poliitika tõhusus eeldab järjest aktiivsemaks muutuvate kohalike kogukondade osalemist võimalikult suures ulatuses;
11. rõhutab, et kohalikud valimised on olulised kodanike kaasamiseks ning nendega peaksid kaasnema arutelud teemal, kuidas teha tõhusamat tööd avalikkuse hüvanguks;
12. on seisukohal, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on head võimalused toetada tugeva kodanikuühiskonna arengut ning aidata tagada kohalike kogukondade demokraatiseerimine ja moderniseerimine;
13. kutsub üles kohandama olemasolevaid ELi rahastamiskavasid, eelkõige programme TAIEX ja Twinning, et täita piirkondlike ja kohalike sidusrühmade vajadusi;
14. innustab rakendama idapartnerluse riikides mitmeid sidusrühmi hõlmavat lähenemisviisi kohalikele ja piirkondlikele arengule, toetudes tihedale koostööle kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kodanike vahel seoses mitmesuguste meetmetega nagu toetus spordile, noorte või eakate kodanike ühendustele ja kodanike keskustele;

⁽⁴⁾ Kodanikuühiskonna foorum, Euronesti parlamentaarne assamblee ning Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress.

15. kutsub üles läbi viima tulemuslikke detsentraliseerimisreforme koos tõhusate korrupsioonivastaste meetmetega kõigil valitsustasanditel, et tagada tugevama piirkondliku juhtimise positiivne mõju kodanike igapäevaelule;
16. soovib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste liitudele senisest suuremat rolli ja asjakohaseid vahendeid, et aidata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi riiklike/valdkondlike/piirkondlike strateegiate ning neid mõjutavate poliitikameetmete kavandamisel ja rakendamisel ning teenuste osutamisel;
17. rõhutab vajadust avatud dialoogi järele kaasava avaliku halduse ja kohaliku omavalitsuse reformimisel, sealhulgas territoriaalsete reformide puhul, ning partnerluskuultuuri edendamisel kohalike ja keskasutuste vahel;
18. nõuab dünaamilist lähenemisviisi läbipaistvuse, korrupsioonivastase võitluse ja terviklikkuse suhtes kõigil valitsustasanditel, sh kohalikul tasandil, millega aidatakse suurendada kodanike usaldust avalike ametiasutuste vastu ja parandada majandusarengu keskkonda;
19. toetab kohandatud ja mitut riiki hõlmavat lähenemisviisi, et käsitleda iga riigi reaalseid vajadusi kohalike kogukondade ja kohaliku tasandi suurema vastupanuvõime parimates huvides;
20. toetab jätkusuutlikku ja läbipaistvat õigusraamistikku, mis võimaldab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel suurendada organisatsioonilist ja institutsioonilist suutlikkust;
21. kordab üleskutset lihtsustada juurdepääsu Euroopa rahalistele vahenditele kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning kodanikuühiskonna organisatsioonide jaoks koostöös piirkondlike omavalitsustega;
22. nõuab suutlikkuse suurendamise strateegiaid, programme ja õppekavasid nii valitud esindajatele kui kohalikele haldusjuhtidele ja -töötajatele, et võimaldada kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel võtta täielik vastutus nende poolt osutatavate teenuste haldamise eest;
23. nõuab, et kõigis käimasolevates kohalikes ja piirkondlikes reformides võetaks arvesse soolise võrdõiguslikkuse küsimusi, et vältida mis tahes soolist diskrimineerimist;
24. kutsub idapartnerluse riike üles vastavalt rahvusvähemuste kaitse raamkonventsioonile austama rahvusvähemuste õigusi emakeelsele haridusele;
25. kordab oma nõudmist, et ELi iga-aastased aruanded idapartnerluse riikide kohta sisaldaksid hinnanguid edusammudele piirkondlikus majanduses, detsentraliseerimisprotsessis ning kohalike omavalitsuste vahelises ja territoriaalses koostöös, et ELi toetust kohandada ja paremini suunata;
26. juhیب komitee poolt välja töötatud ja hallatavale veebilehele Division of Powers,⁽⁵⁾ mis annab ülevaate institutsioonilise ja fiskaalse detsentraliseerimise tasanditest ELis ja naaberriikides ning võib toetada sellist korrapärast analüüsi;
27. juhیب tähelepanu komitee positiivsele rollile programmis U-LEAD ja Ukraina rakkerühmas, millega aidatakse jagada kogemusi ja teadmisi ELi ja Ukraina kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

Energiatõhusus ja kohalik majandusareng

28. väljendab heameelt asjaolu üle, et üks idapartnerluse prioriteete on toetada partnerriike, keskendudes energiatõhususele suunatud meetmetele;
29. kutsub liikmesriikide valitsusi üles suurendama omavalitsuste rahalist toetust ja pädevusi, mis on vajalikud kohalike energiategiate väljatöötamiseks;
30. toetab Euroopa Komisjoni eriprogramme idapartnerluse riikide kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele;
31. kutsub komisjoni üles tegema koostööd ELi delegatsioonidega, et oluliselt suurendada koostööprogrammide nähtavust kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning tõhustada suutlikkuse suurendamist piirkondlikul tasandil;

⁽⁵⁾ www.cor.europa.eu/divisionofpowers.

32. soovib edendada ja tugevdada kohalikke ja piirkondlikke algatusi, mille eesmärk on parandada investeerimistingimusi idapartnerluse riikides, nagu poliitilised ja majanduslikud partnerlused ELi ja idapartnerluse riikide piirkondade ja linnade, ettevõtjate ühenduste ja võrgustike vahel;
33. soovib kokku leppida valdkondlikes katseprojektides 2020. aasta eesmärkide alal, mille rakendamise eest vastutavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, nii et saaks detsentraliseerimise protsessi käigus kogemusi omandada;
34. leiab, et on oluline teha kättesaadavaks rohkem ressursse piiriüleseks koostööks, keskendudes eelkõige inimestevahelistele kontaktidele, kohalike omavalitsuste vahelistele partnerlustele ning teadus-, kultuuri- ja noortevahtusele. Väikeprojektide fondi laiendamine naaberriikidesse hoogustaks koostööd rohujuure tasandil;
35. kutsub riikide valitsusi üles hõlbustama projektide registreerimist ning seal, kus asjakohane, ETKRide ja nende asjaomaste piirkondade või linnade osalust piiriülese koostöö programmides, mille eesmärk on rakendada piirkondlikel vajadustel põhinevaid projekte;
36. nõuab, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kaasataks programmitöösse seoses uute kahepoolsete abiprogrammidega Euroopa naabruspoliitika rahastamishahendi raames perioodiks 2017–2020.

Brüssel, 11. oktoober 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 125. ISTUNGJÄRK 9.–11. OKTOOBRI 2017

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Kliimameetmete rahastamine: keskne vahend Pariisi kokkuleppe elluviimiseks“

(2018/C 054/03)

Raportöör: Marco Dus (IT/PES), Vittorio Veneto (Treviso) linnavolikogu liige**Viitedokument:** Omaalgatuslik arvamus**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tuletab meelde, et vaieldamatud teaduslikud tõendid kinnitavad praegu toimuvat globaalset soojenemist ja seda, et sellel muutusel on märkimisväärsed ja üha suuremad tagajärjed majandusele ja ühiskonnale tervikuna. Eelkõige mõjutavad kliimamuutused suurel määral kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hallatavaid territooriume, mistõttu peavad nad sageli esimesena leevendama üha äärmuslikumate loodusnähtuste põhjustatud kahju ja investeerima kohanemismeesmetesse;
2. väljendab muret kliimamuutuste mõju pärast ka väljaspool ELi piire, kus võime tegeleda äärmuslike keskkonnanähtustega ja kohandada territooriumi toimuvatele muudatustele on sageli väiksem. Komitee märgib, et sellel võib olla otsene mõju ka rändele;
3. leiab, et ELi kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on piisavalt mänguruumi, et suurendada oma investeerimis-suutlikkust (ja suutlikkust tõmmata investeringuid ligi väljastpoolt) kliimamuutuste valdkonnas hoolimata mõningatest probleemidest eelarvepiirangute, pikaajalise planeerimise võime ja keerukate projektide juhtimisega. Sel ülesandel on põhimõtteline tähtsus, et suurendada veelgi ELi head üldist tulemuslikkust – praegu langeb ELi arvele 9,6 % üleilmsest süsinikdioksiidheitest;
4. juhib tähelepanu sellele, et kliimamuutuste probleemide lahendamiseks on vaja tohutult suuri investeringuid ja neid kulusid ei ole võimalik katta kohalike ja piirkondlike ressurssidega ega isegi ainult avaliku sektori vahenditest. Seetõttu väljendab komitee heameelt rahvusvahelise, Euroopa ja liikmesriikide tasandi algatuste üle, mille eesmärk on kaasata erainvesteeringud;

Rahvusvahelised meetmed

5. rõhutab taas kord, et kliimamuutuste probleem on ülemaailmne. Et seda lahendada võimalikult tõhusal viisil, on vaja mitmetasandilise ja paljude sidusrühmadega valitsemise lähenemisviisi. Selle valgel palub komitee Euroopa Komisjonil soovitada – seda ka ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon raames –, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli tunnustataks ja suurendataks, tagamaks Pariisi kokkuleppe eesmärkide tõhusam saavutamine;

6. leiab, et kuigi mõned arengumaad on omale seadnud üsna muljetavaldavad eesmärgid ja kohustused, ei ole enam vastuvõetav, et mõned riigid rakendavad Pariisi kokkulepet väga aeglaselt, ega saa nõustuda USA sooviga võetud kohustustest taganeda. Komitee kordab resoluutselt, et kokkuleppe eesmärkide säilitamine ei ole vabatahtlik, vaid hädavajalik. Seetõttu kutsub komitee komisjoni ja liikmesriike üles võtma kõiki vajalikke meetmeid, et EList võiks saada kliimamuutustevastases võitluses tõeline rahvusvaheline juht, kasutades täiel määral ära innovatsiooni- ja arenguvõimalusi, mis on seotud järkjärgulise ülemineku uuele majandus- ja finantsparadigmale;

7. peab vajalikuks, et ÜRO järgmine, 23. kliimamuutuste konverents Bonnisi ei jääks ekspertide kohtumiseks, vaid tooks kaasa märkimisväärse edasiminekku Pariisi kokkuleppe täieliku rakendamise suunas, eelkõige kliimameetmete rahastamise aspektides (vajadus stimuleerida kliimameetmete pikaajalist rahastamist, rahastamismehhanismi läbivaatamine jne);

8. teeb ettepaneku, et ÜRO tulevase, Katowices toimuva 24. kliimamuutuste konverentsi ettevalmistamise ajal algatataks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames rahvusvaheline arutelu selle üle, millised näitajad võiks lisada kasvuhooonegaaside heite kontseptsiooni, et saaks pakkuda tõhusamaid meetmeid võitluseks kliimamuutuste vastu;

9. leiab, et rahvusvahelises kontekstis, kus mõned riigid on näidanud vähest indu, on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll väga tähtis nii elanike kaasamisel ja nende teadlikkuse suurendamisel kliimamuutuste küsimustes kui ka investeringute ligimeelitamisel ning konkreetsete projektide rakendamisel. Samas on selle saavutamiseks vaja, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel oleksid teadmised, valmisolek ja suutlikkus rahalisi vahendeid ise hallata. Sellega seoses toob komitee välja suurepärased tulemused, mida praegu saavutatakse linnapeade pakti raames, ja linnapeade pakti hiljutise laienemise väljapoole ELi piire. Komitee palub seetõttu komisjonil seda algatust tugevdada ning niipalju kui võimalik edendada ülemaailmset linnapeade pakti, pakkudes finants- ja tehnilist abi, eelkõige maades, kus riiklikud sihid on selgelt väga madalale seatud;

10. tunnistab, et lahenduse üks osa on seotud ülemaailmsete finantsturgude tõhusama toimimisega. Seepärast peab komitee prioriteediks suurendada investorite teadlikkust kliimamuutustega seotud riskidest ja võimalustest, et nad saaksid suunata investeringud kestlikumatesse lahendustesse, ning väljendab heameelt lõplike soovitude üle, mille esitas finantsstabiilsuse nõukogu kliimamuutustega seotud finantsandmete avaldamise töörühm. Siiski palub komitee komisjonil hinnata kliimariiskide avaldamise tagajärgi, et oleks võimalik võtta kasutusele vahend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kulude vähendamiseks, juhul kui näiteks kindlustuskulud peaksid kiiresti kasvama;

11. kiidab heaks OECD algatuse luua keskkonnahoidliku rahastamise ja investeerimise keskus eesmärgiga toetada üleminekut keskkonnahoidlikule, vähese süsinikdioksiidiheitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele ning kutsub üles koordineerima rahvusvahelisi ja Euroopa tasandi algatusi;

Euroopa tasandi meetmed

12. avaldab tunnustust sellele, et EL on käivitanud mitu väärtuslikku kliimameetmete rahastamise algatust, näiteks komisjoni loodud jätkusuutliku rahanduse kõrgetasemelise eksperdirühm, Euroopa Energiatõhususe Fond, Euroopa Investeerimispanka kliimateadlikkusvõlakirjad, tehnilise abi andmiseks loodud Euroopa kohaliku energia abivahend (ELENA), programmi „Life“ rahastamisvahendid ja paljud muud. Eriti tunneb komitee heameelt viidete üle keskkonnasäästlikkusele komisjoni kapitaliturgude liidu tegevuskavas. Komitee peab kõiki neid algatusi väga positiivseteks, ent soovib siiski vältida kattumisi ja hoolitseda kõigi Euroopa tasandi poliitikasuundade ja algatuste võimalikult ulatusliku koordineerimise eest;

13. soovib eriti, et käimasolevate algatuste paremaks koordineerimiseks ja Euroopa poliitikavaldkondade suurema sidususe tagamiseks hindaks komisjon koostoimevõimalusi jätkusuutliku rahanduse kõrgetasemelise eksperdirühma ja asja loodud ringmajanduse rahastamise toetamise kõrgetasemelise eksperdirühma vahel;

14. teeb 2020. aasta järgse ELi uue mitmeaastase finantsraamistiku teemalise arutelu valgelt ettepaneku, et kliima ja kestliku arengu teemad muudetak스 kõigis rahastamisprogrammides läbivalt domineerivaks ning et nii kogu mitmeaastases finantsraamistikus kui ka peamistes rahastamisprogrammides seataks kliimameetmete eraldistele miinimummäär (alustades

struktuurifondidest ning uuest teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammist), ning kutsub üles viima need prioriteedid kooskõlla ELi majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärkidega;

15. teeb ettepaneku, et ELi seadusandlike ettepanekute mõju eelhindamisel hinnataks alati ka kliimamõju ja panust Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamisse. See meede peaks valmistama ette sellise ühtse ja kestliku pikaajalise kliimastrateegia koostamist, mis võimaldaks rohkem investeerida kliimamuutustega kohanemisse, nagu märkis hiljuti ka Euroopa Kontrollikoda ⁽¹⁾;

16. kutsub komisjoni üles andma Euroopa Pangandusjärelevalvele ülesande koostada võimalikult kiiresti, ent pärast nõuetekohast konsulteerimist huvitatud sidusrühmadega ja kaasates asjakohaselt erasektori, kestlike varade täpne liigitus, mis hõlmaks selgeid ja siduvaid määratlusi mõistetele „kliimameetmete rahastamine“, „keskkonnahoidlik rahastamine“, „kestlik rahastamine“ ja „ringmajanduse rahastamine“, lähtudes olemasolevatest algatustest (nagu Euroopa Investeerimis-panga kliimateadlikkusvõlakirjad). Euroopa ühise taksonoomiaga peaksid kaasnema ka suunised investoritele ja eraldi märgistamine, mis lähtub asjakohastest tulemusnäitajatest, et kokkuvõtlikult ja lihtsalt hinnata varade kvaliteeti;

17. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega kliimamuutustega seotud investeeringute jaoks prognoositava ja stabiilse õigussüsteemi. See on äärmiselt oluline, et edendada erasektori osalemist kliimameetmete rahastamises;

18. kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles kaaluma panganduse usaldatavusnõuete läbivaatamisel tõsiselt võimalust lisada sellesse keskkonnahoidlikkuse toetuskoefitsient sarnaselt infrastruktuuri toetuskoefitsiendi mudelile, mille komisjon pakkus välja kapitalinõuete määruse praegu toimuval läbivaatamisel, et vabastada ressursse erainvesteeringuteks, vähendades nende finantsasutuste kapitalinõudeid, kes nõustuvad andma laenu kestlikeks investeeringuteks ja kliimameetmeteks;

19. tunnistab, et kliimamuutuste probleemile võib osalist lahendust pakkuda tõhus kasvuhoonegaaside heitelubade turg, mida reguleerib Euroopa heitkogustega kauplemise süsteem, kui seda rakendada koos energiatõhususe ja taastuvenergia seisukohalt ambitsioonika poliitikaga. Seetõttu väljendab komitee kahetsust, et komisjoni 2015. aastal esitatud ettepanek heitkogustega kauplemise süsteemi muutmiseks ootab veel ikka lõplikku heakskiitu, samal ajal kui heitelubade hinnad on jätkuvalt liiga madalad. Komitee kordab, et miinimumprotsenti heitkogustega kauplemise süsteemi enampakkumiste tuludest peaksid haldama otse kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, et investeerida kohaliku vastupanuvõime suurendamisse. Samuti palub komitee komisjonil kaaluda erakorralisi meetmeid, näiteks kehtestada süsinikdioksiidi hinna miinimummäär või kaaluda uuesti Euroopa süsinikdioksiidimaksu sisseviimist;

20. kutsub Euroopa Komisjoni üles kaotama biokütustesse investeerimist ümbritseva ebakindluse, mis tuleneb asjaolust, et biokütustele on võimaldatud vaid ajutisi erandeid riigiabi korrast seoses energiamaksude ja süsinikuheitega. Samuti on oluline vähendada taastuvenergiaga seonduvat halduskoormust, et see ei oleks suurem kui fossiilkütuste puhul;

21. õhutab komisjoni suurendama kliimameetmetele ja keskkonnasäästlikkusele eraldatud eelarve osa kolmandate riikide arenguabi programmides kooskõlas Euroopa Parlamendi hiljuti heaks kiidetud määrusega, millega luuakse Euroopa Kestliku Arengu Fond ja milles seati kliimainvesteeringute määraks 28 % kogueelarvest. Samuti kutsub komitee üles tagama, et projektides nähakse ette ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suurem osalus, et nad jagaksid oma edukaid kogemusi kolmandate riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ja samal ajal täiendaksid nende oskusi. Rahvusvaheliste kohustuste keskmes peaksid olema kliimaõigluse põhimõtted, tagamaks, et investeeringud põhinevad inimõigustel ja abistavad kliimamuutuste suhtes kõige haavatavamaid kogukondi, luues muu hulgas kooskõlas ÜRO kestliku arengu 17. eesmärgiga ⁽²⁾ avaliku ja erasektori sidusrühmade vahel koostöökliima;

⁽¹⁾ „Ülevaatearuanne. Energias ja kliimamuutusi käsitlevad ELi meetmed 2017.“ Saadaval aadressil <http://www.eca.europa.eu/et/Pages/DocItem.aspx?did=41824>.

⁽²⁾ Eesmärk 17: taaselustada säästva arengu alane ülemaailmne partnerlus, <http://www.un.org/sustainabledevelopment/globalpartnerships/>.

22. toob välja asjaolu, et mõnikord võivad riigiabi eeskirjad ja/või avaliku sektori asutustele kehtivad Euroopa raamatupidamisstandardid, mis on sageli karmid, muuta keskkonna- ja kliimainvesteeringud keerulisemaks. Seepärast kutsub komitee komisjoni uurima, kas on manööverdusruumi, et muuta sellised investeeringud raamatupidamise vaatenurgast soodsamaks;

23. peab kasulikuks luua eraldi vahend, millega suurendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkust orienteeruda olemasolevate eri algatuste vahel, pääseda ligi kliimameetmete rahastamisele ja saada piisavalt tehnilist abi. Sel eesmärgil pakub komitee komisjonile oma toetust, et koostada kasutusjuhend, milles esitatakse lihtne ja täielik ülevaade Euroopa ja rahvusvahelise tasandi rahastamisvõimalustest, mis on suunatud kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele. Lisaks soovib komitee teha ülevaatest kokkuvõtte, mis muudetakse veebiportaali kaudu kättesaadavaks kõigile huvitatud sidusrühmadele, et pakkuda ühtset teabeallikat, kus võetakse kokku kõik kliimameetmete rahastamisvahendid;

Riikliku ja kohaliku tasandi meetmed

24. kutsub liikmesriike üles kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi rohkem riiklike energia- ja kliimakavade koostamisse, et soodustada riiklike ning kohalike ja piirkondlike kavade koordineerimist kooskõlas Pariisi kokkuleppe artikliga 4, mis käsitleb riikide kindlaksmääratud panuseid kasvuhoonegaaside vähendamisse;

25. tuleb meelde kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasatuse suurendamise ettepanekut, mis on esitatud arvamuses komisjoni teatise „ELi keskkonnavalaste poliitikameetmete tulemuslikkuse tagamine keskkonnapoliitika rakendamise regulaarse läbivaatamise kaudu“ (COM(2016) 316)⁽³⁾ kohta. Arvamuses kutsub komitee komisjoni üles tegema tihedat koostööd liikmesriikide ning piirkondlike ja kohalike pädevate asutuste, Euroopa Regioonide Komitee enda, ELi linnapeade pakti, kliima- ja energiaalase ülemaailmse linnapeade pakti ning Kohalike Keskkonnainitsiatiivide Rahvusvaheline Nõukoguga (ICLEI), et töötada välja kohalikul ja piirkondlikul tasandil kindlaksmääratud panuste kontseptsioon ja metoodika nende panuste kaasamiseks. Teedrajavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kaasataks algselt vabatahtlikkuse alusel kontseptsiooni töestamise eesmärgil;

26. soovib, et riiklikud energia- ja kliimakavad hõlmaksid keskpika perioodi kliimainvesteeringute programme, mis sisaldaksid peamiseid kavandatud meetmeid, määratletuna tasandi (riiklik või sellest allpool asuv tasand) kaupa ning rahastamispuudujääkide täitmiseks vajaliku toetuse liigi kaupa, kaaludes sel eesmärgil ka innovaatiliste rahastamisvahendite kasutust;

27. tuleb meelde säästva energia tegevuskavade tähtsust, et saavutada riikide ja ELi kindlaksmääratud panused kasvuhoonegaaside vähendamisse, ja teeb seepärast ettepaneku püüda tõhusalt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, lihtsustades tegevuskavade rakendamist, aruandlusmenetlust ja järelevalvesüsteemi. Selles osas tuleks kaaluda riiklike strateegiate ning kohalike omavalitsuste säästva energia ja kliimameetmete tegevuskavade kooskõlastamist. Komisjon peaks tegevuskavade vahendeid kooskõlas linnapeade pakti metoodikaga jõulisemalt edendama ning riikide valitsused peaksid neid toetama;

28. tunnistas, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel tuleks aidata selgelt mõista kliimaga seotud riske oma territooriumil, et nad saaksid langetada otsuseid võimalikult hästi. Sotsiaal-majandusliku hindamise, aruandluse ja teabevahetuse parandamine aitaks selgelt määratleda kliimameetmete mõju ühiskonnale, andes panuse kohalikkude otsustusprotsessi ja vahendite eraldamiseks. Kliimamuutustega kohanemist käsitleval Euroopa veebisaidil⁽⁴⁾ (Climate-ADAPT) on kaardistatud keskkonnavalaste riskid. Tegemist on positiivse ja kasuliku algatusega, kuigi see on veel vähe tuntud ning andmed kohalike ja piirkondlike tasandite kohta on killustatud. On üldine vajadus suurendada teadlikkust ELi meetmetest ja vahenditest kliimamuutustega kohanemiseks kohalikul tasandil. Seetõttu kutsub komitee komisjoni üles suurendama toetust sellele veebilehele, et parandada andmete kogumist ja tulemuste levitamist, pöörates suuremat tähelepanu piirkondlikule ja kohalikele tasandile, sest nemad on esimesed kriisidele reageerijad;

⁽³⁾ Arvamuse eelnõu „Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine“, ENVE-VI/021, mis pannakse hääletusele täiskogu 2017. aasta oktoobri istungjärgul.

⁽⁴⁾ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/>.

29. rõhutab, et rahastamise hõlbustamiseks on tähtis töötada välja sellised vahendid nagu rohelised võlakirjad ja ühisgarantiid. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad teha seda kas riigi või Euroopa Liidu institutsioonidega koostöös või nende abil. Hetkel on juba mitmeid häid näiteid selle kohta;

30. kutsub liikmesriike üles premeerima kohalike omavalitsuste poolset kliimameetmete rahastamist eriprogrammide kaudu (näiteks Luksemburgis kliimapakt, ⁽⁵⁾ millega tagatakse täiendavad vahendid kohalikele omavalitsustele, kes võtavad omale kohustuse rakendada teatud energiatõhususmeetmed) või vähendades avalikust sektorist rahastamise võimalikke sisemisi piiranguid või ka pakkudes muid toetusvorme;

31. kutsub kõiki poliitikuid ja eelkõige riikide valitsusi üles pakkuma ja rakendama julgeid meetmeid, mis seavad esimesele kohale mitte valimistulemused lühiajalises plaanis, vaid meetmete (või nende puudumise) tagajärjed järgmistele põlvkondadele nii tervise ja keskkonna kvaliteedi kui ka majanduse mõistes. Seetõttu teeb komitee ettepaneku, et süsinikdioksiidi lekke ohtu arvesse võttes vähendataks järk-järgult suure keskkonnamõjuga (ja seega suurte heitkogustega) majandustegevuse toetusi kuni nende täieliku kadumiseni suhteliselt lühikese aja jooksul ja hiljemalt 2035. aastaks;

32. kutsub üles võtma kasutusele üldised ühiste ja integreeritud meetmete kogumid nii vanade kui ka uute hoonete energiatõhususe suurendamiseks ja nende CO₂-jalajälje vähendamiseks, rakendama uute hoonete puhul miinimumnõudeid energiatõhususele ja tulemusnäitajatele ning täiendama rahalisi vahendeid, mis on vajalikud olemasolevate hoonete energiatõhususe suurendamiseks.

Brüssel, 10. oktoober 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁵⁾ <http://www.pacteclimat.lu/fr>.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Euroopa ühendamise rahastu transpordivaldkonna tulevik“

(2018/C 054/04)

Raportöör: Valencia autonoomse piirkonna valitsuse juht Ximo PUIG I FERRER (ES/PES)**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Euroopa ühendamise rahastu ja piirkondlik perspektiiv

1. tuletab meelde, et Euroopa Liidu integratsiooniprotsessi on algusest saadik iseloomustanud ELi moodustavate territooriumite majandus-, poliitiliste ja sotsiaalalaste suhete ja koostöö pidev tugevnemine. Transport on üks ELi majandusliku ja sotsiaalse jõukuse peamisi hoogustajaid, võimaldades kaubavahetust, edendades majanduskasvu ja pakkudes miljoneid töökohti. Ajakohane Euroopa transporditaristu poliitika toetab Euroopa Liidu peamiste eesmärkide saavutamist, nagu on määratletud strateegias „Euroopa 2020“, 2011. aasta valges raamatus Euroopa transpordipoliitika kohta ja Junckeri komisjoni kümnes temaatilises prioriteedis, nt siseturu sujuv toimimine ning majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamine;
2. tunnistab, et 2013. aastal vastu võetud Euroopa ühendamise rahastu (edaspidi „rahastu“) on transpordisektori ühtse õigusraamistiku ja rahastamisvahendina oluline tegur üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) arendamiseks ja seega üldiseks edasiminekkuks senisest selgemat ühenduse lähenemisviisi järgides. Rahastu kavandati üleeuroopalise transpordivõrgu taristu ja teenuste loomiseks ja täiendamiseks hädavajaliku kaasrahastamise vahendina. Sellest tulenevalt peab rahastu olema suunatud sotsiaalsele heaolule, ühtekuuluvusele, töökohtade loomisele, ⁽¹⁾ majanduskasvule ja keskkonnasäästlikkusele ⁽²⁾. Seega kaasneksid üleeuroopalise transpordivõrgu ja Euroopa ühendamise rahastuta Euroopaga suuremad kulud kui seda on praegused kulud nende rahastamiseks ⁽³⁾;
3. väljendab heameelt jõupingutuste üle, mis on tehtud praeguse vahehindamise raames seoses avatuse ja osalemise, sidusrühmade ettepanekute kogumise ja Euroopa Regioonide Komiteega konsulteerimisega ⁽⁴⁾;
4. on seisukohal, et rahastu vahehindamise raames tuleks edendada selle aluste säilitamist ja süvendamist ning selle suurt tähtsust Euroopa konkurentsivõime, Euroopa sotsiaalse kapitali parandamise ja Euroopa territoriaalse ühtekuuluvuse suurendamise ning ühise Euroopa kodakondsuse idee seisukohast, millega kaasneb Euroopa projekti nurgakiviks olev inimeste ja kaupade vaba liikumine. Sellisest süvendamisest tulenevalt tuleb rahastu sellele eraldatavate eelarvevahendite, menetluste, projektide valimise kriteeriumide ja protsesside ning nende haldamise, jälgimise ja hindamise aspektist läbi vaadata;

⁽¹⁾ P. Balázs, P. Cox, C. Trautmann, P. Wojciechowski, L. Brinkhorst, M. Grosch ja K. Peijs: „TEN- Corridors: Forerunners of a forward-looking European Transport System“ (2016): <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/116220/tent-issues-papers.pdf>.

⁽²⁾ „TEN- Corridors: Forerunners of a forward-looking European Transport System“, 2016.

⁽³⁾ Fraunhofer Institut für System und Innovationsforschung (ISI): „The cost of non-completion of the TEN-T“ (2016): <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/2015-06-fraunhofer-cost-of-non-completion-of-the-ten-t.pdf>.

⁽⁴⁾ „Mid-term evaluation of the Connecting Europe Facility (MCE)“: <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/mid-term-evaluation-connecting-europe-facility-MCE>.

5. juhib lisaks tähelepanu sellele, et mõned komitee esitatud tähelepanekud kehtivad alates rahastu vastuvõtmisest 2013. aastal endiselt⁽⁵⁾. Mõned parandamist vajavatest aspektidest on seotud mittepiisavate eelarveassigneeringutega, kahtlustega rahastu kooskõlastamise suhtes muude fondidega, vahendi menetluste keerukusega või kohalike ja piirkondlike omavalitsuste puuduliku rolliga ning subsidiaarsuse põhimõtte puuduliku järgimisega kaasrahastatavate projektide planeerimise ja läbiviimisega tegelevates eri organites⁽⁶⁾;

6. märgib, et Euroopa Liit tunnustab oma suunistes üleeuroopalise transpordivõrgu arendamise kohta, et integreeritud poliitikameetmed on olulised ning vaja on tagada juurdepääs „kõigile liidu piirkondadele, sealhulgas kaugetele piirkondadele, saartele ja äärepoolseimatele piirkondadele ning ühenduvuse nendega“. Seetõttu kutsub komitee üles võimaldama kõnealustel kahetsusväärselt põhivõrgust välja jäetud piirkondadel osaleda meremagistraale puudutavates meetmetes;

7. juhib Euroopa Komisjoni tähelepanu töigale, et maailmas võib täheldada põhjalikke muutusi majandusliku arengu ja territooriumi vahelises suhtes ning seoses uut tüüpi linna- ja makropiirkondliku süsteemi tekkimisega, mis toimib ühtaegu nii ülemaailmsel kui ka kohalikul tasandil⁽⁷⁾. Sel põhjusel tuleks rahastu mis tahes reformimisel arvesse võtta arutelu selle üle, kuidas Euroopa strateegilised transporditaristud võivad kaasa aidata tööstustegevuse tagasitoomisele Euroopasse,⁽⁸⁾ kuidas ülemaailmne geopoliitiline risk mõjutab väärtusahelate lühendamist, milline osatähtsus on piirkondlike valitsuste juhtimisstruktuuride kvaliteedil, tehnoloogilise integreerimise protsessidel või riigisiseste piirkondlike erinevuste suurenemisel (piirkondades võib viimasel ajal täheldada erinevuste tekkimist elaniku kohta arvestatava SKP ning riigisisese ühtekuuluvuse osas, millega kaasnevad riikide omavahelise lähenemise protsessid⁽⁹⁾). Samas tuleb seoses negatiivse dünaamikaga märkida, et eelarve kohandamise protsessid on kohustanud piirkondi vähendama oma investeeringuid, isäranis transporditaristuga seotud sektorites⁽¹⁰⁾. Kuigi 2014. aastal hakkasid avaliku sektori investeeringud tasapisi taastuma keskvalitsuste tasandil, muu hulgas tänu valitsemissektori eelarve puudujäägi kasutamisele, jätkus langus riigi tasandist madalamal tasandil,⁽¹¹⁾ mis on suurendanud erinevusi piirkondade vahel ja tugevdanud tsentraliseerimist. Rahastu tulevasel läbivaatamisel tuleks arvestada kõnealuse uue kontekstiga ja kavandada meetmeid Euroopa strateegilise transporditaristu pakutavate võimaluste ärakasutamiseks, et vähendada tööstuses ja geopoliitilises valdkonnas tuvastatud riske, et leevendada piirkondlike erinevuste suurenemist ja pöörata ümber negatiivsed arengusuunad avaliku sektori investeeringute vallas;

Rahastamine

8. tunnustab komisjoni kavatsust rahastada üleeuroopalist transpordivõrku Euroopa ühendamise rahastu kaudu. Esialgne 33,2 miljardi euro suurune eelarve moodustas märkimisväärse rahalise kohustuse. Peale selle on kaasrahastamise seisukohast oluline kavatsus kasutada mehhanismi puhul erasektori kapitali ja algatusi⁽¹²⁾;

⁽⁵⁾ Regioonide Komitee arvamus „Euroopa Ühendamise Rahastu“ (CdR 648/2012), mis võeti vastu täiskogu 96. istungjärgul 18.–19. juulil 2012.

⁽⁶⁾ „Results of the OECD-CoR consultation of sub-national governments. Infrastructure planning and investment across levels of government: current challenges and possible solutions“ (2016): <http://cor.europa.eu/en/documentation/brochures/Documents/Results%20of%20the%20OECD-CoR%20consultation%20of%20sub-national%20governments/2794-brochureLR.pdf>.

⁽⁷⁾ „Macro-regional strategies in changing times“ (2016) ja „The State of European Cities 2016: Cities leading the way to a better future“ (2016).

⁽⁸⁾ Eurofound. „ERM annual report 2016. Globalisation slowdown. Recent evidence of offshoring and reshoring in Europe“ (2017), koostanud J. Hurley, D. Storrie ja E. Perruffo: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/annual-report/2017/erm-annual-report-2016-globalisation-slowdown-recent-evidence-of-offshoring-and-reshoring-in-europe>.

⁽⁹⁾ „OECD Regional Outlook 2016. Productive regions for inclusive societies“ (2016): <http://www.oecd.org/publications/oecd-regional-outlook-2016-9789264260245-en.htm>.

⁽¹⁰⁾ „OECD Regions at a Glance 2016“ (2016) (http://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-regions-at-a-glance-2016_reg_glance-2016-en).

⁽¹¹⁾ 2. peatükk „Using the fiscal levers to escape the low-growth traps“: <https://www.oecd.org/eco/public-finance/Using-the-fiscal-levers-to-escape-the-low-growth-trap.pdf>.

⁽¹²⁾ J. Papi, M. Sanz ja R. Blomeyer: „Assessment of Connecting Europe Facility: in-depth analysis“ (2016): [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA\(2016\)572677_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA(2016)572677_EN.pdf).

9. peab siiski kahetsusväärseks viimase kümne aasta jooksul rakendatud kokkuhoiupoliitika tagajärjel kehtestatud eelarvepiiranguid. Sellise poliitika rakendamise esimeste aastate jooksul tehtud kärped võiksid muuta saavutamatuks aastateks 2020, 2030 (põhivõrk) ja 2050 (üldine võrk) seatud eesmärgid;
10. tuletab seoses sellega ja mitmeaastase programmi läbivaatamisega meelde, et määrustega (EL) nr 1315/2013 ja (EL) nr 1316/2013 kehtestatud eesmärkide puhul on tegemist siduvate ühenduse tasandi kohustustega;
11. kutsub seetõttu üles uurima põhjalikult võimalusi, kuidas subsidiaarsuse põhimõtet (alt üles suunatud perspektiiv) järgides suurendada rahastu praeguseid vahendeid, pöörates seejuures eritähelepanu kohalike, suurlinnade ja piirkondlike sidusrühmade sõnastatud rohujuuresandide vajadustele, et parandada kooskõlastamist rahastamisega seotud eri fondide vahel (EFSI, Euroopa ühendamise rahastu, Ühtekuuluvusfond) või Euroopa Investeeringupanga kavandatud teiste vahenditega – ilma et Euroopa ühendamise rahastu vahendeid vähendataks taas EFSI kasuks – ning selgitades konkreetsete konkursikutsete ajakava, mille võiks avaldada finantsperspektiivi algusaastail ja mis võimaldaks paremat planeerimist ja seega asjaomastel sidusrühmadel kutsete avaldamiseks paremini valmistuda;
12. rõhutab, et Euroopa ühendamise rahastust antavad toetused ja teised sarnased rahastud ei peaks konkureerima EFSIga ega selle turukeskse suunitlusega, millega püütakse kaasata uut kapitali ja mobiliseerida seisvat kapitali. Seetõttu leiab komitee, et EFSI ja Euroopa ühendamise rahastu eesmärgid on erinevad, mistõttu ei saa neid üksteisega asendada. Küll aga juhul, kui kahe rahastu vahel on võimalik sünergia, on soovitatav neid vahendeid optimaalselt kombineerida, et stimuleerida ELi investeeringuid;
13. soovib lisaks komisjonil seoses Euroopa Liidu lepingu artikli 50 (Brexit) kohaldamisega algatada õiguslikud ja poliitilised vahendid, mida on vaja piisavate eelarvevahendite tagamiseks transpordipoliitikale üleeuroopalise transpordivõrgu vallas, hõlmates soovituslikke ja paindlikke eraldisi, mida võib vajaduse korral täiendada;
14. juhib tähelepanu sellele, et viivitused üleeuroopalise transpordivõrgu osade rakendamisel vähendavad projektis osalevate piirkondade kasvuvõimalusi ja piiravad võrgustikes tehtava piirkondadevahelise koostöö mõju;
15. leiab, et Ühtekuuluvusfondist rahastatavate riikide intensiivsema tegutsemise vajadust arvestades ning Euroopa ühendamise rahastu ja Ühtekuuluvusfondi täiendavuse tagamiseks tuleks säilitada Ühtekuuluvusfondist rahastatavate riikide finantsraamistik;

Projektide valimine, haldamine ja juhtimine

16. kutsub komisjoni üles tegema sihikindlaid jõupingutusi, et parandada projektide valimist, haldamist ja juhtimist ning järelevalvet rahastuga seotud meetmete üle selliste algatuste kaudu nagu
- projektikonkursside prognoositavamaks muutmine;
 - määruse (EL) nr 1315/2013 artikli 17 lõikes 3 sisalduva sätte muutmine, mille kohaselt seal osutatud I lisa I osas esitatud prioriteetsete projektide elluviimine ei ole siduv;
 - „Euroopa lisaväärtuse“ kontseptsiooni edasiarendamine projektide valimise kriteeriumina, võttes arvesse äärepoolseimate piirkondade erilist konteksti;
 - taotlusmenetluste lihtsustamine ja tehnilise abi osutamine projektide ettevalmistamisel ja elluviimisel;
 - selliste kahe- või kolmeetapiliste mehhanismide väljatöötamine, mis soodustavad esimesel etapil lihtsustatud projektide esitamist ja nõuavad põhjalikumalt koostatud ettepanekuid alles võimalikul teisel või kolmandal etapil, kus on juba saavutatud suurem kindlus rahastamisküsimustes;
 - selge ja läbipaistva meetodi väljatöötamine avalike tariifitabelite abil projektide valimiseks ja allkirjastamiseks;
 - kriteeriumide lisamine ühiseks projektijuhtimiseks ja piirkondadega konsulteerimiseks projektide hindamise etapis;
 - kaasrahastatavate projektide järelevalve- ja kontrollimenetluste ja -kriteeriumide selgitamine;

- projektide valimise, kinnitamise ja teostamise kõiki etappe puudutava teabepoliitika põhimõtete väljatöötamine;
- üleeuroopaliste transpordikoridoride Euroopa foorumite rolli tugevdamine, et parandada nende otsustusvõimelisust piiriülese taristu arendamise küsimustes, mis on vajalik voogude nõuetekohaseks toimimiseks ja koridorides liikumiseks, nagu muu hulgas piiriüleised lõigud, kitsaskohad, linnade laevatranspordisõlmed⁽¹³⁾ ja puuduvad ühendused⁽¹⁴⁾;
- projektikonkursside kestuse pikendamine;

17. rõhutab, et üleeuroopalise transpordivõrgu rahastamine energia- ja telekommunikatsioonisektoriga jagatavast vahendist näib kunstlik. Transpordipoliitika on selgelt määratletud ja seega soovib komitee seda rahastada selleks ettenähtud vahenditest;

18. hoiatab, et eeskätt ühtekuuluvusfondist toetust saavad liikmesriigid peavad rohkem kasutama tehnilist abi, mis on rakenduskavade jaoks saadaval, et edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning teiste osalejate suutlikkust ELi rahastamisvahendeid kasutada. Euroopa ühendamise rahastu raames on eriti oluline, et ka vähem arenenud liikmesriigid koostaksid tehnilist abi kasutades kvaliteetseid projekte ning saaksid seega olla projektikonkurssidel ELi kaasrahastamist taotledes teiste liikmesriikidega võrdsed kandidaadid;

19. leiab, et transpordiprojektide rahastamine Euroopa ühendamise rahastust peab peaaugjalikult põhinema toetustel, kuid asjakohased võivad olla ka laenud, tagatised ja omavahendid;

Piirkondade ja linnade roll

20. juhib tähelepanu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suurele vastutusele avaliku sektori investeeringute rakendamisel ja nende üle järelevalve teostamisel üldiselt. 2014. aastal vastutasid OECD riikides omavalitsused 40 % eest avaliku sektori kulutustest, 50 % eest riigihangetest, 59 % eest avaliku sektori investeeringutest ja 63 % eest avaliku sektori personalikuludest⁽¹⁵⁾;

21. märgib, et seoses sellega tuleb meenutada, et ELis on usaldus institutsioonide vastu sõltuvalt valitsemistasandist erinev (tavaliselt on see seda suurem, mida lähemal asub institutsioon kodanikule)⁽¹⁶⁾. Praegu on inimeste usaldus riigi tasandist madalama tasandi valitsuste vastu suurem kui haldushierarhias kõrgemal positsioonil asuvate valitsustasandite vastu⁽¹⁷⁾. Lisaks on piirkonnad ja kohalikud omavalitsused tasand, kus saab kõige paremini välja selgitada vajadused ja ressursid, kõige hõlpsamalt ühendada avaliku ja erasektori koostöö ja kus on tõenäolisem, et halduse aruandlus ja läbipaistvus on tagatud. Seetõttu tuleks rahastu eelseisval läbivaatamisel lähtuda üleeuroopalise transpordivõrgu puhul mitme tasandi haldusasutuste vahelise nn ühistegevuse vaatenurgast⁽¹⁸⁾;

22. leiab, et sellega seoses peaks komisjon tagama, et TEN-T eesmärgid kaasataks liikmesriikide kavadesse, andes eelistuse liikmesriikide projektidele, mis on kooskõlas TEN-T-ga;

23. kutsub seetõttu komisjoni üles projektide valimise protsesside ning nende haldamise, jälgimise ja kontrollimise deentraliseerimisele piirkondade suurema kaasamise kaudu rahastusse, mis eeldab järgmist:

⁽¹³⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Sadamalinnade ja -piirkondade taaselustamine“, vastu võetud täiskogu 121. istungjärgul 8.–9. veebruaril 2017.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Puuduvad transpordiuhendused piirialadel“ (CdR 4294/2016), vastu võetud täiskogu 121. istungjärgul 8.–9. veebruaril 2017.

⁽¹⁵⁾ Vt joonealune märkus 10.

⁽¹⁶⁾ J. Muñoz: „Political trust and multilevel government“, teoses „Handbook on Political Trust“ (2017), koostanud S. Zmerli ja T. W. G. van der Meer: <http://doi.org/10.4337/9781782545118>.

⁽¹⁷⁾ Eurobaromeetri standarduuringu nr 86 küsimus „Q&A8a“ (november 2016): <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2137>.

⁽¹⁸⁾ M. Keating: „Europe as a multilevel federation“ (2017), *Journal of European Public Policy*, 24 (4); J. Subirats: „El poder de lo próximo: las virtudes del municipalismo“ (2016); J. M. Pascual ja J. Subirats: „Las ciudades ante el cambio de era: la nueva gobernanza urbana: actores e instrumentos“ (2016).

- (senisest enam subsidiaarsusel põhineva kriteeriumi kasuks) kaotatakse nõue, mille kohaselt projektide allkirjastamine eeldab keskvalitsuse heakskiitu, soodustades nii viisi võimalust, et projekte allkirjastavad piirkonnad;
- kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kaasatakse järjekindlalt osapoolte hulka, kellel on määruse (EL) nr 1316/2013 artikli 9 alusel luba esitada ettepanekuid ja leppida kokku ettepanekute esitamist;
- piirkondade mitmekesine pädevus vastavalt iga liikmesriigi põhiseaduslikule korrale peaks võimaldama piirkondade piiranguteta osalemist üleeuroopaliste transpordikoridoride Euroopa foorumite kohtumistel. Foorumitel tuleks edendada nii valitsemistasandite vahelise vertikaalse kooskõlastamise kui ka riigist madalama tasandi omavalitsuste vahelise horisontaalse koordineerimise vahendeid;
- Euroopa ühendamise rahastu ja üleeuroopalise transpordivõrgu raames tuleks teha koostööd uute territoriaalsete strateegiatega, nagu ELi makropiirkondlikud strateegiad (2009. aasta Läänemere piirkonna strateegia, 2010. aasta Doonau piirkonna strateegia, 2014. aasta Aadria mere ja Joonia mere piirkonna ning 2015. aasta Alpi piirkonna strateegia), või muudel geograafilistel kriteeriumidel põhinevate algatustega, kooskõlastades tegevust selliste vahenditega nagu Euroopa territoriaalse koostöö rühmitus (ETKR) ja foorumitega nagu Nordregio, VASAB (Vision and Strategies Around the Baltic Sea) jne. Lisaks soovitatakse seal, kus moodustatakse makropiirkondi, millel on transpordi ja logistikateenuste strateegiad ja tehnilised dokumendid, nendega arvestada;
- piirkonnad tuleb kaasata tööprogrammide koostamisse ja määratlemisse enne konkursside väljakuulutamist;

Kohalike ja piirkondlike aspektide seos ülemaailmsete küsimustega

24. rõhutab üldist kasu, mida toob üleeuroopalise transpordivõrgu väljaarendamine ELi kodanike igapäevaelus. Kogu projekti tuntuse suurendamiseks ELi tasandil ja Euroopa transpordistrateegiade edendamiseks soovib komitee ametiasutustele kõigi üleeuroopaliste transpordivõrkude märgistamist ELi ühtlustatud viisil, märgistades põhi- ja üldvõrgu taristu, sõlmpunktid ja koridorid. Komitee soovib ametiasutustele võrgu transpordisõlmede erikohtlemist, sest need on selgete ja hästi määratletud ühendustega juurdepääsupunktid teisestele ja kolmandatele transpordivõrkudele. Sellega seoses tehakse ettepanek, et liikmesriigid ja piirkonnad arvestaksid TEN-T-ga kohalike maanteetranspordivoogude ja piirkondlike raudteetranspordivoogude kavandamisel ja rakendamisel, et tagada terviklik perspektiiv, mis suurendab ja parandab kõigi kodanike liikuvust, mis on sotsiaalse kaasatuse ja keskkonnakaitse jaoks määrava tähtsusega tegur. Samuti on soovitatav pöörata erilist tähelepanu saarepiirkondadele, et luua sobival viisil vajalikud lennu- ja meretranspordi ühendused, mis tagaksid inimeste ja kaupade juurdepääsu põhivõrku võimalikult vähe koormavatel tingimustel;

25. peab vajalikuks luua probleemse raudteetaristuga piirkondades nii kohalikul kui ka piirkondlikul tasandil vajalik taristu, et võimaldada raudteetranspordi kasutamist samadel tingimustel teiste liikmesriikidega;

26. soovib sellega seoses üksikasjalikult analüüsida küsimusi, mis on seotud saavutuste propageerimise ning eesmärkide ja tulemuste läbipaistvusega. Rahastut ja TEN-T kaarte tuleks kodanikele lähemalt tutvustada infopunktide, infograafikute ja dokumentide abil;

27. juhib tähelepanu sellele, et praegu ei ole ELi, riigi ja piirkonna tasandi strateegiadokumentides nimetatud olulisimad transpordivaldkonna investeeringud piisavalt tõhusalt koordineeritud ja seostatud. Euroopa ühendamise rahastu haldamisel ja rakendamisel ei arvestatud piirkondlike omavalitsustega – see vähendab võimalusi hinnata eri rahastamisallikate raames kavandatud investeeringute lisaväärtust, sidusust ja täiendavust. Koordineerimisfunktsiooni võiks toetada ELi makropiirkondlike strateegiade kaudu;

28. juhib tähelepanu sellele, et olemasolevad rahalised vahendid tuleks peamiselt suunata esmase põhivõrgu prioriteetidele, arvestades võimalust tugevdada mitmeliigilise transpordi ühendusi (sadam, raudtee). Mis tahes järelejäänud vahendeid võiks kasutada selliste väiksemate projektide teiseks tehniliseks ja eelarveliseks toetamiseks, millel on väiksemad võimalused erasektori rahastamisele juurde pääseda (nende väiksema lühiajalise majandusliku tasuvuse tõttu), eeldusel et nendega luuakse suur Euroopa lisaväärtus, näiteks pakkudes loomulikku ühendust põhivõrguga või täiendades seda oluliste piirkondlike või piirkondadevaheliste elementidega, tingimusel et need on strateegiliselt ja struktuuriliselt

tähtsad ning lühikese ajaga teostatavad. Seda tuleks tulevase läbivaatamise raames edasi arendada kahel suunal: projektid, mis aitavad suurendada kauba- ja reisijateveo sujuvust esmatähtsate koridoride kaudu, ja projektid, mis lisavad selget väärtust ligipääsetavuse, ühenduvuse ja territoriaalse ühtekuuluvuse seisukohast;

29. on seisukohal, et kõigepealt tuleks asuda arutlema üleeuroopalise transpordivõrgu nn välise mõõtme üle, eelkõige seoses kolmandate riikide ja Euroopa koostöö strateegiliste piirkondadega, nagu Vahemere piirkond, Läänemere piirkond, idapoolsed naaberriigid, praegune ja tulevane Euroopa Majanduspiirkond ning muud erilist geopoliitilist ja majanduslikku huvi pakkuvad piirkonnad;

Prioriteedid

30. kiidab heaks Euroopa ühendamise rahastat käsitleva määruse I lisa IV osas seatud kolm spetsiifilist transpordialast eesmärki ja protsendimäära, ent taotleb siiski määruse rahastamismäärasid käsitleva artikli 10 muutmist, kutsudes üles neid suurendama meetmete puhul, mis on seotud prioriteetsete linnatranspordisõlmede, sadamate, meretranspordi, mitmeliigiliste platvormide ja transpordiühenduste (nagu veoautode transportimine raudteel) ja võrkude viimaste lõikudega;

31. teeb ettepaneku jätkata ühise tehnilise standardi kindlaksmääramist Euroopa ühendamise rahastu suhtes abikõlblike projektide jaoks, et saavutada ELis ühtlustatud tingimused üleeuroopaliste transpordikoridoride kiiruse, suutlikkuse, UIC-rööpmelaiuse ja töökindluse osas ning alternatiivkütuseid pakkuvate laadimisjaamade suhtes kohaldavad nõuded;

32. on seisukohal, et piiriülene transport peab olema prioriteet: need võrgu osad pakuvad liikmesriikidele kõige vähem huvi ja loovad kahtlemata Euroopa lisaväärtust;

33. teeb ettepaneku luua ELi linnade tegevuskavas uus transpordisõlmede partnerlus kõrvuti olemasoleva linnalise liikumiskeskonna partnerlusega. Selle eesmärk oleks analüüsida üleeuroopaliste transpordivõrkude kulgemist läbi linnades ja suurlinnades asuvate transpordisõlmede ning nende kaasamist linnade dünaamikasse, linnapiirkondade logistikasse ning eelkõige võrkude esimestele ja viimastele lõikudele suunatud projektidesse, nagu kinnitati Euroopa Parlamendi 19. jaanuari 2017. aasta resolutsioonis ELi logistika ja mitmeliigilise transpordi kohta uutes üleeuroopalise transpordivõrgu koridorides⁽¹⁹⁾. Nagu resolutsioonis märgiti, asub just nimelt linnatranspordisõlmedes suur hulk transpordiliike ja seal leiavad aset kogu logistikaahela jaoks võtmetähtsusega ümberlaadimised ja viimase etapi jaotus ning just nimelt kõnealustes sõlmkohtades tuleb luua vajalikud tingimused energia- ja transpordivõrkude ühendamiseks digiruumiga;

34. märgib, et lisaks tuleks kaaluda territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamist, kasutades ELi raudteevõrgus igal pool ja iseäranis piiriüleselt standardset UIC-rööpmelaiust, suurendades näiteks raudteeveeremi siseturu konkurentsivõimet, ning suurendada territoriaalset tasakaalu, lisades kõigi ELi piirkondade juurdepääsetavuse ja ühenduvuse kriteeriumid 2020. aasta järgseks ajaks;

Transpordi kehtlikkus

35. tuletab meelde keskkonnasäästlikkuse suurt olulisust Euroopa ühendamise rahastu puhul ning taotleb sellest tulenevalt, et vahendite jaotamisel suurendataks kõnealuse valdkonna vahendeid, võttes arvesse kliimamuutuste mõju. Sellega seoses nõuab komitee, et projektide premeerimismehhanismide kaudu suurendataks toetust transpordi mitmeliigilisusega seotud – ja CO₂-heite vähendamise seisukohast märkimisväärset mõju avaldavatele – vahenditele, nagu nt meremagistraalid, ja muudele samalaadsetele projektidele, millega edendatakse sotsiaalset, majanduslikku ja keskkonnaalast kehtlikkust ning kliimamuutuste leevendamist, laiendatakse elektrifitseeritud raudteevõrke ja maantee-transpordis kasutatavaid alternatiivkütuseid pakkuvate laadimisjaamade võrke, kasutatakse ära digitehnoloogia potentsiaali transpordisektoris ning võetakse meetmeid sadamarajatiste kohandamiseks. Komitee viitab ka oma arvamusele teemal „Euroopa vähese heitega liikuvuse strateegia“⁽²⁰⁾;

36. leiab, et Euroopa ühendamise rahastu läbivaatamise käigus tuleks võtta arvesse ringmajanduse raames liikuvus- ja tootmismustrites avalduvaid uusi tarbimise suundumusi;

⁽¹⁹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2016-0384+0+DOC+XML+V0//ET>
⁽²⁰⁾ COTER-VI/021.

37. teeb ettepaneku kiirendada kestliku transpordi toetusmeetmeid, kaaludes selliseid võimalikke meetmeid nagu Euroopa ökopreemia, taristu võimalik maksustamine ja *eurovignette*'i direktiivi läbivaatamine. Eri maksudest saadava tuluga võiks rahastada Euroopa ühendamise rahastu eelarvet;

38. märgib, et üleeuroopalise transpordivõrgu eri lahenduste analüüsimisel tuleb arvesse võtta kestlikku arengut nii sotsiaalsest, majanduslikust kui ka keskkonna aspektist. Sellega seoses ei tohiks tähelepanuta jätta ühendusi piirkondadega, mis seisavad silmitsi mitmesuguste probleemidega, nagu äärepoolne või saareline asukoht või majandusliku, demograafilise või rändetasakaalu puudumine.

Brüssel, 10. oktoober 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine“

(2018/C 054/05)

Raportöör: Andrew Varah Cooper (UK/EA), Kirkleesi ringkonna volikogu liige

Viitedokument: Euroopa Komisjoni teatis „ELi keskkonnaalaste poliitikameetmete tulemuslikkuse tagamine keskkonnapoliitika rakendamise regulaarse läbivaatamise kaudu“

COM(2016) 316 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

A. Üldised märkused

1. toetab ideed, et keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise eesmärk on parandada ühiseid teadmisi praeguste puuduste kohta ELi keskkonnapoliitika ja keskkonnaalaste õigusaktide rakendamisel liikmesriikides, pakkuda uusi lahendusi, mis toetaksid õiguslikku jõustamist, tegeleda nende puuduste algpõhjuste ja sageli valdkonnaüleste põhjustega ning püüda ergutada heade tavade tutvustamist;
2. tunnistab, et 2017. aasta veebruaris avaldatud keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise pakett⁽¹⁾ annab 28 riigi aruannete alusel esimese põhjaliku ülevaate sellest, kuidas kohaldatakse ELi keskkonnapoliitikat ja keskkonnaalaseid õigusakte liikmesriikides kohapeal. Sellest ilmneb, et keskkonnapoliitika toimib, kuid suuri järjepidevusega seotud puudusi esineb eeskirjade ja poliitika praktikas rakendamisel kogu Euroopas;
3. rõhutab, et ELi keskkonnapoliitika edukas rakendamine eeldab tihedat koostööd kõigi valitsustasandite vahel, alates kohalikust kuni ELi tasandini. Seepärast on komiteel hea meel, et komisjoni teatistes viidatakse sõnaselgelt koostööle Euroopa Regioonide Komiteega. Samas meenutab komitee, et paljudes liikmesriikides on vajalikud täiendavad parandused, et tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tõhus osalemine rakendamise läbivaatamisel ja parandamisel;
4. kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles kasutama parimal viisil keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamist selleks, et toetada keskkonnaküsimuste arvessevõtmist Euroopa poolaasta protsessi makromajanduslikes prioriteetides ning kestliku arengu eesmärkide saavutamist kestliku arengu tegevuskava 2030 raames;
5. rõhutab vajadust pidada rakendamist käsitlevat struktureeritud dialoogi iga liikmesriigiga 2017.–2018. aasta jooksul ning kaasata asjakohaselt kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi eesmärgiga arutada, kuidas käsitleda struktuurseid küsimusi ja iga konkreetse liikmesriigi vajadusi;
6. soovib Euroopa Komisjonil olla keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise analüüsimisel jõulisem ja suurendada liikmesriikide võrreldavust. Euroopa Komisjon peaks keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise järgmises voorus esitama läbipaistva, kergesti mõistetava ülevaate individuaalsete liikmesriikide peamiste rakendusprobleemide osas tehtud edusammudest, mis ei peaks kaasa tooma liikmesriikide, piirkondade või linnade täiendavat aruandlust;
7. kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles jätkuvalt tugevdama keskkonnaõiguse rakendamise ja täitmise tagamise ELi võrgustiku IMPEL rolli ja arendama edasi riiklikke IMPELi võrgustikke, mis koondavad kohalike ja piirkondlike ametiasutuste eksperte parimate tavade jagamiseks⁽²⁾;

⁽¹⁾ Kõik dokumendid on kättesaadavad aadressil http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm.

⁽²⁾ IMPEL on keskkonnaõiguse rakendamise ja täitmise tagamise Euroopa Liidu võrgustik. See tegutseb kõigis ELi liikmesriikides.

8. on seisukohal, et keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise protsess tuleks võimalusel ja vajadusel siduda juba olemasolevate hindamismehhanismidega, mis puudutavad samuti Euroopa õigusaktide rakendamise edusamme, nt algatus „Make it Work“, IMPELi võrgustiku tegevus ja REFITi programm;

9. tervitab Euroopa Komisjoni teatist õiguskaitse kättesaadavuse kohta keskkonnaõiguse valdkonnas⁽³⁾ ning ootab komisjonilt 2017. aastal suuniseid keskkonnanõuetele vastavuse tagamise kohta kui täiendavat konkreetset algatust keskkonnaõiguse parema rakendamise toetamiseks⁽⁴⁾;

10. toetab Euroopa Komisjoni aruannet keskkonnavalase aruandluse ühtlustamise meetmete kohta,⁽⁵⁾ mis põhineb komisjoni ELi keskkonnapoliitika seire- ja aruandekohustuste toimivuskontrollil,⁽⁶⁾ millesse komitee andis panuse ettevalmistava arvamusega COR-2015-05660-00-00-AC-TRA. Komitee kordab Euroopa Komisjonile esitatud üleskutset rakendada seire- ja aruandekohustuste suhtes horisontaalset lähenemisviisi ning ootab seepärast, et komisjon kohaldaks sidusalt aruande meetmeid 1 ja 2, pakkudes välja õiguslikke muudatusi seoses aruandluskoostustega, mis on määratletud kehtivates või uutes õigusaktides eesmärgiga neid kohustusi ühtlustada ja lihtsustada;

B. Komitee roll keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise poliitikatsükli institutsioonidevahelises kontekstis

11. pakub Euroopa Komisjonile tihedat ja struktureeritud koostööd kogu keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise tsükli vältel, sealhulgas keskkonnavalase koostöö tehnilise ühisplatvormi tegevuse raames,⁽⁷⁾ keskendudes kohalike ja piirkondlike omavalitsuste erinevatele struktuursetele rakendusprobleemidele ja nende lahendustele, nagu on rõhutatud arvamuse peatükis D. See hõlmab ka nende vahendite uurimist, mida komitee saab kasutada keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise riigipõhiste aruannete tugevdamiseks ja liikmesriikidele suuniste pakkumiseks, lisades territoriaalse mõõtme, võttes arvesse kogemusi, mille komitee on saanud strateegia „Euroopa 2020“ juhtimistsükliks antud panuste koostamisel Euroopa poolaasta korrapärase hindamise kaudu kohalikust/piirkondlikust vaatepunktist;

12. tunnustab asjaolu, et Euroopa Komisjon käsitleb oma teatistes keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamist kui täiendust käimasolevatele rakendamisjõupingutustele, nagu nõuetele vastavuse tagamine ja rikkumismenetlused;

13. peab oluliseks hinnata keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise süsteemi pärast kahte tsükli (neli aastat), et kontrollida mehhanismi tõhusust;

14. leiab, et keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine pakub võimaluse komitee ja Euroopa Parlamendi sihipäraseks koostööks ning arvamustevahetusteks ELi keskkonnaõiguse rakendamisega seotud probleemide ja lahenduste üle, tuues kokku kaasseadusandja huvid ja rakendusasutuste otsuselangetajate kogemused. Komitee kutsub Euroopa Parlamenti tegema tihedat koostööd nii ENVI komisjonis arutatavates küsimustes – keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine ning peamised rakendusprobleemid ja tuvastatud algpõhjused – kui ka parlamendi asjaomaste tulevaste rakendusaruannete osas, muu hulgas korraldades neil teemadel komitee ENVE komisjoni ja parlamendi ENVI komisjoni ühiseid koosolekuid;

15. rõhutab oma valmisolekut anda panus nõukogus seoses keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisega tulevikus peetavatesse aruteludesse, keskkonnaministrite mitteametlikesse kohtumistesse või muudesse nõukogu eesistujariikide tegevustesse, mis on seotud keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisega. Komitee pakub oma abi selliste arutelude ja tegevuste ettevalmistamisel eeskätt nõukogu eesistujariikide taotlusel koostatavate sihipärase arvamuste ning komitee ja komisjoni keskkonnavalase koostöö tehnilise ühisplatvormi koosolekute kaudu;

16. teeb ettepaneku uurida võimalust korraldada teemapõhiseid koosolekuid tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi ELi eri paigus asuvate riiklike esindustega. Selliste ürituste eesmärk oleks arutada konkreetseid kohalikke rakendusprobleeme ja anda seeläbi panus riigipõhisesse aruannetesse;

⁽³⁾ C(2017) 2616 final.

⁽⁴⁾ CdR 5660/2015.

⁽⁵⁾ COM(2017) 312 final

⁽⁶⁾ SWD(2017) 230 final

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/environment/legal/platform_en.htm

C. Suurema arvu poliitikavaldkondade hõlmamine

17. väljendab kahetsust, et Euroopa Komisjon piirdus keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisel algselt jäätmekäitluse, looduse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse, õhu kvaliteedi, müraaste, vee kvaliteedi ja veemajanduse valdkonnaga⁽⁸⁾;

18. kutsub Euroopa Komisjoni üles hõlmama keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise järgmisesse vooru olulise elemendina kliimamuutused ning kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise, tagades samas kooskõla energialiidu juhtimise sätetega. Komitee tuletab meelde kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otsustavat rolli kliimamuutustega võitlemisel ning innustab sellega seoses piirkondlike ja kohalike kliimamuutuste eesmärkide koostamist ja seadmist lisaks riiklikult kindlaks määratud panustele, mis on Pariisi kokkuleppes kliimamuutustega seoses võetud riiklike kohustuste oluline osa;

19. rõhutab vajadust lisada läbivaatamise järgmisesse vooru tööstusheidete direktiivi rakendamine. Seoses sellega peaks IMPELi võrgustikul olema protsessis suurem roll, et toetada heade tavade kogumist aastaks 2019;

20. soovib hõlmata ka kemikaale käsitleva ELi poliitika, mis on ELi keskkonnapoliitika nurgakivi. Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine peaks tooma esile kemikaalide registreerimise, hindamise ja autoriseerimisega seotud puudused ja positiivsed kogemused;

D. Poliitika puuduliku rakendamise algpõhjused

21. väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle avardada riigipõhiseid teadmisi avaliku halduse ja juhtimise kvaliteedi ning pädevuse jagunemise kohta riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste vahel ELi keskkonnaõiguse rakendamisel;

22. tunnistab, et lisaks rakendamise seotud puuduste täielikumale analüüsile keskkonnapoliitika traditsioonilistes valdkondades esitatakse keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise raames – esimest korda keskkonna valdkonnas – esialgsed järeldused puuduliku rakendamise võimalike algpõhjuste kohta;

23. soovib keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisel keskenduda ebatõhusale koordineerimisele kohalike, piirkondlike ja riiklike ametiasutuste vahel, et käsitleda järgmisi aspekte: pädevuste ja kohustuste ebaselge jaotus, vähene haldussuutlikkus, ebapiisav rahastamine ja turupõhiste vahendite kasutamine, poliitikameetmete integreerimise ja sidususe puudumine, teadmiste ja andmete puudumine ning ebapiisavad nõuetele vastavuse tagamise mehhanismid⁽⁹⁾;

Tõhus koordineerimine kohalike, piirkondlike ja riiklike ametiasutuste vahel

24. kutsub Euroopa Komisjoni üles töötama välja ühise metoodika keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise riiklike dialoogide pidamiseks ning andma suuniseid, et tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste täielik osalemine kogu protsessi vältel;

25. juhib tähelepanu parema rakendamise ja parema õigusloome vastastikmõjule: ELi kasutatavaid vahendeid, ELi õigusaktide sidusust ja järjepidevust ning halduskoormust tuleb samuti uurida, kui näib, et keskkonnapoliitika eesmäärke ei täideta;

26. palub liikmesriikidel hõlbustada kohaliku ja piirkondliku keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise sisseviimist sarnaselt riiklikele läbivaatamistele;

27. soovib liikmesriikidel tihedamalt suhelda kohalike ja piirkondlike omavalitsustega juba poliitika väljatöötamise ja õigusaktide ülevõtmise etapis ning, nagu julgustati seitsmendas keskkonnaalases tegevusprogrammis, näiteks valitsustasandite vaheliste vertikaalsete tööühenduste raames;

⁽⁸⁾ Vt eri poliitikavaldkondade tulemuste üksikasjalik kokkuvõte: Euroopa Parlamendi uuringuteenistus, ülevaade 03/2017, „Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine“. Koostatud komitee taotlusel Euroopa Parlamendi ja Regioonide Komitee koostöölepingu raames.

⁽⁹⁾ Vt komitee 2017. aasta septembri uuringuaruanne „Effective multi-level environmental governance for a better implementation of EU environment legislation“, mille koostas Milieu Ltd. Kättesaadav aadressil <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies.aspx>.

28. rõhutab, et liikmesriikidel tuleb edasi arendada mehhanisme tõhusa vertikaalse koordineerimise parandamiseks, sealhulgas selge ülesannete jaotus eri valitsustasandite vahel;

29. kutsub liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles veelgi vähendama killustatust, astudes muu hulgas selliseid samme nagu selliste integreeritud keskkonnalaubade kasutuselevõtt, mis ühendavad erinevad valdkondlikud keskkonnalaod, ning lihtsustades KMH ja KSH menetlusi⁽¹⁰⁾;

Haldussuutlikkuse suurendamine seoses keskkonnapoliitika rakendamisega

30. rõhutab, et nagu kinnitab ka keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine, puuduvad paljudel kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel rahalised, inim- ja tehnilised ressursid ELi keskkonnaalaste õigusaktide nõuetekohaseks rakendamiseks ning just väiksematel omavalitsustel on sageli piiratud ressursid selleks, et arendada oma tehnilisi eksperditeadmisi regulatiivsete nõuete valdkonnas. Komitee rõhutab seepärast vajadust ulatuslikuma abi järele ELi tasandil, kas otseselt või julgustades liikmesriike toetama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste horisontaalset koostööd (liikmesriikide sees ja piiriülevalt), et koondada projekte, jagada parimaid tavasid ja töötada välja ühised protsessid ja menetlused;

31. kutsub liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles tagama, et kohalikele ja piirkondlikele keskkonnanäasutustele eraldatud rahalised ja inimressursid vastaksid nende (neile üleantud) ülesannetele;

32. kutsub Euroopa Komisjoni üles tegema ELi suunised kättesaadavaks mitmes keeles ning liikmesriike koostama ühised standardid, vormid, kontroll-lehed ja koolituskavad koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, et tagada rakendamise ja aruandluse järjepidevus;

33. nõuab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vaataksid läbi menetluste kvaliteedi, et ühtlustada keskkonnalaubade väljastamist ja ühendada ressursid teiste osakondadega, saavutades nii mastaabisäästu ja lahendades keskkonnaprobleeme, mis ületavad halduspiire, kasutades samas ära ELi avaliku halduse kvaliteedi töövahendeid⁽¹¹⁾;

34. palub Euroopa Komisjonil, liikmesriikidel ning kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel edendada kohalike ja piirkondlike ekspertide kaasamist IMPELi võrgustikku ning tulevasse keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise vastastikuse hindamise vahendisse;

35. palub Euroopa Komisjonil ning eelkõige liikmesriikidel kaasata ELi suuniste ja ka seotud riiklike suuniste koostamisel kohalikke ja piirkondlikke eksperte, et saavutada suurem selgus ja paindlikkus nende rakendamisel;

36. kutsub Euroopa Komisjoni üles eraldama piisava eelarve uuele keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise vastastikuse hindamise vahendile. Samuti peaks komisjon tagama vahendi täiendavuse IMPELi elluviidavate vastastikuste tegevustega ning korraldusasutuste keskkonnaalase teabevahetusega „TAIEX REGIO PEER 2 PEER“ vahendi raames;

Euroopa rahastamisvahendite parem kasutamine keskkonnaõigustiku rakendamiseks

37. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles kasutama liikmesriikide toel Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide strateegilise eesmärgi nr 11 raames kättesaadavat tehnilist abi, et suurendada oma keskkonnatalituste institutsioonilist ja haldussuutlikkust ning nende võimekust ESIFi rahastamisvahendite ärakasutamisel eelkõige suuremahuliste keskkonnataristute (eesmärk nr 6) puhul. Samuti julgustab komitee neid kasutama ELi struktuurireformi tugiprogrammi oma keskkonnahalduse parandamiseks;

38. toetab ideed, et rohkem liikmesriike rajab ühtekuuluvuspoliitika korraldusasutuste ekspertide võrgustikke, mis tegelevad keskkonnainvesteeringute edendamisega;

39. palub ELil järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamise käigus põhjalikult uurida võimalusi suurendada ELi rahastust keskkonnaalaste õigusaktide rakendamiseks, samuti võimalust eraldada teatav protsent selleks eesmärgiks;

⁽¹⁰⁾ Keskkonnamõju hindamine (KMH) ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH).

⁽¹¹⁾ Euroopa Komisjon, 2015: „Avaliku halduse kvaliteet – vahendid valdkonnas tegutsejatele“.

Poliitikameetmete integreerimine ja sidusus

40. tunnistab, et veel üks keskkonnavalaste õigusaktide puuduliku rakendamise algpõhjus on keskkonnaküsimuste ebapiisav integreerimine teistesse poliitikavaldkondadesse ning tuleb seepärast meelde vajadust võtta keskseid keskkonnavalaste kliimamuutuste eesmärke arvesse kõigis ELi meetmetes;

41. palub kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel tagada nõuetekohane koordineerimine poliitilisel ja strateegilisel tasandil, võttes vastu kohaliku/piirkondliku kestliku arengu strateegia ja tagades keskkonnaküsimuste nõuetekohase integreerimise nende ruumilise planeerimise varajases etapis, et vähendada vastuolusid. Samuti kutsub komitee üles keskkonnaküsimuste nõuetekohasele integreerimisele varajases etapis keskkonnamõju strateegilise hindamise teel;

42. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles edendama vabatahtlikke valdkondlikke kokkuleppeid oluliste tööstussektoritega ja nn lepinguid riigiasutuste ja ühiskonna sidusrühmade vahel eesmärgiga pakkuda teavet, tuvastada probleeme ja leida lahendusi;

43. rõhutab asjaolu, et EL peab ellu viima tugevamat ja tõhusamat saasteallikale suunatud poliitikat paljudes keskkonnapoliitika valdkondades, sest vastasel juhul on kohalikul ja piirkondlikul tasandil võimatu järgida keskkonnakvaliteedi standardeid käsitlevaid erinevaid ELi õigusakte;

44. palub Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel pakkuda pädevatele kohalikele ja piirkondlikele ametiasutustele suuremat tuge nimetatud standardite ja eesmärkide täitmisel;

45. nõuab, et Euroopa Komisjon teeks koostööd asjaomaste riiklike ametiasutuste, Euroopa Regioonide Komitee, ELi linnapeade pakti, ülemaailmse linnapeade kliima- ja energiapakti ja Kohalike Keskkonnainitsiatiivide Rahvusvahelise Nõukoguga, et töötada välja kohalikul ja piirkondlikul kindlaks määratud panuste kontseptsioon ja kasutuselevõtu meetodika, aidates nii kaasa COP21 Pariisi kliimakokkuleppe raames kokku lepitud kliimamuutustevalaste eesmärkide saavutamisele. Teedrajavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kaasataks algselt vabatahtlikkuse alusel „kontseptsiooni tõestamise“ eesmärgil;

Teadmistele ja andmetele juurdepääsu parandamine

46. tunnistab, et andmete piiratud kättesaadavus põhjustab jätkuvalt rakendusprobleeme eri valitsustasanditel paljudes liikmesriikides ning et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel võib olla keskne roll teadmiste ja andmete kogumisel ja üldsuse teavitamisel, innustades kodanike suuremat teadlikkust;

47. peab tervitatavaks, et keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine peab olema rajatud olemasolevatele andmetele ja et see peaks viima nende andmete parema kasutamise ja võrdlemiseni, parandades nende kättesaadavust iseäranis kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks;

48. toetab struktureeritud arutelu ülesannete ja ressursside asjakohase jaotuse üle liikmesriikides kohalike omavalitsuste, piirkondade ja riigi tasandi vahel, et tagada keskkonnaseisundit käsitlevate aruannete ja näitajate sidusus, tõhusus ja usaldusvärsus;

49. kutsub liikmesriike üles arendama koostöös pädevate kohalike ja piirkondlike ametiasutustega struktureeritud rakendus- ja teaberaamistikke kõigi peamiste ELi keskkonnavalaste õigusaktide puhul;

50. nõuab, et Euroopa Komisjon tagaks, et liikmesriigid ning nende kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused rakendaksid nõuetekohaselt keskkonnavalastele teabele juurdepääsu käsitlevas direktiivis sisalduvaid miinimumnõudeid;

51. palub kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel kohaldada aktiivset teabepoliitikat. See peaks olema kahe-suunaline (sealhulgas tagasiside mehhanismid) ning edastama rohkem kodanikele suunatud teavet, nagu kaardipõhised veebivahendid, veebirakendused ja hariduskampaaniad;

52. toetab valitsusväliste organisatsioonide kaasamist keskkonnateabe kogumisse ja kodanike hulgas levitamisse ning nn kodanike teaduse kasutamist keskkonnaandmete kogumiseks;

53. kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles toetama omavalitsusi e-lahenduste ja e-valitsuse rakendamisel, et parandada nende keskkonnaseiret ja -aruandlust, näiteks e-valitsuse tegevuskava 2016–2020, programmi LIFE, Euroopa ühendamise rahastu ja programmi „Horisont 2020“ kaudu ning Euroopa Keskkonnaameti võrgustiku „Reportnet 2.0“ kasutuselevõtu kontekstis ⁽¹²⁾;

54. palub teha jõupingutusi kõigil tasanditel, et tagada elektrooniliste keskkonnaandmete jagamine ja Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuuri (INSPIRE) edasiarendamine ⁽¹³⁾. Samuti tuleks tugevdada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist INSPIRE protsessi;

Piisavad nõuetele vastavuse tagamise mehhanismid

55. on mures, et keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise analüüsist nähtub, et sageli esineb probleeme nõuetele vastavuse kontrollimise ja nõuete täitmise tagamisega ebatõhusate karistuste ning inspektorite ja prokuröride puuduliku suhtluse tõttu. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel võib nõuetele vastavuse tagamisega seotud tegevuste elluviimisel olla probleeme ebaühtlaste ELi sätete tõlgendamisel ja integreerimisel. Paljud kohalikud omavalitsused on liiga väikesed, et tagada keskkonnaõiguse asjakohane rakendamine;

56. palub kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel tagada volituste selge määratlemine ja jagamine ning pädevate ametiasutuste professionaalsus, teha tõhusat koostööd riigiasutustega (st politsei, toll ja prokuratuur) ning uurida ühiste piirkondlike keskkonnaalaste õiguskaitseasutuste loomise võimalusi, juhul kui nende endi kontrollivolitused on piiratud;

57. kutsub riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi üles kohaldama nõuetele vastavuse tagamisel riskipõhist lähenemisviisi, tagades järelevalve, edendamise ja nõuete täitmise parima kombinatsiooni ning piiratud ressursside sihipärasema kasutamise;

58. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles tegelema nõuetele vastavuse edendamisega, mis hõlmab koostööd reguleeritud äriühingute, asjaomaste valitsusväliste organisatsioonide ja kodanikega, kuna nad asuvad ettevõtjatele ja kodanikele lähedal;

59. palub liikmesriikidel ning kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel võtta kiireid jõustamismeetmeid ning kehtestada proportsionaalsed ja hoiatavad karistused ELi keskkonnaõiguse rikkumise eest ning sellest tulenevalt kohaldada keskkonnakuritegusid käsitlevat direktiivi 2008/99/EÜ;

60. kutsub riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi üles tegelema korrupsiooniprobleemiga ning tagama kohtusüsteemide nõuetekohase toimimise keskkonnavaldkonnas, säilitades kodanikele ELi keskkonnaalaste õigusaktidega ⁽¹⁴⁾ antud menetlusõigused;

61. toetab liikmesriikide, piirkondlike omavalitsuste ning kohalike omavalitsuste liitude kõiki algatusi suurendada oma teadmisi selliste Euroopa võrgustike heade tavade tutvustamise kaudu, nagu IMPEL, Euroopa prokuröride võrgustik keskkonnaküsimustes ja politseiametnike võrgustik;

62. kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles jätkuvalt tugevdama IMPELi rolli ja arendama edasi riiklikke IMPELi võrgustikke, mis koondavad piirkondlike ja kohalike ametiasutuste eksperte parimate tavade jagamiseks.

Brüssel, 10. oktoober 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹²⁾ COM(2017) 312 final, meede 3.

⁽¹³⁾ Direktiiv 2007/2/EÜ.

⁽¹⁴⁾ Riiklike õigussüsteemide üldist tõhusust on käsitletud ELi õigusemõistmise tulemustabelis ja Euroopa poolaasta raames (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester_thematic-factsheet_effective-justice-systems_en.pdf).

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Koostoimelisi intelligentseid transpordisüsteeme käsitlev Euroopa strateegia“

(2018/C 054/06)

Raportöör: Bouke Arends (NL/PES), Emmeni vallavalitsuse liige

Viitedokument: Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Koostoimelisi intelligentseid transpordisüsteeme käsitlev Euroopa strateegia – samm koostoimelise, ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse tagamise suunas“

COM(2016) 766 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

SISSEJUHATUS

1. tõdeb, et koostoimelisi intelligentseid transpordisüsteeme (C-ITS-süsteemid) käsitlev Euroopa strateegia on oluline samm koostoimelise, ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse strateegia poole. C-ITS-süsteemide integreeritud rakendamine transpordisüsteemides linnade ja piirkondade sees ja nende vahel võib pakkuda olulisi ühiskondlikke eeliseid, nagu suurem ohutus, puhtam keskkond, parem juurdepääs, sotsiaalne kaasatus ja rohkem töökohti;
2. taotleb teatistes nimetatud meetmete kõrval ulatuslikumaid meetmeid, et kasutada täielikult ära C-ITS-süsteemide võimalused ning saavutada kaugemale ulatuvad eesmärgid, nagu vähese heitega täielikult automatiseeritud mitmeliigiline transport, liikuvus kui teenus ning uksest ukseni transport, eelkõige sotsiaalse kaasatuse edendamiseks;
3. tunnistab, et lõppeesmärkideni jõudmine eeldab erinevaid muid elemente, mida komisjon eri tööpakettides nii paralleelselt kui ka järjestikku arendab, näiteks vähese heitega transporti edendavad meetmed ning füüsilise taristu osas vajalike kohanduste kindlaksmääramine;
4. soovib, et EL täidaks koordineerivat rolli koostalitlusvõimelise süsteemi väljatöötamisel transpordisüsteemide ja tehnoloogiate käsitlevate standardite ja eeskirjade valdkonnas;
5. on arvamusel, et lõppeesmärkide saavutamiseks on keskse tähtsusega koostöö kohalike ja piirkondlike omavalitsustega iga vaheetapi elluviimisel ning seetõttu peaks komisjon neid sellesse aktiivsemalt ja ulatuslikumalt kaasama;
6. kutsub komisjoni üles tõhusamalt teavitama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi sellest, kuidas on ELi eri meetmed omavahel seotud ja mis on nende eesmärgid. See eeldab sidusamat ja sihipärasemat teabevahetust kohalike ja piirkondlike omavalitsustega komisjoni erinevate omavahel tihedalt seotud tööpakettide teemal. Vaid siis saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused täita rolli, mis on vajalik eesmärkide saavutamiseks ning eri linnade ja piirkondade koostalitluse võimaldamiseks;
7. kutsub komisjoni üles võtma – muu hulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasabil – konkreetseid meetmeid, et suurendada eelkõige üldsuse toetust, kuna see on vajalik vähese heitega automatiseeritud liikuvuse lõppeesmärkide saavutamiseks. Üldsuse toetus ei ole vajalik mitte üksnes selleks, et vahetada C-ITS-süsteemide jaoks vajalikke andmeid, vaid eelkõige üha enam automatiseeritud transpordi omaksvõtmiseks. Seejuures peaks tehnika olema kasutajate teenistuses;

KOOSTOIMELISTE, ÜHENDATUD JA AUTOMATISEERITUD LIIKUVUSLAHENDUSTE RAKENDAMIST VÕIMALDAV TEGEVUS EUROOPAS

8. nendib, et enamik sõitudest ja vedudest leiab aset lühikestel distantsidel ühe piirkonna sees. Eurostati andmetel põhinevatest arvutustest nähtub, et üle poole kõikidest maanteel veetavatest kaupadest (massi järgi arvestatuna) toimetatakse vähem kui 50 km kaugusele ja rohkem kui kolm neljandikku kaupadest vähem kui 150 km kaugusele. Reisijateveo puhul on vahemaad enamasti veel lühemad;
9. palub seepärast ka konkreetseid meetmeid ja rahastamisvahendeid C-ITS-süsteemide rakendamiseks väljaspool üleeuroopalist transpordivõrku;
10. nõuab, et komisjon (kooskõlas programmi „Horisont 2020“ raames tehtavate teadusuuringute tähelepanu keskpunkti hiljutise nihutamisega transpordiliikide ühendamisele ja seostele automatiseerimisega) järgiks erilähenemisviisi C-ITS-süsteemide kasutuselevõtul mitmeliigilistes transpordisõlmedes. See peab olema kooskõlas koridoride puhul kasutatava lähenemisviisiga, et saavutada seeläbi integreeritud transpordisüsteem;
11. juhib tähelepanu asjaolule, et need sõlmpunktid asuvad eelkõige linnapiirkondades ja linnades, kus C-ITS-süsteemid ja mitmeliigiline transport saavad anda suurima panuse, et vähendada liikluse ja transpordi negatiivseid mõjusid, nagu ummikud, õhusaaste, parkimisprobleemid ja vähene liiklusohutus. Jalgrattaliiklus moodustab samuti osa mitmeliigilisest transpordist ja on omane iseäranis just piirkondlikule ja kohalikule tasandile;
12. tõdeb, et komisjon on siiani pööranud palju tähelepanu autovedudele maanteel, ent automatiseeritud süsteemid on päevakorras ja arendamisel ka ühistranspordis, siseveetranspordis, lennuliikluses ja raudteetranspordis (nt mehitamata õhusõidukid ja Hyperloop);
13. kutsub seepärast üles toetama ühendusi ja koostalitlust ühistranspordiga ja eri transpordiliikide vahel sihipäraste meetmete abil juba algusest peale;
14. tõdeb, et komisjon soovib õigustatult võtta ka meetmeid vähem kaitstud liiklejate heaks, ent see eeldab ka suurema tähelepanu pööramist kohalikele ja piirkondlikele oludele;
15. nõuab konkreetseid meetmeid kõigile vähem kaitstud liiklejatele, st jalakäijate ja jalgratturite kõrval ka elektrijalgrataste, motorollerite, mootorrataste ja puuetega inimeste (elektriliste) sõidukite kasutajatele;
16. tunnustab, et suur liiklustihedus ja peenekoeline taristu linnapiirkondades loob keeruka liikluspildi, mis esitab konkreetseid nõudmisi C-ITS-süsteemidele. Seepärast viiakse Euroopa sellistes piirkondades ja linnades läbi katseid ja projekte, et tagada C-ITS-süsteemide edu ka seesuguses keskkonnas;
17. tõdeb, et C-ITS-süsteemide kasutuselevõtt linnapiirkondades ja iseäranis linnades on keeruline ja seetõttu ärimudelite väljatöötamiseks vähem atraktiivne;
18. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et kõrvaldada takistused C-ITS-süsteemide kasutuselevõttul linnapiirkondades ja linnades;
19. nõuab lisaks meetmeid tagamaks, et süsteemid, mida seal rakendatakse ja katsetatakse, ühilduvad hästi pikematele vahemaadele ettenähtud, st riikide- ja piirkondadevaheliste liiklus- ja transpordisüsteemidega;
20. on seisukohal, et C-ITS-süsteemid kui automatiseeritud transpordi, liikuvuse kui teenuse ja uksest ukseni transpordi alustalad võivad edendada ka sotsiaalset kaasatust. See puudutab nende inimeste töökohtadele juurdepääsu ja liikuvust, kes ei saa täna olemasolevaid transpordisüsteeme kasutada või kelle jaoks see on keeruline, näiteks eakad ja puuetega inimesed. C-ITS-süsteemid võivad pikas perspektiivis aidata kaasa transporditeenuste parandamisele eeskätt maapiirkondades, kus ühistransport on surve all või juba kadunud. Kohandatud automatiseeritud transport võib pakkuda lahenduse hõredamalt asustatud piirkondades;

21. tõdeb, et hõredamalt asustatud maapiirkondade jaoks võib ka olla keeruline töötada välja ärimudeleid ilma kohalike ja piirkondlike omavalitsuste abita;

22. kutsub seepärast komisjoni üles innustama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi edendama ja lihtsustama C-ITS-süsteemide kasutuselevõttu ka äärealadel ja äärepoolseimates piirkondades, vähem arenenud piirkondades, saarepiirkondades ja teistes hõredamalt asustatud piirkondades;

C-ITS-SÜSTEEMIDE RAKENDAMISE POOLE 2019. AASTAL

C-ITS-teenuste rakendamisega seotud prioriteedid

23. märgib, et C-ITS-strateegia on teel automatiseeritud transpordi poole endiselt suunatud esmajoones keskpika perspektiivi vaheetappidele;

24. palub komisjonil töötada välja ka stsenaariumid ja valmistada ette meetmed pikemaajaliseks arenguks täielikult automatiseeritud transpordi suunas, mis toob tulevikus kõige suuremat majanduslikku ja ühiskondlikku kasu;

25. palub selleks ette näha vajalikud rahalised vahendid ka pärast 2019. aastat;

26. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid teiste transpordiliikide, ühendvedude ning ulatuslikuma rakendamise edendamiseks pikemas perspektiivis (lisaks teatistes nimetatud meetmetele, mis on täielikult suunatud maanteetranspordile ja hõlmavad suhteliselt lühikest ajavahemikku);

27. palub komisjonil töötada välja ulatuslikuma ja terviklikuma pikaajalise lähenemisviisi, milles keskendutakse sellistele käsitustele nagu liikuvus kui teenus ja uksest ukseni transport ning neist majandusarengule ja sotsiaalsele kaasatusele avalduvale positiivsele mõjule ning samuti vähese heitega transpordile;

28. palub komisjonil välja tuua, milliseid konkreetseid samme tuleb astuda ja milliseid meetmeid võtta erinevate stsenaariumide korral;

29. kutsub komisjoni üles töötama välja teabevahetuskava üldsuse toetuse kindlustamiseks;

30. kutsub üles aktiivselt kaasama linnu ja piirkondi ning nende esindajaid, nagu Euroopa Regioonide Komitee, C-ITS-süsteeme käsitleva Euroopa poliitika edasiarendamise igas etapis;

Koostalitlus kõikidel tasanditel

31. on seisukohal, et eri transpordiliikide koostalitlusvõime eeldab täiendavaid meetmeid nii kauba- kui ka reisijateveo osas. Teabevooge peab olema võimalik omavahel ühendada, kuid see eeldab enamat kui vaid teabevahetussüsteemide (5G jne) koordineerimine, näiteks võimalust ühendada eri transpordiliikide andmeid. Selles protsessis saavad andmeid nii kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kui ka eraettevõtjad (sõidukitootjad, navigatsioonisüsteemide käitajad, liikuvusteenuse pakkujad jne), viimatinimetatud aga ei pea tegema oma andmeid anonüümses vormis kättesaadavaks teistele kasutajatele, näiteks taristuettevõtjatele. Taristuettevõtjad, sageli kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, sõltuvad aga ohutu ja tõhusa liikluskorralduse tagamisel ning oma taristu käitamisel võimalikult täieulatuslikust ja ajakohasest teabest. Seda andmete vastastikuse jagamise ja juurdepääsu vajalikku aspekti, mis on seni reguleeritud üksnes andmete edastamise puhul ametiasutustelt eraettevõtjatele (direktiiv 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta), teatistes ei käsitleta;

32. kutsub üles võtma lisaks teatistes nimetatud sidetehnoloogia meetmetele meetmeid ka teabeahelate korraldamiseks. Oluline ei ole ainult küsimus, kuidas, vaid eelkõige millist teavet edastatakse;

33. nendib, et teabeahela teatud aspekte on siiski võimalik reguleerida ainuüksi rahvusvahelisel või Euroopa tasandil, näiteks sõidukiandmete juurdepääs ja nende kättesaadavus;

34. juhib tähelepanu sellele, et siin on keskse tähtsusega ennekõike ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste toetus ja koostöö, et tagada teabe kättesaadavus kohalikest ja piirkondlikest liiklusjuhtimissüsteemidest;

35. tõdeb, et koostalitlusvõime ei eelda mitte ainult meetmeid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas, vaid ka kohandusi füüsilises taristus;

36. kutsub komisjoni üles teavitama sellest aegsasti kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi. Investeeringuid kohalikku ja piirkondlikku taristusse tuleb teha nii, et need vastaksid C-ITS-süsteemide nõudmistele. Koostalitlusvõime jaoks on vajalik suurem ühtsus;

37. märgib, et eri transpordiliikide koostalitlusvõime Euroopas eeldab ELilt suurema tähelepanu pööramist mitmeliigiliste transpordisõlmede (jaamad ja terminalid) tähtsusele C-ITS-süsteemide jaoks ning et need asuvad peaaesjalikult linnapiirkondades ja linnades;

38. kutsub komisjoni üles tooma koos kohalike piirkondlike omavalitsustega (nende esindajatega) välja C-ITS-süsteemide kohaldamise kitsaskohad mitmeliigilistes transpordisõlmedes ning töötama välja meetmed nende kõrvaldamiseks;

Õigusraamistik

39. nõustub, et koostalitlusvõimelise süsteemi saavutamiseks on soovitavad ELi eeskirjad sidesüsteeme ja -tehnoloogiaid käsitlevate standardite ja õigusaktide valdkonnas;

40. kutsub komisjoni üles kaasama õigusraamistike väljatöötamise tihedalt ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused (nende esindajad), võttes arvesse nende tähtsust C-ITS-süsteemide arendamisel;

41. on seisukohal, et nii C-ITS-süsteemide rakendamiseks kui ka lõppeesmärkide saavutamiseks (kestliku automatiseeritud transpordi kasutuselevõtt, liikuvus kui teenus ja uksest ukseni transport) on reguleerivate meetmete kõrval ELi tasandil ennekõike vajalikud ka järgmised meetmed:

- koordineerimine: vaja on ulatuslikumat koordineerimist erinevate asjaomaste Euroopa tööpakettide ning Euroopa Komisjoni ja kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevuse vahel;
- elluviimise ja katsetamise lihtsustamine: tänased arengud C-ITS-süsteemide suunas on tugevalt turu- ja tehnoloogiapõhised, ent eeldavad kindlasti täiendavat tegevust kõigil valitsustasanditel, et rakendada C-ITS-süsteeme eri liiklusolukordades ja transpordiliikides;
- uurimistegevus: uurida tuleks näiteks füüsilises taristus vajalikke kohandusi ja stsenaariumide väljatöötamist, et suurele ebakindlusele vaatamata arendada välja pikemaajalised visioonid;
- seire ja hindamine: 2019. aasta järgseteks etappideks on vaja juba praegu kindlaks määrata, kuidas leiab aset seire ja hindamine sellistes valdkondades nagu algse loetelu ja vaheloetelu meetmete elluviimine, turu ja üldsuse omaksvõtt, tehniline areng, olukord eri tüüpi piirkondades (linna- ja maapiirkonnad), eri liiki taristutes (rahvusvaheline/riiklik, piirkondlik ja kohalik) ja transpordiliikides (maantee-, raudtee-, lennutransport) ning kauba- ja reisijateveol;
- seirest peab saama pidev tegevus, et oleks võimalik kindlaks teha, milline mõeldavatest stsenaariumidest teoks saab;
- teabevahetus: vaja on sihipärast teabevahetust ja tagasiside võimalust nii kohalike ja piirkondlike omavalitsustega piirkondade koostalitluse saavutamiseks kui ka (omavalitsuste kaasabil) üldsusega üldsuse toetuse kindlustamiseks;

Rahvusvaheline koostöö

42. tõdeb, et komisjon pöörab teatise õigustatult tähelepanu rahvusvahelisele koostööle riikide vahel, kuid et paljud tegevused C-ITS-lahenduste võimaldamiseks leiavad aset (peavad aset leidma) kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Otsuseid peavad seega langetama eri ametiasutused eri tasanditel. Need peavad olema üksteisega kooskõlas ja see eeldab jätkuvat tulemuslikku teabevahetust Euroopa Komisjoni ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

43. nõuab meetmeid, millega tagatakse kasutajate isikuandmete ja eraelu puutumatus nõuetekohane kaitse, mis on määrav tegur koostoimeliste, ühendatud ja automatiseeritud sõidukite edukaks kasutuselevõtuks;
44. kutsub seepärast komisjoni üles innustama rahvusvahelist koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel eri riikides, et kohalikke ja piirkondlikke projekte, katseid ja eksperimente võimalikult palju üksteisega siduda ja teadmisi jagada;
45. palub selleks välja töötada ja esitada konkreetse lähenemisviisi (näiteks sarnaselt partnerlusega Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking, milles teevad Euroopa Komisjoni toetusel koostööd ettevõtted ja aktiivselt osalevad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused).

Brüssel, 10. oktoober 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Territoriaalse vastupanuvõime tugevdamine: linnade ja piirkondade mõjuvõimu suurendamine tulemaks toime üleilmastumisega“

(2018/C 054/07)

Pearaportöör: Micaela Fanelli (IT/PES), Riccia vallavanem (Campobasso provints)

Viitedokument: aruteludokument üleilmastumise ohjamise kohta

COM(2017) 240 final

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. ÜLDISED MÄRKUSED

1. peab tervitatavaks asjaolu, et esitades aruteludokumendi üleilmastumise ohjamise kohta, tunnistab komisjon üleilmastumise oluliseks küsimuseks mõttevahetuses Euroopa Liidu tuleviku teemal⁽¹⁾. ELi suutlikkus üleilmastumist kujundada ja tegeleda selle mõjuga on kesksel kohal avalikus arutelus Euroopa tuleviku ja selle legitiimsuse üle, pidades silmas kodanike ootusi ELile;
2. tunnustab asjaolu, et komisjon on seni lähenenud sellele teemale terviklikult ja teadlikult, iseäranis esitades 14. septembril 2017 aruteludokumendile kiired järelemeetmed kaubanduspaketi kujul, milles pakutakse Euroopa raamistikku Euroopa Liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute sõelumiseks ja alalist mitmepoolset investeerimiskohut. Komitee koostab kaubanduspaketi kohta eraldi arvamuse. Ta rõhutab siiski vajadust, et komisjon järgiks seoses üleilmastumisega terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmaks iseäranis sotsiaalpoliitikat ning inimkapitali- ja innovatsiooni-poliitikat, samuti rännet ja demograafilisi muutusi ning nende ruumilist mõju;
3. tervitab samuti üleilmastumise võimaluste ja väljakutsete tasakaalustatud käsitlemist üleilmastumise ohjamise teemalises aruteludokumendis. Üleilmastumine on aidanud maailma paljudes piirkondades kaasa majanduskasvule ja parandanud seeläbi ka paljude eurooplaste elujärge. Aga mitte kõik piirkonnad ja rahvastikurühmad ei ole saanud üleilmastumisest samavõrra kasu. Lisaks tekitavad sügavad muutused paljudes inimestes ebakindlust. EL peab jääma aktiivseks üleilmastumise protsessi kujundamisel ja kasutama aktiivselt sellega kaasnevat võimalusi. Eesmärk peab olema tagada üleilmastumise võimaluste õiglasem jaotumine nii ELi sees kui ka üle kogu maailma;
4. tõstab esile finantsvahendite, sotsiaalse samba ja ühtekuuluvuspoliitika üle peetava strateegilise arutelu põhjapanevat tähtsust, et suurendada komisjoni suutlikkust tulla toime üleilmastumise väljakutsetega, ja rõhutab pakilist vajadust neid aspekte ulatuslikumalt ja paremini kooskõlastada;
5. toetab komisjoni kavatsust teha rahvusvaheliste partneritega koostööd, et tugevdada üleilmastumisega kaasnevate võimaluste õiglasema jaotumise huvides ülemaailmset juhtimist. Rahvusvahelise poliitika aktsepteerimist tuleb parandada, korraldades rohkem demokraatlikke arutelusid – see on protsess, mis vajab aega ja mida tuleb asjakohaselt kujundada. EL saab siin kasutada Euroopa integratsiooniprotsessi käigus saadud kogemusi ning tegutseda sel viisil mitmepoolsusele ja rangetele reeglitele tugineva rahumeelse maailmakorra saavutamise nimel;
6. peab kiiduväärseks, et komisjon tunnistab üleilmastumisega seotud eri poliitikavaldkondade tugevat piirkondlikku mõõdet, üleilmastumise territoriaalselt ebaühtlast mõju⁽²⁾ ja kõigi valitsemistasandite ühist vastutust Euroopa majanduse konkurentsivõimelisemaks, jätkusuutlikumaks ja üleilmastumise mõjudele vastupidavamaks muutmisel ning selle tagamisel, et – nagu on rõhutatud 2017. aasta majanduskasvu analüüsis – globaliseerumisest saadav kasu jaotatakse õiglaselt erinevate rühmade vahel ühiskonnas, eelkõige noorte hulgas. Mure võrdsuse, õigluse ja kaasatuse pärast nõuab teadlikkuse suurendamist kõigil tasanditel poliitika ja reformide mõju kohta tulude jaotamisele⁽³⁾;

⁽¹⁾ Pärast resolutsiooni „Euroopa Komisjoni valge raamat Euroopa tuleviku kohta „Mõttereendusi ja tulevikustenaariume EL 27 jaoks aastaks 2025““ vastuvõtmist 12. mail 2017 algatas komitee konsultatsiooni, mille tulemusi tutvustatakse 2018. aasta keskel vastuvõetavas arvamuses.

⁽²⁾ Aruteludokument ELi rahanduse tuleviku kohta, lk 16.

⁽³⁾ COM(2016) 725 final, 16.11.2016.

7. rõhutab siiski, et üleilmastumise ebaühtlast mõju tööturgudele arutades ei käsitleta dokumendis asjakohaselt selle mõju territoriaalseid erinevusi ELi piirkondades ega koostoimet kriisi ja kokkuhoiupoliitikaga, samuti selliste nähtuste olulisust nagu nn oskuste inflatsioon ja vaegtööhõive tööjõupakkumise kõrgema kvalifikatsiooniga segmentides, iseäranis noore põlvkonna hulgas, ega ka selle seost pakkumise vähenemisega madalama kvalifikatsiooniga segmentide puhul;

8. rõhutab, et on oluline säilitada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste investeerimissuutlikkus üleilmastumisele vastupanu võime tegurina. Komitee kordab seetõttu nõuet mitte arvestada liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste avaliku sektori kulutusi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning Euroopa Investeerimispannga kaasrahastamisel stabiilsuse ja kasvu paktsi määratletud struktuuriliste kulutuste hulka, kuna need investeeringud on oma olemuselt Euroopa üldistes huvides tehtavad investeeringud, millel on tõendatud majanduskasvu soodustav mõju⁽⁴⁾;

9. kordab oma veendumust, et majanduskasv ei saa käia käsikäes ebavõrdsuse ja sotsiaalse tõrjutusega, ning meenutab, et Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõige 3 kohustab ELi looma sotsiaalse turumajanduse, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress. Komitee rõhutab samuti, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 9, s.o lepingu horisontaalse sotsiaalklausliga kohustatakse ELi võtma oma poliitikas ja meetmetes arvesse piisava sotsiaalse kaitse tagamise ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitlusega seotud nõudeid;

10. rõhutab, et hiljutiste uuringute kohaselt ei kahjusta heaolupoliitika kulud konkurentsivõimet ning seega käsitatakse sotsiaalkaitseüsteeme pigem tootliku teguri ja mitte majandust pidurdava tegurina, ning märgib seoses sellega, et esmakordselt kaalub ka OECD⁽⁵⁾ kaasamist esmase eesmärgina tootlikkuse ja tööhõive kõrval, rõhutades, et valitsused peaksid pöörama rohkem tähelepanu ühiskonnariühmadele, mida reformikulud kõige enam puudutavad;

11. kordab muret, et Euroopa eelarve-eeskirjad muudavad mõnikord keeruliseks üleilmastumisest saadava kasu ümberjaotamise ebasoodsas olukorras olevatele sotsiaalsetele rühmadele ja sageli suurendavad raskusi veelgi, sest sotsiaalkaitsemehhanisme ja rikkuse ümberjaotamist tõmmatakse kokku. Komitee rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste põhjanevat rolli avalike teenuste pakkumisel⁽⁶⁾ ning kritiseerib üha suuremaid raskusi, millele nad eelarve-eeskirjade tõttu põrkuvad asjaomaste teenuste kvaliteedi säilitamisel ja innovatsiooni tagamisel; Seepärast ootab komitee, et iseäranis Euroopa poolaasta protsessi raames hakataks rohkem tunnustama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli kestliku arengu eesmärgi nr 11 rakendamisel, mis puudutab kaasavust, turvalisust, vastupidavust ja kestlikkust;

12. peab tervitatavaks komisjoni aruteludokumenti Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta⁽⁷⁾ ja ettepanekut Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta ning peab mõlemat algatust otsustavaks sammuks edasi Euroopas paremate elu- ja töötingimuste poole ühtlustumise protsessis ning üleilmastumisest saadava kasu paremas jaotamises. Komitee toetab sotsiaalnäitajate tulemustabeli ideed ja peab vajalikuks lisada ka siduvad sotsiaaleesmärgid;

13. soovib lõpetada n-ö territooriumi mittearvestavate struktuurireformide edendamise üleilmastumise ohjamise ELi strateegia koostamise ajal. Strateegia peab tuginema kolmele peateljele: *proaktiivne strateegia* oskuste, teadmiste, taristu ja seega piirkondliku konkurentsivõime parandamiseks, et aidata kõigil ELi piirkondadel kasutada ära üleilmastumisega kaasnevad võimalused, *leevendusstrateegia*, sh Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGAF) ja muud sotsiaalpoliitika vahendid, ning *osalusstrateegia*, mis tugineb demokraatlikule aruandekohustusele Euroopa, riigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et kaasata kodanikke paremini ELi poliitika kujundamisse;

⁽⁴⁾ Komitee arvamus „Avaliku sektori kulutuste tõhususe parandamine ELi tegevusega hõlmatud valdkondades“, BUDG-V-009, viide: COR-2014-04885, raportöör: Catuscia Marini (IT/PES); komitee arvamus „Stabiilsuse ja kasvu paktsi kehtivate nõuete paindlikum kasutamine“, ECON-VI/002, viide: COR-2015-01185, raportöör: Olga Zrihen (BE/PES); komitee arvamus „Investeerimislõhe ületamine: kuidas lahendada probleemid?“, ECON-VI/014, raportöör: Markku Markkula (FI/EPP), 8.–9. veebruar 2017.

⁽⁵⁾ OECD „Going for Growth“, 2017.

⁽⁶⁾ Euroopa Komisjon, kuues aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta, 2014.

⁽⁷⁾ Komitee arvamus, mis käsitleb Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja aruteludokumenti Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta, on koostamisel (raportöör: Mauro D'Attis (IT/EPP)) ja see on kavas vastu võtta komitee 9.–11. oktoobri 2017. aasta täiskogu istungjärgul.

14. kordab, kui tähtis on uuendatud ja tugevdatud kohapõhine lähenemisviis ELi poliitikas, sest see võimaldab tõhusalt juhtida territoriaalseid ümberkorraldus- ja koondumisprotsesse, mis tulenevad turgude ülemaailmsest integreerumisest. Selline suunamuutus, mis on juba kesksel kohal ühtekuuluvuspoliitikas, on hädavajalik, et vähendada suurlinnades ja linnastunud piirkondades ning nende ja maapiirkondade vahel kujunenud kasvavat sotsiaal-piirkondlikku ebavõrdsust, mille negatiivne mõju sotsiaalse heaolu tasemele võib ohtu seada liidu poliitilise ja institutsioonilise tasakaalu.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

Seoses kaubanduspoliitikaga

15. rõhutab, et kaubandus ei ole eesmärk omaette, vaid seda tuleb vaadelda kui vahendit, millega saavutada ELi üldeesmärke, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 3, samuti strateegias „Euroopa 2020“, kestva arengu kavas aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärkides⁽⁸⁾;

16. peab tervitatavaks komisjoni võetud kohustust suurendada kaubanduslääbirääkimiste protsesside läbipaistvust. Komitee soovib, et komisjon teeks ELi ühise seisukoha koostamisel kaubanduslepingu läbiraakimiste ja selle lepinguga seotud otsustusprotsessi raames tõhusat koostööd kõigi valitsustasandite ja sidusrühmadega ning teavitaks tõhusalt läbiraakimiste tulemustest. Samuti kutsub komitee liikmesriike üles suurendama läbipaistvust juba kaubanduspoliitika eesmärkide sõnastamisel konkreetsete kaubanduslääbirääkimiste jaoks;

17. juhib tähelepanu asjaolule, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 lõikes 1 on ühine kaubanduspoliitika paigutatud ELi ainupädevuses olevate valdkondade hulka. Juhul kui asjaomased läbiraakimised hõlmavad ühtlasi valdkondi, mis on liikmesriikidega jagatud pädevuses, tuleb ka pädevuste jaotust asjaomastel läbiraakimistel selgitada võimalikult varases etapis, lähtudes ka subsidiaarsuse põhimõttest;

18. leiab, et komisjon ja liikmesriigid peaksid võtma meetmeid tagamaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemine kaubanduslääbirääkimiste protsessides;

19. tuletab meelde, et vaid mõni päev pärast komisjoni aruteludokumendi avaldamist (10. mai 2017), s.o 16. mail 2017 esitas Euroopa Kohus arvamuse 2/2015, mis käsitleb vabakaubanduslepingut Singapuri ja milles ta jõuab järeldusele, et seda liiki leping kuulub liidu ainupädevusse, välja arvatud investeeringute kaitse sätete osas, mis käsitlevad jagatud pädevust ELi ja liikmesriikide vahel. Seega võib komisjon tulevikus kavandada pigem selliseid kaubanduslepinguid, mis hõlmaksid vaid Euroopa Liidu ainupädevusse kuuluvad valdkondi. Ent see lähenemisviis ei tohiks viia selleni, et komisjon kahandab oma ambitsioone läbipaistvuse ja kõigi valitsustasandite kaasamise alal. Seepärast ootab komitee, et komisjon näeks ette komitee esindatuse ELi kaubanduslääbirääkimiste alases nõuanderühmas, mille loomisest teatati komisjoni 13. septembri 2017. aasta teatises „Tasakaalustatud ja edumeelne kaubanduspoliitika üleilmastumise ohjamiseks“⁽⁹⁾;

20. kutsub komisjoni üles täitma 2030. aasta kestliku arengu tegevuskava eesmärgid uue Euroopa arengukonsensuse abiga. Vaesuse ja kasvava ülemaailmse ebavõrdsuse struktuuriliste põhjuste vastu võitlemine võib aidata vähendada ka rände algpõhjuseid;

21. märgib, et suurim osa ülemaailmsest majanduskasvust toimub tulevikus väljaspool ELi. Samal ajal on mitme- ja kahepoolsete lepingutega juba oluliselt vähendatud tariifseid tõkkeid. Seepärast ootab komitee, et avaldataks suuremat survet mittetariifsete tõkete osas ja regulatiivsetes küsimustes. Siiski tuleb täiel määral austada Euroopa, riigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi asutuste õigust avalikes huvides reguleerida, nii nagu ka riikide, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste rolli ja ulatuslikku kaalutusõigust üldist majandushuvi pakkuvate teenuste korraldamisel ja osutamisel. Regulatiivne koostöö ei tohi kahjustada demokraatlikke seadusandlikke protsesse;

22. peab tervitatavaks komisjoni lähenemisviisi püüelda Euroopa Jätksuutliku Arengu Fondi (EFSD) raames väljapakutud välisinvesteeringute kava abil tihedama koostöö poole erasektoriga, et toetada kestlikku arengut ja luua arenguriikides töökohti. Selleks tuleb luua asjakohased vahendid, millega tagatakse erainvesteeringute jätkusuutlik ja õiglane mõju – need peavad teenima ka arenguriikide huve, mitte olema suunatud üksnes kasumi teenimisele;

⁽⁸⁾ Komitee arvamus „Euroopa jätkusuutliku tuleviku järgmised sammud. Euroopa tegevus jätkusuutlikkuse tagamiseks“, CIVEX-VI/020, raportöör: Franco Iacop (IT/PES), 6. aprill 2017.

⁽⁹⁾ COM(2017) 492.

23. toonitab, et oma arvamuses 2/2015 leiab Euroopa Kohus järgmist: „[Kaubanduse] liberaliseerimise tingimuseks [...] [seatakse see], et lepinguosalisel täidavad oma rahvusvahelisi kohustusi töötajate sotsiaalse kaitse ja keskkonnakaitse valdkonnas.“ (artikkel 166). Seepärast on komitee seisukohal, et läbirääkimisjuhistes vabakaubanduslepingute üle peetavateks läbirääkimisteks tuleks säilitada eelneva jätkusuutlikkuse mõjuhinnangu koostamise nõue. Kaubanduslepingutes tuleb arvestada kehtivaid reguleerivaid standardeid ja tööõigusakte, millele tuleks tulevastes vabakaubanduslepingutes pühendada eraldi peatükki;

24. toetab komisjoni kavatsust jätkata tegutsemist mitmepoolsusele ja rangetele reeglitele tugineva rahumeelse maailmakorra nimel. See tähendab, et peetakse kinni õiglaste konkurentsitingimuste tagamist ja töötajate põhiõiguste (Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) kaheksa põhikonventsiooni mõistes) tugevdamist käsitlevatest kaubanduspoliitilisest kokkuleppest, neid rakendatakse tõhusalt ja arendatakse läbipaistvalt edasi ning – iseäranis maailma lõunapoolseid riike silmas pidades – tagatakse Euroopa kõrgeid kaitsestandardeid;

25. kutsub nõukogu üles jõudma kiiresti kokkuleppele kaubanduse kaitsevahendite reformi ja iseäranis ELi uue dumpinguvastase meetodika suhtes. Lisaks soovib komitee GATTi lepingu XXI artikli ning ELi toimimise lepingu artiklite 65 ja 346 alusel, et ühtlustataks kriteeriumid strateegiliste investeeringute määratlemiseks nii väärtuse (sekkumiskünnis) kui ka sektorite aspektist, kui kaalul on avalik julgeolek ja kaubanduspartnerid ei taga vastastikkust. Sel taustal tervitab komitee käsitusviisi, millel põhineb komisjoni 13. septembril esitatud ettepanek võtta vastu määrus ELi strateegilistesse sektoritesse tehtavate välismaiste otseinvesteeringute sõelumise kohta, kui pikka sammu Euroopas võrdsete võimaluste loomise ja parema kaitse poole iseäranis juhul, kui ELi äriühingu võtab üle kolmanda riigi kontrollitav ettevõtja;

26. märgib vajadust tagada, et tulevaste vabakaubanduslepingute puhul peetakse kinni ELis kehtivatest kõrgetest standarditest näiteks tarbijakaitse, keskkonna- ja looduskaitse ning andmekaitse valdkonnas;

27. rõhutab, et EL kui ekspordile orienteeritud majandus võib riigihangete lisamisest rahvusvahelistesse kaubanduslepingutesse võita. Tänu WTO riigihangete lepingule on EL juba praegu selles valdkonnas üks maailma avatumaid majandusi. Riigihanketurgude täiendav asümmeetriline avamine ei oleks mõistlik. Kuna ELi riigihanketurgude avatus ja peamiste kaubanduspartnerite piiravate tavade vaheline lahknevus on liiga suur ning avatuse vastastikkus ei ole tagatud, tuleks ELis kaaluda vabatahtlikku mittesiduvat algatust, võttes eeskuju Euroopa piirkondadest ostmist propageerivast hartast („Buy from European Regions Charter“), millega toetatakse Euroopa kvaliteetseid kohalikke ja piirkondlikke tooteid. Selline algatus võiks muu hulgas selgitada, kuidas innustada ostma Euroopa piirkondades valmistatud tooteid („Made in European Regions“). Komitee kordab ka oma ammust üleskutset komisjonile esitada seadusandlik ettepanek geograafilise tähise kaitse laiendamiseks mittepõllumajanduslikele toodetele;

28. rõhutab, et rahvusvahelises äritegevuses osalevate VKEde protsent on ikka veel väga väike. Komitee tunnustab ELi majandusdiplomaatia tähtsust selle suikuva potentsiaali täielikuks ärakasutamiseks ja rõhutab vajadust parema kooskõlastamise järele ELi, liikmesriikide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning finantsinstitutsioonide, nt Euroopa Investeeringupanga (EIP) vahel, et ületada püsivad turulepääsu tõkked ja kasutada paremini ELi üle maailma paiknevate esinduste võrku ning Euroopa kaubandus- ja tööstuskodasid;

29. on seisukohal, et EL peaks seadma maksustamise läbipaistvuse ja tõhususe ning õiglase maksustamise oma kaubanduspoliitika peamiste prioriteetide hulka ning tagama üldiste standardite – nt OECD maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise algatuses (BEPS) välja pakutud standardid – rakendamise ühtlustamise;

30. toetab samuti maksupoliitikaga seonduvat üleskutset, et komisjoni ettepanekute taustal äriühingu tulumaksu ühtset (konsolideeritud) maksubaasi käsitlevate direktiivide vastuvõtmiseks peaks komisjon nüüd tegema ettepaneku digitaalsete ettevõtete Euroopas loodud käibe nn tasandusmaksu kohta, mis põhineks Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 116, et vältida moonutatud konkurentsitingimusi ühtsel turul;

31. väljendab vaatamata märkimisväärsele analüüsile, mille koostas Eurofound eeskätt tegevuse tagasitoomise Euroopa jälgimiskeskuse abil, muret selle pärast, et puuduvad asjakohased vahendid, mille abil hinnata konkreetsete andmete alusel üleilmastumise võimalikku asümmeetrilist mõju piirkondlikul tasandil. Seepärast kordab komitee üleskutset, et enne kaubandusläbirääkimiste alustamist hindaks komisjon koostöös komitee ja Teadusuuringute Ühiskeskuse territoriaalpoliitika teadmuskeskusega süstemaatiliselt territoriaalset mõju;

Seoses sisepoliitikaga

32. oleks oodanud, et aruteludokumentis esitataks konkreetsed meetmed Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGAF) täiendamiseks, käsitledes mõnd selle puudujääkidest, sh järgmised: piiratud eelarvemaht (150 miljonit eurot aastas ajavahemikul 2014–2020); aeganõudvad menetlused tulenevalt asjaolust, et see ei ole ELi mitmeaastase finantsraamistiku osa; kõrge nõutav liikmesriikide kaasrahastamismäär (vähemalt 40 %). Seepärast kutsub komitee üles lisama EGAFi ennetava osa, suurendama EGAFi eelarvet vähemalt 500 miljoni euronit aastas, hõlmama EGAFi mitmeaastasest finantsraamistikku, tooma EGAFi kasutuselevõtu kriteeriumid märgatavalt madalamale, ⁽¹⁰⁾ kindlustama sünergia Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondiga, tagama suurema paindlikkuse, et vastata piirkondade ja territooriumide konkreetsetele vajadustele;

33. on veendunud, et praegune ülemaailmne surve nõuab terviklikku ja kohapõhist ELi tööstusstrateegiat, ⁽¹¹⁾ mis hõlmaks strateegilist koordineerimist asjaomaste ELi poliitikavaldkondade ja vahendite vahel;

34. rõhutab, et nagu on märgitud komisjoni dokumentis, toimuvad peamised majandusmuutused kohalikul tasandil, kus tööstus ja inimesed üksteist mõjutavad. Seepärast on esmatähtis keskenduda kohaliku ja piirkondliku tasandi investeerimisvajadustele, et kõik piirkonnad saaksid kasu siseturust ja suudaksid end paremini ette valmistada üleilmastumisest tekkivate probleemide lahendamiseks. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, eeskätt Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond, peaksid olema kooskõlastatud, et aidata piirkondi nende aruka spetsialiseerumise strateegiatega osas. Kõigile piirkondadele tuleb järkjärgulise innovatsiooniprotsessi abil, mis peab hõlmama kõiki piirkondlikke osalejaid, tagada tõhus juurdepääs fondidele;

35. rõhutab, et ELis, mis on saanud maailma suurimaks toiduainete importijaks ja eksportijaks, on suurenenud sõltuvus kolmandatest riikidest. Euroopa põllumajandustoodete hinnad on üha enam seotud madalaima maailmaturul pakutava hinnaga ja seega on Euroopa põllumajandustootjad silmitsi suurema konkurentsiga, kuigi nad peavad täitma rangemaid keskkonna-, sotsiaal- ja tervisenõudeid. ELi suurenenud impordisõltuvus on vastuolus ka kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgiga. Lisaks ohustab ELi ülejääkide eksport hinnaga, mis jääb alla Euroopa tootmiskulusid, arenguriikide põllumajandustootjate elatusallikat ja soodustab maapiirkondade elanike väljarännet, mis on vastuolus ELi pühendumisega ÜRO kestliku arengu eesmärkidele. Seepärast kordab komitee oma üleskutset reformida ühist põllumajanduspoliitikat nii, et see muutuks õiglasemaks ja jätkusuutlikumaks ⁽¹²⁾;

36. väljendab muret töökohtade kadumise pärast, kui Euroopa ettevõtted viivad oma tegevuse üle väljaspool Euroopat asuvatesse piirkondadesse, kus sotsiaal-, maksu- ja keskkonnanõuded on leebemad;

37. rõhutab, et Euroopa sotsiaalõiguste sammus võib aidata parandada elu- ja töötingimusi ning võidelda vaesuse vastu, kui see viib konkreetsete seadusandlike järelemeetmeteni ning kui Euroopa poolaasta raames suurendatakse sotsiaalsete näitajate tähtsust ja nähtavust;

38. rõhutab, et üleilmastumist käsitleva Euroopa strateegia sõnastamisel on kesksel kohal rahvusvahelise rände küsimus, ja kinnitab ⁽¹³⁾ oma toetust 2015. aasta Euroopa rände tegevuskavale, juhtides tähelepanu iseäranis vajadusele võtta järelemeetmeid seoses kohustustega, mis tulenevad tugeva ühise varjupaigapoliitika ja seadusliku rände poliitika vastuvõtmisest, partnerluste loomisest kolmandate riikidega, kus tunnustatakse piirkondade ja kohalike omavalitsuste rolli, ning rahvusvahelise investeerimiskava käivitamisest, et täita ÜRO arengueesmärgid;

⁽¹⁰⁾ Iseäranis arvestades, et USA vastavas programmis (Trade Adjustment Assistance / TAA) ei ole kehtestatud koondamiste miinimummäära, mis peaks olema saavutatud.

⁽¹¹⁾ Komitee omaalgatuslikku arvamust „Euroopa tööstusstrateegia – kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll ja vaatenurk“ koostab praegu Heinz Lehmann (EPP/DE).

⁽¹²⁾ Vt komitee arvamus „2020. aasta järgne ühine põllumajanduspoliitika“, raportöör: Guillaume Cros (PES/FR), vastu võetud 12. juulil 2017, AC NAT-VI/21 (ELT C 342, 12.10.2017, lk 10).

⁽¹³⁾ Vt komitee arvamus „ELi ja kolmandate riikide rändealane partnerlusraamistik“, raportöör: Peter Bossman (SI/PES), vastu võetud 9. veebruaril 2017, COR-2016-04555-00-00-AC.

39. märgib, et kuigi kvalifitseeritud töötajate seaduslik ränne kolmandatest riikidest aitab ELi majandusel jätkusuutlikult kasvada, on oluline võtta teadmiseks negatiivne mõju, mida selline ajude äravool avaldab partnerriikide tulevasele majandusarengule;

40. rõhutab vajadust suurendada ühtekuuluvuspoliitika suutlikkust leevendada üleilmastumise negatiivseid tagajärgi kõigis ELi piirkondades ning edendada hoopis selle positiivset mõju, koostades ja rakendades kohalikke arengustrateegiaid, mis aitavad muuta Euroopa majanduse konkurentsivõimelisemaks, jätkusuutlikumaks ja vastupidavamaks. Selleks tuleb investeerida kohalike omavalitsuste rolli ja nende suutlikkuse koondada hädavajalikke ressursse – teavet, pädevusi ja legitiimsust – asjaomaste strateegiate koostamiseks, pidades iseäranis silmas rahvusvahelisest konkurentsist tulenevate väljakutsete suhtes kõige haavatavamaid piirkondi (territoriaalne üleilmastumise õigus);

41. toonitab rändajate panust vastuvõtva riigi majandusse. Komitee kutsub üles pöörama rohkem tähelepanu nende tõhusale integreerimisele hariduse ja kutseõppe abil;

42. kahetseb, et dokumendis ei viidata asjakohaselt vajadusele suurendada kõigi valitsustasandite institutsioonilist suutlikkust, mis on vältimatu eeldus kõigi territoriaalse arengu edendamisele suunatud vahendite tulemuslikuks rakendamiseks, ja märgib, et komitee analüüsi järgi käsitleb seda valdkonda 53 % 2017. aasta riigipõhistest soovitustest ning et just selles valdkonnas on rakendamisel tehtud edusammud olnud väiksemad. Komitee kordab oma üleskutset koostada käitumisjuhend, et anda territoriaalne mõõde Euroopa poolaastale, mis on peamine majandus- ja eelarvepoliitika koordineerimise vahend ELi tasandil, ent mis riigipõhiste soovituste puuduliku rakendamise ja vähese pühendumise tõttu ei täida oma lubadusi;

43. rõhutab panust, mille ELi linnade tegevuskava – Amsterdami pakt – annab territoriaalse arengu poliitika kujundamisele, ja soovib veelgi tugevdada rakendusvahendeid (Urbact, linnadega seotud uuenduslikud meetmed, linnapeade pakt, nutikad linnad ja nutikad kogukonnad) ning samal ajal kutsub komisjoni üles tagama, et rohkem kasutataks ühtekuuluvuspoliitika peamisi vahendeid, nagu integreeritud territoriaalsed investeeringud (Integrated Territorial Investment – ITI) ja kogukonna juhitud kohalik areng (Community Led Local Development – CLLD), mida seni on vähe kasutatud;

44. kutsub komisjoni üles pöörama Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi edasiarendamisel eritählepanu sellistele piirkondadele ja omavalitsustele, mis kannatavad eriti rängalt üleilmastumise tagajärgede all, et need ei jääks maha kui üleilmastumisprotsessi kaotajad. Üleilmastumisega kaasnevad muutused peaksid kasu tooma kõigile ELi kodanikele;

45. rõhutab, et kooskõlas ühtekuuluvuspoliitika reformiga⁽¹⁴⁾ on tarvis diferentseeritud lähenemisviise ja kohapõhiseid reforme, mis muu hulgas väärtustaksid maapiirkondade iseloomulikke jooni ja potentsiaali, et seada sisse kestlikuma arengu mudel, mis põhineks ökoloogilise ja demograafilise tasakaalu säilitamisel Euroopas ja selle ressursside täielikul kasutamisel⁽¹⁵⁾;

46. kutsub komisjoni üles arendama edasi territoriaalse vastupanuvõime kontseptsiooni, pakkudes välja Euroopa paradigma, millele liidu poliitika üha enam tugineb. Paradigma väljatöötamisel tuleb arvesse võtta selliseid keskeid teemasid nagu territoriaalse tootmis- ja majandusbaasi mitmekesistamine, tootlike, sotsiaalsete ja institutsiooniliste seoste loomine linna-, linnalähi- ja maapiirkondade vahel, ressursitsüklite kestlik muutmine, suutlikkus reageerida kliimamuutustest tulenevatele riskidele ja väljakutsetele ning sotsiaalse kapitali proaktiivne arendamine kohalikul tasandil.

Brüssel, 10. oktoober 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁴⁾ Fabrizio Barca, „Documento di posizione: Politica di coesione UE, una prospettiva di lungo periodo. La grande opportunità dell'UE“. Seitsmes ühtekuuluvusfoorum, Brüssel, 26.–27. juuni 2017.

⁽¹⁵⁾ Esmaseks võrdluseks vt Itaalia sisemaa piirkondade strateegia (www.agenziacoesione.go.v.it/it/ariant/).

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Vastupanuvõime strateegiline käsitlus ELi välistegevuses“

(2018/C 054/08)

Pearaportöör: Opole linnavolikogu esimees Marcin Ociepa (PL/ECR)**Viitedokument:** ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Vastupanuvõime strateegiline käsitlus ELi välistegevuses“

JOIN(2017) 21 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab komisjoni teatist, mis puudutab vastupanuvõime strateegilist käsitlust ELi välistegevuses (JOIN(2017) 21 final), eriti subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kui ühe peamise osaleja olulise rolli rõhutamist vastupanuvõime suurendamisel ELi naabruses. Komitee juhib siiski tähelepanu sellele, et kõnealune oluliseks peetud roll peab viima konkreetsete ELi ja liikmesriikide võetavate poliitiliste meetmeteni nagu ELi partnerriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning nende liitude kaasamine ELi välistegevusse, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkuse suurendamine erinevates poliitikalavaldkondades jne;
2. nõustub ELi üldist strateegiat käsitlevas dokumendis toodud vastupanuvõime määratlusega, kuid kutsub Euroopa Komisjoni üles tunnustama, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused loovad vastupanuvõimelise ühiskonna, mis on samal ajal üks stabiilse demokraatia aluseid, suurendades niiviisi riigi vastupanuvõimet. Komitee arvates peaks Euroopa Liit oma strateegias järgima alt-üles lähenemisviisi ning samuti toetama ja hõlbustama heade tavade vahetamist liikmesriikide ja naaberriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;
3. toetab kindlalt vastupanuvõime suurendamist kooskõlas ELi üldise strateegiaga, pöörates erilist tähelepanu peamiselt ELi suhetele idapoolsete ja lõunapoolsete naabritega, kuid ka suhetele nende kolmandate riikidega, kellega ELi liikmesriikidel on privilegeeritud koostöösuhted;
4. juhib tähelepanu vajadusele töötada välja asjakohased ja tõhusad finants- ja tehnilise abi vahendid, millest suurim osa pühendatakse konkreetsetele vastupanuvõimet toetavatele meetmetele, mitte programmide juhtimise kulude haldamisele;
5. rõhutab tõhusa koostöö vajadust Euroopa Liidu ning partnerorganisatsioonide, näiteks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) ja Rahvusvahelise Valuutafondi vahel, kelle ühiseks eesmärgiks on vastupanuvõime suurendamine;
6. toetab nelja põhielementi (ohtude ja vastupanuvõime puudumise põhjuste parem analüüs; välismõjutuste parem jälgimine, mis võimaldab varakult võtta vastavaid meetmeid; vastupanuvõime kaasamine välistegevuse kavandamisse ja rahastamisse; vastupidavust käsitleva rahvusvahelise poliitika ja tavade väljatöötamine) ning lisas esitatud kümnet põhilist kaalutlust vastupanuvõime strateegilise käsitlusviisi kohta, mis võimaldavad vastupanuvõime strateegilise käsitlusviisi integreerimist ELi välistegevusse ning milles mainitakse kohalikke ja piirkondlike omavalitsusi osalejatena, ilma kellel on võimatu suurendada panust strateegia väljatöötamisse, juhtida poliitilist dialoogi ja kavandada abi ning rakendada lahendusi;
7. märgib, et vastupanuvõime küsimust tuleb käsitleda õiges kontekstis koos arengu-, investeerimis- ja hariduspoliitikaga, samuti rahvusvaheliste koostöölepingutega, mis võimaldab paremini kavandada meetmeid vastupanuvõime tugevdamiseks, sealhulgas neid, mida rakendatakse kohalikul, piirkondlikul ja piiriülesel tasandil;

8. jagab arvamust, et välise vastupanuvõime suurendamine on vahend, mitte eesmärk. Sellest tulenevalt on turvalisuse suurendamiseks ja püsiva stabiilsuse saavutamiseks vaja võtta pikaajalisi meetmeid, mis hõlmavad nii ELi liikmesriikide kui ka nende partnerite riigiasutusi, ühiskondi ja kogukondi;

9. rõhutab, et vastupanuvõime saavutamiseks tuleks edendada riiklike, piirkondlike ja kohalike strateegiate ja riskijuhtimiskavade rakendamist ning edendada nende hindamist, pidades silmas kooskõla Sendai katastroofiohu vähendamise raamistikuga aastateks 2015–2030⁽¹⁾. Komitee rõhutab samuti linnade ja piirkondade vahelise koostöö arendamise tähtsust ning ÜRO loodusvarade katastroofiohu vähendamise büroo rolli ja selle kampaaniat „Making cities resilient“;

10. tunnistab, et rändealaseid meetmeid tuleks täielikult arvesse võtta partnerriikide üldistes poliitilistes suhetes. Meetmed peaksid põhinema partnerite omavastutusel, koostööl ning humanitaar- ja pagulasõiguse ning inimõigustealaste kohustuste täielikul järgimisel, sealhulgas õigusel kaitsel;

11. võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni seisukohad soolise mõõtme ja haavatavate sektorite kohta, kuid juhib tähelepanu vajadusele käsitleda kõige haavatavamate elanikkonnarühmade vastupanuvõime küsimust laiemalt. Ohtudele kõige vastuvõtlikumad sektorid ja inimesed võivad erineda sõltuvalt elukohast ja seega puutuda kokku erinevas ulatuses. Sellest tulenevalt vajavad sellised sektorid ja sotsiaalsed rühmad vastupanuvõime suurendamise protsessis tihti rohkem tähelepanu;

12. loodab, et ELi üldise strateegia ettepanekute elluviimise kiirendamiseks võetakse rohkem meetmeid, ning rõhutab, et on oluline kasutada kohapõhist lähenemisviisi, milles võetakse arvesse kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ELi üldise strateegia eesmärkide täitmisel kestliku arengu tegevuskava 2030 raames;

KOHALIKE JA PIIRKONDLIKE OMAVALITSUSTE PÕHIPARTNERID ELI VÄLISE VASTUPANUVÕIME SUURENDAMISEKS

13. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli vastupanuvõime suurendamisel, kuna nad on riski või ohu korral otsuste ja reageerimise esimene tasand ning samuti kodanikele kõige lähemal olev valitsustasand, mida peavad iseloomustama hea valitsemistava ja demokraatia. Hädaabiteenistuste (politsei, tuletõrje, meditsiiniteenistused) eest vastutavad kohalikud omavalitsused, kellel on oma piirkonna ja kohaliku kogukonna kohta kõige suuremad teadmised, mistõttu neil on suur mõju vastupanuvõime tugevusele ja kvaliteedile;

14. rõhutab, et mis tahes meetmed ja koostöö kohalike ja piirkondlike omavalitsustega vastupanuvõime vallas peaksid olema kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega;

15. pöörab erilist tähelepanu kohalike kogukondade olukorra osatähtsusele seoses olulise teabe, ennetamise, hädaolukorras reageerimise ja rekonstrueerimisega pärast hädaolukorra lõppemist, alustades perekondadest, ühingutest ja kirikutest ning lõpetades omavalitsuse kõigi tasanditega;

16. juhib tähelepanu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rollile ohtude kindlakstegemise ja riskide hindamise protsessis. Kohalikud omavalitsused saavad tänu väljatöötatud ja järeleproovitud kriisiohjemehhanismidele, mis on kohandatud piirkonna tingimustele ja kohaliku kogukonna iseloomule, kiiresti tuvastada ohu ja hinnata selle riske. Seoses sellega tuleks rohkem arvesse võtta piirkondade ja omavalitsuste aruandeid ja analüüse ohu tuvastamise ja riskihindamise protsessis;

17. juhib tähelepanu asjaolule, et ELi (poliitiliste, humanitaar- ja arenguperspektiivide) osalejate vahelise koostöö tugevdamiseks tuleks ELi väliskeskonna pikaajaliste kriiside lõpetamiseks rohkem arvesse võtta kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kogemusi kontaktide võrgustiku, heade tavade, dialoogi loomise kaudu jne. Siinkohal on ELil tohutu potentsiaal, mis tuleneb selle idapoolsete, lõunapoolsete ja äärepoolseimate piirkondade saadud kogemustest, kes oma geostrateegilise olukorra tõttu on teinud aastaid tihedat koostööd oma naaberriikidega, ning see tuleks ära kasutada;

⁽¹⁾ CDR 05035/2016 – raportöör: Adam Banaszak (ECR/PL), CDR 2646/2014 – raportöör: Harvey Siggs (ECR/UK).

18. rõhutab, et tuleb teha jõupingutusi kohaliku riskijuhtimise ja varase reageerimise suutlikkuse pidevaks tugevdamiseks kohalikul tasandil;
19. nõuab meetmete võtmist kohalike ja piirkondlike omavalitsuste toetamiseks kriitilise infrastruktuuri kaitse ülesannete täitmisel, pöörates erilist tähelepanu sellise kaitse rahastamisele ning asjakohaste vahendite ja ressurssidega varustamisele;
20. rõhutab, et tuleb toetada erinevaid piiriüleseid struktuure ja euroregioone, eelkõige ELi piiriäärseid euroregioone, et suurendada vastupanuvõimet piirkondlike ja piiriüleste projektide rakendamise kaudu taristu, julgeoleku ning sotsiaal-, haridus-, majandus- ja kultuuripoliitika vallas;
21. märgib, et vaja on teha rohkem jõupingutusi, et parandada teavitamispoliitikat ohtude ja šokkide kohta, mis võivad avaldada negatiivset mõju vastupanuvõimele. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad tingimata olema teabepoliitika alaline osaline;
22. rõhutab vajadust jälgendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste välja töötatud ja järele proovitud lahendusi, mehhanisme ja heade tavade mudeleid kesksel tasandil, samuti ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning piirkondade ja omavalitsuste Euroopa naabruspoliitika valdkondades kohalike heade tavade kaardi koostamise kasulikkust;
23. soovib pöörata erilist tähelepanu kohalike omavalitsuste koostööle hariduses kui vastupanuvõimelise ühiskonna ülesehitamise põhialusele. Komitee kutsus ELi institutsioone üles toetama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, järgides samaaegselt subsidiaarsuse põhimõtet;
24. soovib võtta meetmeid, et parandada kohalikul tasandil teadlikkust ohtude, eelkõige hübriidohtude esinemisest, samuti energiavarustuse kindluse ja kohaliku keskkonna ettevalmistamise vallas. Kõnealuselised meetmed peaksid toimuma tihedas koostöös piirkondlike teadus- ja tööstuskeskuste, turvateenistuste ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;
25. rõhutab kodanikuühiskonna rolli kui ühte vastupanuvõime suurendamise võtit. Komitee pöörab erilist tähelepanu valitsusväliste organisatsioonide toetamisele ja koostööle. Tänu kodanikuaktiivsusele ja kolmanda sektori organisatsioonidele on võimalik kujundada ja rakendada nüüdisaegseid loominguulisi kampaaniaid ja harimise viise, humanitaarabi, sotsiaalsemate ühiskondlike hoiakute loomist partnerriikides, eriti nendes, kus on suur hübriidohtude esinemise risk;
26. rõhutab vajadust tugevdada jõupingutusi, et võidelda hübriidsõda kuulutatavate kolmandate riikide vaenuliku propaganda vastu. Komitee suhtub positiivselt EastStratComi meeskonna loomisele Euroopa välisteenistuses ning soovib arendada koostööd riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega;
27. juhib tähelepanu sellele, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostööd konfliktide ärahoidmisel ja rahu tagamisel tuleks tugevdada. Kohalikud omavalitsused on kodanikele kõige lähem valitsustasand, mistõttu nad mitte ainult ei tunne kohalikke kogukondi kõige paremini, vaid mängivad ka nende juhtide ja esindajatena olulist rolli;

RAHVUSVAHELISE KESKKONNA ROLL VASTUPANUVÕIME SUURENDAMISEL

28. rõhutab oma kogemust rahvusvahelise koostöö kohta Euroopa-Vahemere piirkonna kohalike ja piirkondlike omavalitsuste assamblee (ARLEM) ning idapartnerluse ja kohalike omavalitsuste konverentsi raames (CORLEAP), samuti ühistes nõuandekomiteedes ja tööühmades, ning soovib kasutada neid foorumeid ja nende kogemusi Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud riikide vastupanuvõime tugevdamisel;
29. rõhutab, kui oluline on oskusteabe ja teadmiste jagamine ning parimate tavade tutvustamine ELi ja kolmandate riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel nii poliitilisel kui ka haldustasandil. Komitee toonitab siinkohal oma positiivset rolli seoses Liibüa (Nicosia algatuse kaudu) ja Ukrainaga (U-LEAD programmi kaudu);

30. nõustub komisjoni teatisega, et relvastatud konfliktide vältimiseks tuleks koostööd OSCEga edasi arendada. Samuti on vaja tugevdada koostööd ÜRO ja Aafrika Liidu ning teiste rahvusvaheliste partneritega, et suurendada vastupanuvõimet;

31. toetab ELi jõupingutusi, millega tagatakse, et ELi standardid ja parimad tavad, sealhulgas kohalike omavalitsuste töö ja kogemuste põhjal saadud tulemused, kajastuvad asjakohastes mitmepoolsetes vahendites ja poliitikaraamistikutes, sealhulgas ILOs, WHOs ja G-20s;

32. nõustub sellega, et vastupanuvõime loomine on mitmemõõtmeline ülesanne. Komitee seab esikohale tegevuse taristu, julgeoleku ja majanduse valdkonnas ning sotsiaal- ja haridusküsimustes, tänu millele on võimalik kestlik ja kaasav areng. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll nendes sektorites on vaieldamatu. Geograafilise piirkonna puhul on oluline tunnustada Vahemere piirkonna partnereid ja idapartnerlust prioriteedina. Samal ajal tuleks arvesse võtta Lähis-Ida ja Kesk-Aasia riikide rolli ja mõju ELi vastupanuvõimele;

33. nõustub vajadusega arendada programmi „Horisont 2020“ raames teadusuuringuid, et suurendada vastupanuvõimet, eelkõige julgeoleku, majanduse, sotsiaalteaduste, vee ja toiduga kindlustatuse, rände ja sunniviisilise ümberasustamise valdkonnas. Komitee kutsub üles hõlmama töösse senisest rohkem kohalikke akadeemilisi keskusi, mis on piirkondade teaduskeskused. Sel eesmärgil tuleb tõhustada edendus-, institutsionaalseid ja sotsiaalseid meetmeid;

34. nõustub seisukohaga, et kõnealune strateegiline teabevahetus on tõhus vahend võitluses terrorismi, äärmusluse ja küberkuritegevuse vastu. Komitee peab vajalikuks, et ELi ja partnerriike tuleb võimalikult kiiresti kaitsta välise ebaausa teavitustegevuse tagajärgede eest, mille eesmärk on meie identiteedi, turvalisuse ja stabiilsuse aluseks olevate poliitiliste ja sotsiaalsete süsteemide kahjustamine;

35. märgib, et vastupanuvõime suurendamiseks tuleb tugevdada kohaliku ja piirkondliku suutlikkuse rolli vastupanuvõime ja riskianalüüsi eesmärgil. Eelkõige kehtib see ELi piirialade kohta. Tänu sellistele meetmetele suureneb teadlikkuse tase ELi vahetus läheduses aset leidvate konfliktide kohta, samuti paranevad mehhanismid partnerriikide riski, surve ja haavatavuse laadi ja mõju hindamiseks;

POLIITIKAVALDKONNAD JA ERIMEETMED VASTUPANUVÕIME LOOMISEKS KONKREETSES KONTEKSTIS

36. leiab, et vastupanuvõime kontekstipõhine sissetoomine nõuab selle küsimuse käsitlemist ELi poliitikavaldkondades igal tasandil: riigi, piirkondlikul ja kogukondlikul tasandil. Konkreetse lähenemisviisiga suudavad poliitikavaldkonnad tõhusalt suurendada vastupanuvõimet, võttes arvesse olukorra unikaalsust sõltuvalt nende mõjuvaldkondadest ja rakendamisest;

37. rõhutab, et võitlus ebaseadusliku rände algpõhjustega (vaesus, ebavõrdsus, demograafiline kasv, tööpuudus, haridusalaste ja majanduslike võimaluste puudumine, ebastabiilsus, konfliktid, inimkaubandus, organiseeritud kuritegevus, kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine ning sunniviisilise ümberasustamise pikaajalised tagajärjed) on üks vastupanuvõime suurendamise põhimeetmeid. Seepärast on oluline märkida, et haavatavate inimeste ja haavatavate kogukondade abistamine riski esinemise asukohas on kõige tulemuslikum;

38. soovib töötada välja tööhõive ja inimväärse töö üksikasjalik raamistik ning võtta arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli ja kohta valdkondlikus tööhõive- ja sotsiaalpoliitikas, mis põhineb rahvusvahelisel töökonverentsil;

39. rõhutab kriitilise tähtsusega transporditaristu ohutuse tagamise vajadust, tuletades samal ajal meelde, et selle ülesande täitmisel tuleb pöörata erilist tähelepanu kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kes sageli vastutavad otseselt taristu seisundi ja kriitilise transpordi taristut läbivate alade eest;

40. kiidab heaks asjaolu, et komisjon kohustub tegema koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, et suurendada vastupanuvõimet kiiresti kasvavates linnapiirkondades, kus kliimamuutuste leevendamise ja geofüüsiliste riskide planeerimise või investeeringute puudumine võib ühiskonda tõsiselt ohustada, tekitades inimestele olulist inim- ja majanduslikku kahju majandusšokkide ja häirete esinemise korral. Põhiliste riskitegurite kõrvaldamine avaliku ja erasektori riskipõhiste investeeringute kaudu on kulutõhusam kui katastroofijärgsele reaktsioonile lootmine. Komitee rõhutab uues linnade tegevuskavas väljapakutud linnastumisega seotud valdkondlikku dialoogi kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, et suurendada vastupanuvõimet ja innovatsioonivõimet;

41. rõhutab humanitaarabi erilist tähtsust loodusõnnetuste, -katastroofide ja muude humanitaarkriiside korral. Seda abi tuleb rakendada, järgides täielikult inimlikkuse, neutraalsuse, erapooletuse ja sõltumatuse põhimõtteid, austades samas Genfi konventsioonist ja selle lisaprotokollidest tulenevaid inimõigusi.

Brüssel, 10. oktoober 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamused teemal „Euroopa andmepõhise majanduse rajamine“

(2018/C 054/09)

Raportöör: Kieran McCarthy (IE/EA), Corki linnavalitsus**Viitedokument:** komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa andmepõhise majanduse rajamine“,

COM(2017) 9 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Euroopa andmepõhise majanduse rajamine: eesotavad katsumused

1. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste potentsiaali digitaalse ühtse turu soovituste rakendamisel, digitaalsete teenuste pakkumisel kodanikele ning digitaalse taristu loomisel ja haldamisel, sh andmete genereerimisel. Digitaalsed teenused on kohalikul ja piirkondlikul tasandil majanduskasvu tõukejõuks, pakkudes laialdasi võimalusi innovatsiooniks, VKEde loomiseks ja ettevõtlikeks, töökohtade loomiseks ja ühiskonna arenguks;
2. jagab Euroopa Komisjoni arvamust, et Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad olema esirinnas ning suunama – tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega – Euroopa, riikliku ja kohaliku tasandi jõupingutusi suuremate muutuste läbiviimiseks haldusmenetlustes ja -struktuurides, kasutades info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ja andmete genereerimist avaliku sektori asutuste töö otstarbekuse, kvaliteedi, tootlikkuse ja tõhususe parandamiseks ning bürokraatia vähendamiseks üldsuse ja ettevõtete jaoks;
3. palub komisjonil toetada omavalitsusi finantseerimistegevustes, lubades neil jätkata Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide eeliskasutamist digitaalse taristu, näiteks andmete ja oskuste arendamise eesmärgil kõigis Euroopa piirkondades, ning tunnustada tehnoloogilisi takistusi, millega on vastamisi maa-, mägi-, saare- ja hajaasustusega piirkondade digitaalse arengu projektid, mida tuleks käsitleda üldist majandushuvi pakkuvate teenustena;
4. osutab asjaolule, et ebasoodsas olukorras olevates piirkondades puudub nii põhitaristu kui ka digitaalse andmepõhise majanduse rajamise oskus, ning soovib seetõttu pakkuda sellistele piirkondadele regulatiivset toetust, et parandada nende juurdepääsu Euroopa digitaalsele ühtsele turule;
5. tõdeb, et andmete kogumine on digitaalse ühtse turu tähtis element. Selline uus üleilmne suundumus kätkeb endas tohutut potentsiaali nii omavalitsustele kui ka erinevatele sektoritele alates tervishoiust, keskkonnast, toiduohutusest, kliimameetmetest ja ressursitõhususest kuni energeetika, intelligentsete transpordisüsteemide ning nutikate linnade ja piirkondadeni;
6. toetab komisjoni lubadust võtta käsile tegurid, mis piiravad andmete vaba liikumist muudel põhjustel kui isikuandmete kaitse tõttu ELis, ning salvestamiseks või töötlemiseks mõeldud andmete asukoha põhjendamatu piirangud;
7. nõustub, et andmevahetus jääb praegu piiratuks. Andmeturud hakkavad aeglaselt tekkima, kuid neid ei kasutata laialdaselt ei avalikus ega erasektoris ega ka avaliku ja erasektori partnerluses. Võimalikel kasutajatel ei pruugi olla õigeid vahendeid ega oskusi oma andmete majandusliku väärtuse mõõtmiseks ning nad võivad karta, et andmete konkurentidele kättesaadavaks tegemisega kaotavad nad oma konkurentsielise või kahjustava seda. Andmete omanik ei kaota andmete jagamisel midagi. Vastupidi, teadmiste jagamine suurendab andmete väärtust;

8. märgib, et kujunemisjärgus tehnoloogiatel põhinevad masinad ja protsessid, näiteks asjade internet, tekitavad üha mitmekesisemaid andmeallikaid ja -liike. Need pakuvad erinevatele turuosalistele, nt tootjatele, teadlastele ja taristu pakujatele, eelkõige aga kohalike ja piirkondlike omavalitsuste egiidi all arendatavatele nutikatele linnadele ja piirkondadele, rohkelt võimalusi täiustada asjade interneti võimaldavaid tehnoloogiaid, ideid ja tooteid;
9. rõhutab, et masinloetavate andmete kättesaadavaks tegemine parandab andmete jagamist ning vähendab ühekordseid ja sageli kulukaid andmetaotlusi. Kõikehõlmavate näitajate kogud parandavad avalikku arutelu ja otsuste langetamist kohapeal ning võivad positiivselt mõjutada poliitika kujundamist, rakendamist, haldamist ja kontrollimist kohaliku ja piirkondliku omavalitsuse tasandil;
10. toonitab, et piirkondadel ja linnadel on põhiroll avaliku teabe andmebaaside loomisel, andmete turvalisuse tagamisel, vajalike digitaalsete ja ettevõtlusalaste oskuste arendamisel ning lairibataristu ja -võrkude rahastamise kindlustamisel ja hõlbustamisel. Sobiva keskkonna loomine veebiteenuste piirkonna- ja piiriüleseks vahetamiseks võib oluliselt kaasa aidata kõrgetasemeliste teenuste ja andmepõhise majanduse loomisele;
11. rõhutab, millise panuse saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused anda andmete kogumise ning kodanikele ja ettevõtjatele teenuste osutamise kõigis etappides. See hõlmab digitaalsete ja ettevõtlusalaste oskuste toetamist, et võimaldada täielikult ära kasutada uusi tehnoloogiaid, analüüsida suurandmeid, mõista küberjulgeoleku küsimusi, suurendada oma tööalast konkurentsivõimet ja luua uusi äri võimalusi. Näiteid selle kohta võib leida Euroopa linnades ja piirkondades, kus valitseb hea koostöö riiklike ametiasutuste ja teaduskeskustega avaliku sektori innovatsiooni ja koostalitlusvõime valdkonnas;
12. väljendab heameelt Euroopa Komisjoni juhitava ja Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastatava linnaarengu uuenduslike meetmete programmi üle, mis aitab linnadel määratleda ja katsetada innovaatilisi lahendusi, näiteks andmete loomine kestlikuks linnaarenguks;
13. osutab asjaolule, et omavalitsustel peab olema ulatuslik ja tõhus võimalus panustada õigusaktidesse, mis mõjutavad nende pädevusi andmepõhises majanduses; iga uus määrus võib linnade ja piirkondade jaoks tuua kaasa ebavajalikku bürokraatiat ja kulusid, mis komitee arvates ei kaalu üles kodanike saadavat kasu;

Läbipaistvuse ja kitsenduste tasakaal

14. toonitab, et kodanikud ootavad tugevaid ja tõhusaid andmekaitse standardeid, eriti digitaalsel ühtsel turul. Andmekaitset ei tohiks kunagi pidada takistuseks, vaid digitaalse ühtse turu lahutamatuks osaks. Seepärast on selge ja kohandatud andmekaitse õigusraamistik andmepõhise majanduse seisukohalt otsustava tähtsusega;
15. rõhutab, kuivõrd oluline on teha vahet, kas masintekkelised andmed on isikuandmed (st seotud elava inimesega) ja kuuluvad seega isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse, ei ole isikuandmed või on tõepoolest kombinatsioon mõlemast;
16. nõuab, et ELi õigusraamistik oleks digitaalkeskkonna seisukohalt asjakohane, et saaks toetada innovatsiooni ja ELi majandusse investeerimist ning kasutada täielikult ühtse turu potentsiaali;
17. väljendab toetust nõudele, et nii andmete genereerimise seadmete kasutajatele kui ka tootjatele tuleb tagada kindlus nende potentsiaalse vastutuse osas;
18. toetab seisukohta, et EL peab tagama andmete piiri- ja valdkonnaülese liikumise ning võimaluse neile juurde pääseda ja neid optimaalselt taaskasutada. Andmemajanduse arendamiseks digitaalse ühtse turu osana on Euroopas vaja kooskõlastatud lähenemisviisi;
19. toetab komisjoni kavatsust kasutada ELi kaubanduslepinguid, et kehtestada õigusnorme e-kaubanduse ja andmete piiriülese liikumise kohta ning võtta käsile digitaalse proteksionismi uued ilmingud, järgides täielikult ELi andmekaitse- ja õigusnorme ja neid õigusnorme piiramata;

20. tõdeb, et Euroopa andmepõhise majanduse täieliku potentsiaali saavutamiseks peaksid liikmesriigid andmete talletamist või töötlemist mõjutavate meetmete puhul juhinduma „andmete vaba liikumise põhimõttest ELis“, sest see kaasneb nende kohustustega, mis tulenevad teenuste vaba liikumise ja asutamisevabaduse sätetest aluslepingutes ja teistes asjaomastes õigusaktides;

Isikuandmete kaitse üldmääruse potentsiaali suurendamine

21. väljendab heameelt isikuandmete kaitse üldmääruse üle ja nõustub, et privaatsuse pärast muretsemine on täiesti põhjendatud. Tugevad andmekaitseenormid loovad usalduse, mis võimaldab digitaalmajandusel areneda kogu siseturul ning käsitleda ja lahendada IKT haavatavuse vorme ja küberkuritegevuse võimalusi, samuti luua tõhusad ja sidusad ennetavad strateegiad;

22. toetab e-privatsuse direktiivi läbivaatamise ettepanekut, mille eesmärk on tagada kõrgetasemeline kaitse täielikult kooskõlas üldmäärusega;

23. leiab, et andmete kättesaadavust regulatsiooni või järelevalve jaoks – mida ei peeta mingil viisil küsitavaks – saaks paremini tagada, kui tõhustada koostööd riikide ametiasutuste ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel või selliste asutuste ja erasektori vahel, selle asemel et kehtestada asukohapiiranguid;

24. tunnistab, et andmete talletamise ja töötlemise turvalisuse tagavad tegelikult uusimal tehnoloogial põhinevad IKT juhtimise parimad tavad, mida kasutatakse palju laialdasemalt kui üksikute süsteemide puhul;

25. rõhutab, et uus pakett peaks aitama tõhustada küberintsidentide vältimist, avastamist ja neile reageerimist ning viima parema teabevahetuse ja kooskõlastamiseni liikmesriikide ja komisjoni vahel suurte küberintsidentide puhul. Selle saavutamiseks on vaja liikmesriike, ELi institutsioone, kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, erasektorit ja kodanikuühiskonda hõlmavat tõelist partnerlust;

26. leiab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on keskne roll küberkuritegevuse vastu võitlemisel, kübervaldkonnaga seotud andmete kogumisel ja andmekaitse tagamisel, kuna turvarikkumised kujutavad endast ohtu kommunaalteenustele (nt transpordivõrgud, kohalik veevarustus ja elektrivõrk, energeetika) ning omavalitsused kasutavad ja omavad palju digitaalseid infotooteid ja -teenuseid;

27. toonitab, et küberrünnakutes kasutatakse enamasti ära digitaaltehnoloogia viit peamist nõrkust, millel on nutikate linnade ja piirkondade jaoks keskne tähtsus. Need on vähene tarkvara turvalisus ja andmete krüpteerimine, eaturvaliste pärandisüsteemide kasutamine ja kehv hooldus, suur omavaheline sõltuvus ning suured ja keerukad rünnatavad pinnad, doominoefekt, mistõttu omavahel äärmiselt tihedalt seotud üksused edastavad üksteisele kiirelt kahjulikku mõju, ning mitmesugune haavatavus, mis tuleneb inimlikust eksimusest ja töötajate sihilikest kuritarvitustest;

28. rõhutab, et turvaaukud andmete genereerimisel tähendavad, et sagenevad küberrünnakud olulisele linnataristule ja linnajuhtimissüsteemidele, avaldades mõju inimeste turvalisusele ja julgeolekule. Vaja on laiemat kooskõlastatud süsteemse sekkumise paketti, kuhu kuuluks leevendamine ja ennetus ning mille abil tagataks jõustamine nii turupõhiste algatuste kui ka ametivõimude kehtestatud eeskirjade ja kohaldamise kaudu;

29. toonitab, et asjade interneti turvalisuse tase on äärmiselt erinev, kusjuures mõnes süsteemis puudub krüpteerimine või kasutajanimed ja salasõnad, teised on aga avatud pahavaraga nakatumisele ja püsivara muutmisele. Asjade interneti keerukad sõltuvused tähendavad, et sel on suur rünnatav pind ja palju haavatavaid kohti;

30. märgib, et kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning avalike ja taristuteenuste pakkujatele, eelkõige neile, kes on seotud linnade nutikate tehnoloogiate e-riigihangete, nende tehnoloogiate käikuvõtmise ja igapäevase käigushoidmisega, tuleks välja töötada ja organisatsiooni lõikes pakkuda edasijõudnutele mõeldud turbekoolitust;

31. pooldab leevendamise strateegiate laiendamist ja süvendamist, et need hõlmaksid kõigi tulevaste nutikate linnade ja piirkondade hangete puhul juba eos sisseprojekteeritud turvet. Strateegiad peaksid sisaldama olemasoleva linnataristu ja infosüsteemide kõikehõlmavat hindamist ning nende tarkvara parandamist või väljavahetamist, erioskustega ja üldise IT-halduse ülesannetest laiemate kohustustega kesksete turva- ja arvuti infoturbeentsidentidega tegelevate rühmade moodustamist linnavalitsuses, samuti uuendusi nii turbekoolituses kui ka jätkuvas kutsealases arengus nii avalikus kui ka äri sektoris;

Andmevoogude genereerimise arendamine

32. rõhutab, et isikuandmete genereerimine tõstatab küsimusi kõigis omavalitsuste pädevusse jäävates poliitikavaldkondades. Omavalitsused on andmete arendajad ja töötlejad. Need andmed on valdkonnavahelised ja seotud muu hulgas julgeoleku ja õiguspoliitika, majanduse, kommunikatsiooni, hariduse ja tervishoiu, halduse, transpordi, keskkonna ja tarbijakaitsega;

33. rõhutab, et andmete tegelik kontroll turul eeldab andmeallikate jälitatavust ja selget identifitseeritavust. Selleks, et süsteemi suhtes tekiks usaldus, võib osutada vajalikuks määrata kindlaks andmeallikate püsidentifitseerimise usaldusväärset ja võimaluse korral ka standarditud protokollid;

34. toetab mõtet, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peaks olema juurdepääs andmetele, kui see oleks üldistes huvides ja parandaks oluliselt avaliku sektori toimimist (näiteks liikluskorraldussüsteemide optimeerimine erasõidukite reaaja-andmete põhjal);

35. nõustub, et igasugused poliitilised meetmed peavad arvestama selle majandusliku tõsiasjaga ja isikuandmete kaitse õigusraamistikuga, austades ühtlasi üksikisikute põhiõigusi;

36. toonitab, et ei kohalikul, riigi ega ELi tasandil ei ole praegu olemas põhjalikku poliitikaamistikku, mis kehtiks isikuandmete määratlusele mittevastavate masintekkeliste toorandmete suhtes või nende majandusliku kasutamise ja kaubeldavuse tingimuste suhtes;

37. hoiatab ülemääraste piirangute kehtestamise eest üksikisikutele, kes püüavad kasutada õigust kontrollida oma andmeid, et parandada isikuandmete kaitset, jättes nad ilma nõusoleku andmise võimalusest, eelkõige puudub see omavalitsusi;

38. tõdeb, et sõltumatutel andmekaitse ametitel lasub põhiline vastutus isikuandmete kaitse eest, samuti on vaja täiendavaid stimuleerivaid meetmeid andmetöötajatele, et tunnustada nende jõupingutusi andmekaitse alal, st lihtsustada töendamiskohustust andmetöötajatele, kes täidavad rangeid eneseregulatsiooninorme või käitumisjuhendeid;

39. nõuab masintekkeliste toorandmete õigusliku ebakindluse ja intellektuaalomandi õiguse puudumise käsitlemist. Eksisteerib võimalus, et kasutatakse ära õigusraamistikus esinevaid lünki või eespool kirjeldatud õiguslikku ebakindlust, kehtestades kas kasutajate jaoks ebaõiglased lepingute tüüptingimused või võtteks appi tehnilised vahendid (näiteks omandvorming või krüpteerimine);

Koostalitusvõime parandamine

40. nõustub, et andmepõhise majandusega seoses kerkivad esile sellised küsimused nagu isikustamata andmete ülekantavus, andmevahetust võimaldavate teenuste koostalitusvõime ja sisulise ülekantavuse rakendamise asjakohased tehnilised standardid;

41. kiidab heaks eesmärgi toetada asjakohaseid standardeid, et parandada pilvandmeside teenuste koostalitusvõimet, ülekantavust ja turvalisust, püüdes Euroopa tasandi standardite koostamise protsessi paremini integreerida avatud lähtekoodi kogukondade tööd;

42. toetab töökindla lähenemisviisi väljatöötamist standarditel põhinevatele ülekantavuse normidele. Komitee võtab teadmiseks käivitavate sektorispetsiifiliste eksperimentaalsete lähenemisviiside võimalused ja kutsus kaasa omavalitsusi koostöösse eri sidusrühmadega, sh standardite koostajate, ettevõtete ja tehnikaringkondadega;

43. rõhutab, et laiem arusaam sellest, et koostalitlusvõime on asjakohane mitte ainult avalikus halduses, vaid kõikides sektorites, on oluline asjade interneti kasutamiseks ja pidevaks teabevahetuseks kõigi piirkondade vahel. Kehtivad selged nõuded, et ühtsed vormingud, standardid ja tehnilised kirjeldused peavad olema kättesaadavad. Piirkonnad edendavad nõuete täitmist, kohustudes kohaldama oma halduses avaliku sektori teavet käsitlevates direktiivides ja iseäranis hiljutises Euroopa koostalitlusvõime raamistikus sätestatud;

44. toonitab, et andmekasutuse ja samaaegse kasutuse suurenemise, suurte üleslaadimise ja allalaadimise kiiruste suundumuse ning reageerimisvõimeliste ja töökindlate kõikjale jõudvate ja hetkeliste ülekannete vajaduse tõttu on kogu Euroopas tarvis lõppkasutajale lähedal asuvaid, väga suure läbilaskevõimega võrke ja lairiba taristut;

45. leiab, et komisjon peaks standardimise võimalusi kasutades võtma meetmeid juba olemasolevate või riigi, piirkonna või kohalikul tasandil loodavate pilvede omavahel ühendamiseks ja koostalitlusvõimeliseks muutmiseks. Samal ajal rõhutab komitee, et oluline on rakendada meetmeid kohalikul tasandil, et tagada pilverakenduste spetsifikatsioonide tõhusus;

46. nõuab, et isikustamata andmete sisulise ülekantavuse puhul tuleb arvesse võtta ka andmehalduse üldisemaid kaalutlusi, millega on seotud läbipaistvus kasutajate silmis, hallatud juurdepääs ja koostalitlusvõime, mis võimaldaks eri platvormi omavahel siduda innovatsiooni soodustaval moel;

Järeldused

47. nõuab tugevat koordineeritud lähenemist eelkõige selliste isikuandmete genereerimise hindamisel, mis võivad kahjustada ELi andmepõhise majanduse arengut ja piiriüleste andmeteenusete ja -tehnoloogiate toimimist siseturul;

48. rõhutab, et kõik tulevased lahendused peaksid arvesse võtma ka tootearendusse investeerivate turuosaliste, sh kohalike ja piirkondlike omavalitsuste õigustatud huve, et tagada investeringutelt õiglase tulu ja toetada seeläbi innovatsiooni. Samas peaksid kõik tulevased lahendused tagama ka hüvede õiglase jagunemise väärtusahelasse kuuluvate andmete valdajate, töötlejate ja rakenduste pakkujate vahel;

49. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on võimalik edendada innovatsiooni ja konkurentsivõimet kohandatud nõudluse ja pakumise poole lahenduste, sealhulgas lairibaiühenduse, digitaalrajanduse, e-kaasatuse ja e-valitsuse kaudu. Lisaks pakuvad nad haridus- ja koolitusvõimalusi, rakendavad ELi rahastamisalgatusi ja hõlbustavad kasulikke koostööd ja teabevahetust teiste avaliku sektori asutustega, sh ka piiriüleselt;

50. nõuab ELi andmete genereerimise süsteemide platvormi loomist sarnaselt kujunevate e-valitsuse ja lairibaiühenduse platvormidega;

51. tõdeb, et ELi linnu ja piirkondi tuleks rohkem tunnustada nii digitaalse tegevuskava jätkusuutliku rakendamise kui ka ELi andmemajanduse arendamise eest. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on tegevuskava soovitude peamine sihtrühm ja neid tuleb vaadelda selle rakendamise põhiedendajate ja -partneritena.

Brüssel, 11. oktoober 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa sotsiaalõiguste sammas ja aruteludokument Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta“

(2018/C 054/10)

Raportöör: Mauro D’Attis (IT/EPP) Roccafortita (Messina) kommuunivalitsuse liige

Viitedokumendid: ettepanek: Institutsioonide ühine teadaanne Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta

COM(2017) 251 final

Aruteludokument Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta

COM(2017) 206 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (5) – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, mis kuulutati esmakordselt välja 7. detsembril 2000 Nice’is Euroopa Ülemkogul, kaitstakse ja edendatakse mitmeid aluspõhimõtteid, mis on olulised Euroopa sotsiaalse mudeli jaoks. Selle harta sätted on subsidiaarsuse põhimõtet arvesse võttes ette nähtud liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele ning liikmesriikidele üksnes liidu õiguse kohaldamise korral.	Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, mis kuulutati esmakordselt välja 7. detsembril 2000 Nice’is Euroopa Ülemkogul, kaitstakse ja edendatakse mitmeid aluspõhimõtteid, mis on olulised Euroopa sotsiaalse mudeli jaoks. Põhiõiguste harta sätted on subsidiaarsuse põhimõtet arvesse võttes ette nähtud liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele ning liikmesriikidele üksnes liidu õiguse kohaldamise korral.

Motivatsioon

Täpsustus, et kogu lõigus on mõeldud põhiõiguste hartat.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (7) – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Euroopa Parlament nõudis tugevat Euroopa sotsiaalõiguste sammast, et suurendada sotsiaalõigusi ja mõjutada positiivselt inimeste elu nii lühemas kui ka keskpikas perspektiivis ning et toetada Euroopa ülesehitust 21. sajandil. Euroopa Ülemkogu rõhutas, et majandusliku ja sotsiaalse ebakindlusega tuleb tegeleda esmajärjekorras. Samuti tuleb luua kõigi jaoks paljutootav tulevik, kaitsta meie eluviisi ning pakkuda noortele paremaid võimalusi. 27 liikmesriigi ning Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni juhid kohustusid Rooma tegevuskavas tegema tööd sotsiaalse Euroopa nimel. See kohustus põhineb jätkusuutliku majanduskasvu põhimõttel ning majandusliku ja sotsiaalse arengu, samuti ühtekuuluvuse ja lähenemise edendamisel, austades samal ajal siseturu terviklikkust. Sotsiaalpartnerid kohustusid jätkuvalt panustama Euroopasse nende töötajate ja ettevõtete heaolu nimel.	Euroopa Parlament nõudis tugevat Euroopa sotsiaalõiguste sammast, et suurendada sotsiaalõigusi ja mõjutada positiivselt inimeste elu nii lühemas kui ka keskpikas perspektiivis ning et toetada Euroopa ülesehitust 21. sajandil. Euroopa Ülemkogu rõhutas, et majandusliku ja sotsiaalse ebakindlusega tuleb tegeleda esmajärjekorras. Samuti tuleb luua kõigi jaoks paljutootav tulevik, kaitsta meie eluviisi ning pakkuda noortele paremaid võimalusi. 27 liikmesriigi ning Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni juhid kohustusid Rooma tegevuskavas tegema tööd sotsiaalse Euroopa nimel. See kohustus põhineb jätkusuutliku majanduskasvu põhimõttel ning majandusliku ja sotsiaalse arengu, samuti ühtekuuluvuse ja lähenemise edendamisel, austades samal ajal siseturu terviklikkust ja riiklike süsteemide mitmekesisust ning ka sotsiaalpartnerite olulist rolli. Sotsiaalpartnerid kohustusid jätkuvalt panustama Euroopasse nende töötajate ja tööandjate heaolu nimel.

Motivatsioon

Lisandusega selgitatakse Rooma deklaratsiooni (punkt 3) põhimõtteid, mis hõlmavad ka riiklike süsteemide mitmekesisusega arvestamist.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (7) – lisada uus lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Komisjon, nõukogu ja Euroopa Parlament arvestavad oma Euroopa sotsiaalõiguste sambaga seonduvas töös institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet.

Motivatsioon

Komisjon peaks pidama kinni nõukogu ja Euroopa Parlamendiga sõlmitud kokkuleppest mitte kehtestada ELi õigusakte, kui need ei ole hädavajalikud.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (11) – lisada uus lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Euroopa sotsiaalõiguste samba loomine ning Euroopa sotsiaalmeetmete kava järkjärguline elluviimine peavad edendama kestliku ja kaasava Euroopa saavutamist, tugevdama võitlust sotsiaalse ja territoriaalse ebavõrdsuse vastu ning aitama kaasa sotsiaalse turumajanduse loomisele.</i>

Motivatsioon

Komitee rõhutab sotsiaalõiguste samba loomise pikaajalisi eesmärke: luua ühtsem ja kodanike sotsiaalseid vajadusi enam arvesse võttev Euroopa.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (11) – lisada uus lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Euroopa sotsiaalõiguste sambal on keskne osa tugevas Euroopa sotsiaalmeetmete kavas, kus konkurentsivõime ja sotsiaalne õiglus üksteist vastastikku täiendavad. Selles kontekstis on oluline – kooskõlas liikmesriikide tavade ja õigusnormidega – sellise töötasu taotlemine, mis ennetab palgavaesust ja tagab äraelamist võimaldava töötasu ning on kooskõlas suurema tootlikkusega.</i>

Motivatsioon

Komitee on – võttes samas arvesse liikmesriikide ainupädevust selles valdkonnas – juba rõhutanud, kui tähtis on tugev Euroopa sotsiaalmeetmete kava, mille oluliseks osaks on õiglase töötasu⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Komitee arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (CdR 2868/2016).

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (12) – lisada uus lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Arvestades noorte töötuse ning vaeste või vaesusriskis inimeste arvu kasvu viimastel aastatel, võetakse Euroopa sotsiaalõiguste samba arvesse vajadust jätkusuutlikult vähendada vaesust, soodustada sotsiaalset kaasatust ja võidelda noorte töötusega.</i>

Motivatsioon

Komitee on juba rõhutanud sekkumise tähtsust ning seda tuleks taas kinnitada ja kaaluda ka pikema programmitöö, näiteks kõnealuse samba raames ⁽²⁾.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (17) – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Euroopa sotsiaalõiguste samba elluviimine on liidu, selle liikmesriikide ja sotsiaalpartnerite ühine pühendumine ja vastutus. Euroopa sotsiaalõiguste sambaga sätestatud põhimõtted ja õigused tuleks rakendada nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil nende vastavate pädevuste piires ning kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.	Euroopa sotsiaalõiguste samba elluviimine on liidu, selle liikmesriikide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning sotsiaalpartnerite ühine pühendumine ja vastutus. Euroopa sotsiaalõiguste sambaga sätestatud põhimõtted ja õigused tuleks rakendada nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil nende vastavate pädevuste piires ning kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, võttes arvesse riiklike süsteemide mitmekesisust ja sotsiaalpartnerite kesket rolli. Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad tegema koostööd, et tagada sotsiaalõiguste samba rakendamiseks vajalikud rahalised vahendid.

Motivatsioon

Kui käsitletakse valdkondi, mis on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otseses pädevuses, ei saa kõrvale jätta nende pühendumust ja vastutust, võttes seejuures arvesse riiklike erinevusi. Lisaks sellele tuleb tagada piisavad rahalised vahendid rakendamiseks.

⁽²⁾ Komitee arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (CdR 2868/2016).

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (17) – lisada uus lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi toetatakse nende jõupingutustes asjakohase tööhõive- ja sotsiaalpoliitika elluviimisel, pidades sealjuures silmas ka töö ja eraelu tasakaalu tagamise ning tööturule juurdepääsu poliitika toetamist ja arendamist kooskõlas Euroopa Komisjoni hiljutise ettepanekuga.</i>

MotivatsioonSelge viide seisukohale, mida komitee on oma varasemas arvamuses juba väljendanud ⁽³⁾.**Muudatusettepanek 9**

Ettepanek võtta vastu teadaanne

Preambul (20) – lisada uus lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, mis on üks olulisimaid ja ulatuslikemaid ELi poliitika-valdkondi, kuna see aitab solidaarsuse abil märgatavalt kaasa kogu ELi tugevdamisele, toetab märkimisväärselt sotsiaalsamba loomist.</i>

MotivatsioonSelge viide seisukohale, mida komitee on oma varasemas arvamuses juba väljendanud ⁽⁴⁾.**Muudatusettepanek 10**

Ettepanek võtta vastu teadaanne

I peatüki punkt 1 – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Igaühel on õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvatele õppele, et säilitada ja omandada oskused, mis võimaldavad ühiskonnas täielikult osaleda ja aitavad suunduda edukalt tööturule.	<i>a. Igaühel on õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvatele õppele, et säilitada ja omandada oskused, mis võimaldavad ühiskonnas täielikult osaleda ja aitavad suunduda edukalt tööturule.</i>

⁽³⁾ Komitee arvamus ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta pärast 2020. aastat (CdR 1814/2016).⁽⁴⁾ Komitee arvamus ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta pärast 2020. aastat (CdR 1814/2016).

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	b. Haavatavama sotsiaal-majandusliku taustaga lastel ja noortel on õigus kasutada erimeetmeid, mille eesmärk on parandada nende õpitulemusi, aidates seeläbi saavutada nii koolis kui ka kogu ühiskonnas suurema võimaluste võrdsuse. c. Igaühel on õigus kvaliteetsele praktikale ja/või õpiposiõppele, hõlmates õiglast töötasu ja asjakohast kindlustuskaitset.

Motivatsioon

Käesoleva muudatusettepanekuga soovitakse tagada erimeetmed probleemsele kalduda võivate laste ja noorte õpitulemuste parandamiseks. Käsitletakse ka praktikantide ja õpipoiste õiglaste tingimuste põhitemaatikat.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu teadaanne

I peatüki punkti 4 alapunkt c – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Töötutel on õigus saada personaalset, pidevat ja järjepidevat toetust. Pikaajalistel töötutel on õigus saada põhjalikku personaalset hindamist hiljemalt siis, kui töötuks jäämisest möödub 18 kuud.	Töötutel on õigus saada personaalset, pidevat ja järjepidevat toetust, eelkõige nende teadmiste, isiklike ja töökogemuste, oskuste ning soovide kohaste koolituste vormis. Pikaajalistel töötutel on õigus saada põhjalikku personaalset hindamist hiljemalt siis, kui töötuks jäämisest möödub 18 kuud.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu teadaanne

II peatüki punkti 5 alapunkt d – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Hoidutakse töösuhetest, mille tulemuseks on ebakindlad töötingimused, sealhulgas keelatakse ebatüüpiliste töölepingute kuritarvitamine. Katseaeg peaks olema mõistliku kestusega.	Edendatakse kõiki töösuhteid, milles on reguleeritud töötingimused ja mõistliku kestusega katseaeg, vältides sel viisil ebakindlate töövormide levikut.

Motivatsioon

Ei ole määratletud, millised on „ebakindlad“ töötingimused. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kui tööandjad võivad sattuda asjakohaste teenuste pakkumisel suurde kitsikusse, kui keelustatakse osalise tööajaga ja tähtajaliste töölepingutega töötamine ja juhutöö.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu teadaanne

II peatüki punkt 6 – lisada uus lõik pärast punkti 6 alapunkti a

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Toetatakse meetmeid, et tagada tootlikkusele vastavad reaalpalgad kooskõlas iga liikmesriigi tavadega.</i>

Motivatsioon

Komitee on juba rõhutanud, kui tähtis on tugev Euroopa sotsiaalmeetmete kava, mille oluliseks osaks on töötasu ⁽⁵⁾. Selles valdkonnas on ELil üksnes koordineerimise pädevus, kuid ta võib toetada selle rakendamist.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu teadaanne

II peatüki punkti 6 alapunkt b – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Tagatakse piisavad miinimumpalgad töötaja ja tema perekonna vajaduste rahuldamiseks, võttes arvesse riiklike majandus- ja sotsiaalingimusi, tagades samas juurdepääsu töökohtadele ja motivatsiooni otsida tööd. Hoidutakse palgavaesusest.	Tagatakse piisavad miinimumpalgad ning seejuures arvestatakse riiklike süsteemide mitmekesisuse ja sotsiaalpartnerite olulise rolliga ; samas tuleb tagada juurdepääs töökohtadele ja motivatsioon otsida tööd. Hoidutakse palgavaesusest.

Motivatsioon

Perekondade vajadused võivad olla väga erinevad. Töötasu ei peaks kehtestama arvestades ei teiste perekonnaliikmete vajadusi ega ka sissetulekuid. Peamiseks kriteeriumiks peaks olema, et töötaja saab töötasu, mis vastab päevakajalistele – nii majanduslikele kui ka sotsiaalsetele turutingimustele.

⁽⁵⁾ Komitee arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (CdR 2868/2016).

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu teadaanne

II peatüki punkti 6 alapunkt c – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Töötasud tuleb kehtestada avatult ja prognoositavalt vastavalt liikmesriikide tavadele ja austades sotsiaalpartnere tegevusvabadust.	Töötasud tuleb kehtestada avatult ja prognoositavalt vastavalt liikmesriikide tavadele ja austades sotsiaalpartnere tegevusvabadust. Soolist palgalõhet tuleb ennetada.

Motivatsioon

Käsitleda tuleb soolist diskrimineerimist töötasu valdkonnas.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu teadaanne

II peatüki punkt 9 – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Töö- ja eraelu tasakaal Vanematel ja hoolduskohustusega inimestel on õigus piisavale puhkusele ja paindlikule töökorraldusele ning õigus saada juurdepääs hooldusteenustele. Naistel ja meestel on võrdne juurdepääs eripuhkusele, et täita oma hoolduskohustust, ning neil võimaldatakse seda kasutada tasakaalustatul viisil.	Töö- ja eraelu tasakaal Vanematel ja hoolduskohustusega inimestel on õigus piisavale puhkusele ja paindlikule töökorraldusele ning õigus saada juurdepääs hooldusteenustele. Naistel ja meestel on võrdne juurdepääs eripuhkusele, et täita oma hoolduskohustust, ning neil võimaldatakse seda kasutada tasakaalustatul viisil. Toetatakse meetmeid, et soodustada isadust ja suurendada sündimust ⁽⁶⁾.

Motivatsioon

Oluline on mitte jätta tähelepanuta asjaolusid, mis takistavad perekonna rajamist, ning vajadust toetada eurooplaste sündimuse suurendamist demograafilise väljakutse kontekstis. Seda on komitee analüüsinud ka ühes oma eelnevas arvamuses.

⁽⁶⁾ Komitee arvamus ELi vastuse kohta demograafilistele väljakutsetele (CdR 40/2016).

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu teadaanne

II peatüki punkt 10 – lisada uus alapunkt pärast punkti 10 alapunkti c

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>d. Töötajatel on õigus mitte tegeleda tööga seotud elektroonilise sidega väljaspool tööaega.</i>

Motivatsioon

Tehnoloogia areng muudab piirid töö-ja vaba aja vahel ähmasemaks, seetõttu on õigus mitte olla kättesaadav tööõiguste oluline aspekt.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu teadaanne

III peatüki punkt 15 alapunkt a – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
a. Pensionil olevatel töötajatel ja füüsilisest isikust ettevõtjatel on õigus saada pensioni, mis vastab nende panusele ja tagab piisava sissetuleku. Naistel ja meestel on võrdsed võimalused pensioniõiguste omandamisel.	a. Pensionil olevatel töötajatel ja füüsilisest isikust ettevõtjatel on õigus saada pensioni, mis vastab nende panusele ja tagab piisava sissetuleku. Naistel ja meestel on võrdsed võimalused pensioniõiguste omandamisel ning soolise pensionilõhega tuleb tegeleda meetmete abil, millega käsitletakse igapäevast ebavõrdsust, mis ei võimalda naistel teha meestega võrdsed sissemakseid pensioniskeemidesse.

Motivatsioon

Kompromiss.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu teadaanne

III peatüki punkt 19 – lisada uus punkt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Pagulaste ja seaduslike rändajate integreerimine <i>Pagulaste, saatjata alaealiste ja seaduslikult riigis elavate rändajate tõhusat integreerimist, mis on hädavajalik toimiva kaasaegse sotsiaalse Euroopa saavutamiseks, toetatakse muu hulgas hariduse ja kutseõppe kaudu, et teha kindlaks inimeste potentsiaal ja parandada nende integratsiooni.</i>

Motivatsioon

Sambas ei osutata pagulastele, saatjata alaealistele ega seaduslikult riigis elavatele rändajatele, kelle puhul tuleb kinnitada pühendumust nende tõhusaks integreerimiseks.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu teadaanne

III peatüki punkt 20 – muuta järgmiselt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Juurdepääs esmatähtsatele teenustele Igäihel on õigus saada juurdepääs kvaliteetsetele esmatähtsatele teenustele, sealhulgas vesi, kanalisatsioon, energia, transport, finantsteenused ja digitaalne kommunikatsioon. Toetatakse sellistele teenustele juurdepääsu nende inimeste puhul, kes seda vajavad.	Juurdepääs üldist majandushuvi pakkuvatele teenustele ja esmatähtsatele teenustele a. Igäihel on õigus saada juurdepääs kvaliteetsetele ja taskukohastele üldist majandushuvi pakkuvatele teenustele, nt sotsiaalteenused, ilma et see piiraks liikmesriikide pädevust osutada, tellida ja korraldada selliseid teenuseid. Toetatakse sellistele teenustele juurdepääsu nende inimeste puhul, kes seda vajavad. b. Igäihel on õigus saada juurdepääs kvaliteetsetele ja taskukohastele esmatähtsatele teenustele, sealhulgas vesi, kanalisatsioon, energia, transport, finantsteenused ja digitaalne kommunikatsioon. Toetatakse sellistele teenustele juurdepääsu nende inimeste puhul, kes seda vajavad.

Motivatsioon

Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine on sotsiaalse ühtekuuluvuse oluline vahend.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu teadaanne

III peatüki punkt 20 – lisada uus punkt

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Juurdepääs kunstile ja kultuurile Igale inimesele tuleb tagada juurdepääs kunstile ja kultuurile.

Motivatsioon

Sambas ei ole mainitud juurdepääsu kunstile ega kultuurile, mis on sotsiaalse ühtekuuluvuse põhielemendid ning olulised tegurid tõrjutuse ja vaesuse vastu võitlemisel. Vaba juurdepääs kunstile ja kultuurile soodustab ka võitlust radikaliseerumise vastu.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. tervitab sotsiaalsamba loomist, mis on vajalik poliitilise, majandus- ja rahaliidu lõpuleviimise täiendamiseks ning aitab kaasa horisontaalse sotsiaalklausli nõuetekohasele rakendamisele⁽⁷⁾. Sotsiaalsamba loomise abil saab kujundada kestliku ja kaasava Euroopa, mis tugevdab oma kodanike mõjukust ja edendab võrdseid võimalusi;
2. väljendab kahetsust, et komisjon ütleb selgelt, et sotsiaalõiguste samba elluviimine on liidu, selle liikmesriikide ja sotsiaalpartnerite ühine vastutus⁽⁸⁾. Nii eirab komisjon täielikult kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vastutust ja pädevust selles valdkonnas;
3. kinnitab taas, kui tähtis on tugev Euroopa sotsiaalmeetmete kava, milles konkurentsivõime ja sotsiaalne õiglus üksteist täiendavad⁽⁹⁾, et vältida igasugust sotsiaalset dumpingut ja tagada suurem tööhõive. Komitee tuletab sellega seoses meelde Euroopa Liidu lepingu preambulit „edendada oma rahvaste majanduslikku ja sotsiaalset progressi“ ning tagada, et „majandusliku integratsiooni edusammudega kaasneks rööbitine progress muudes valdkondades“;
4. rõhutab lisaväärtust, mida kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused pakuvad sotsiaal- ja majanduspoliitika väljatöötamisel ja elluviimisel, et aidata kaasa ülespoole suunatud lähenemise tugevdamisele, ning kordab oma üleskutset, et Euroopa sotsiaalõiguste sammaste toetab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi nende jõupingutustes sobiva tööhõive- ja sotsiaalpoliitika rakendamisel⁽¹⁰⁾;
5. tervitab komisjoni kava arvestada Euroopa poliitika kujundamisel enam sotsiaalpoliitika eesmärkidega ja sõnastada sotsiaalpoliitika (miinimum)standardid, mida EL ja liikmesriigid peavad järgima oma asjaomaste pädevuste raames;
6. kordab üleskutset majandus- ja sotsiaalpoliitika nõuetekohaseks kooskõlastamiseks ELi ja riikliku tasandi vahel,⁽¹¹⁾ tagades territoriaalse mõõtme parema esindatuse⁽¹²⁾;
7. leiab, et sotsiaalse mõõtme edendamine aitab tugevdada ELi projekti ja kaasata kodanikke uuendatud projekti, millega nad saavad tugevamalt samastuda;
8. märgib, et ELi majandus- ja sotsiaalpoliitika peaks suurendama pikaajalist kasvupotentsiaali Euroopa ettevõtete tootlikkuse ja konkurentsivõime ning töötajate oskuste toetamise kaudu;
9. juhib tähelepanu sellele, et sotsiaalsammaste peab kaasa aitama vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ning töötuse, eriti noorte töötuse vähendamisele ning võitlema igasuguse sotsiaalse, sh soolise ebavõrdsuse vastu⁽¹³⁾. Selles kontekstis tuleb luua Euroopa töötuskindlustuse süsteem⁽¹⁴⁾ ühena esimestest vahenditest tööhõivekriisi lahendamiseks;
10. tuletab meelde, et tööhõivekriis on tekitanud palju pikaajalist töötust, mille vastu tuleb võidelda sobivalt kohandatud poliitikameetmetega, samuti koostöömeetmetega, millega asjaomaste töötajate oskusi ajakohastada, ja vajadusel rahalise toetusega;

⁽⁷⁾ ELi toimimise lepingu artikkel 9.

⁽⁸⁾ COM(2017) 251 final, preambul (17).

⁽⁹⁾ Komitee arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (CdR 2868/2016).

⁽¹⁰⁾ Komitee arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (CdR 2868/2016).

⁽¹¹⁾ Komitee arvamus majandus- ja rahaliidu sotsiaalse mõõtme kohta (CDR 6863/2013).

⁽¹²⁾ Resolutsioon Euroopa Komisjoni 2016. aasta tööprogrammi kohta (COR-2015-5929).

⁽¹³⁾ Komitee arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (CdR 2868/2016).

⁽¹⁴⁾ Itaalia valitsuse ettepanek Euroopa töötushüvitise kohta.

11. juhib tähelepanu sellele, et majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika, mis on üks olulisimaid ja ulatuslikemaid ELi poliitikavaldkondi⁽¹⁵⁾, peab märkimisväärselt kaasa aitama sotsiaalsamba loomisele;
12. rõhutab, et sotsiaalsed investeeringud on investeeringud tulevikku ning neid ei tohi tõlgendada ainult koormana avaliku sektori vahenditele;
13. rõhutab vajadust kooskõlastada strateegiaid ja eesmärgesid, mis peaksid olema sotsiaalõiguste samba ja Euroopa Sotsiaalfondi vahel;

Konkreetsed soovitused

14. toetab komisjoni eesmärki suurendada tööhõivet ja edendada ettevõtete arengut soodustavaid tingimusi, et luua ELis rohkem kvaliteetseid töökohti;
15. kordab oma üleskutset tugevdada ELi ja majandus- ja rahaliidu sotsiaalset mõõdet. Komitee loodab, et Euroopa sotsiaalõiguste sammast käsitlev seadusandlik ettepanek võimaldab käsitleda töötajate õigusi ja tööjõu liikuvust muutuväl tööturul, järgides seejuures subsidiaarsuse põhimõtet⁽¹⁶⁾;
16. kinnitab taas, kui tähtis on tugev Euroopa sotsiaalmeetmete kava, milles konkurentsivõime ja sotsiaalne õiglus üksikest täiendavad⁽¹⁷⁾, et vältida igasugust sotsiaalset dumpingut ja tagada suurem tööhõive;
17. kordab, et igasugusel avaliku või erasektori sekkumisel tuleb võtta arvesse kohalikke ja piirkondlikke eripärasid, demograafilisi küsimusi ja püsivalt kõrget noorte töötust, ning noorte töötuse suhtes rõhutab, kui oluline on laiendada noortegarantiid, et sellest saaksid kasu kuni 30aastased inimesed⁽¹⁸⁾, muuta see Euroopa tööhõivepoliitika püsivaks tunnusejooneks ning tagada jätkusuutlik ja sobiv rahastamine Euroopa ja riiklikest vahenditest;
18. juhib tähelepanu sellele, et kiired ja põhjalikud muutused – alates elanikkonna vananemisest kuni perekonnaelu uute mudeliteni, digiteerimisest kuni uute töövormideni ning üleilmastumise ja linnastumise mõjudeni – eeldavad rohkemat ja pidevamat koolitust, oskuste kohandamist ja ande aktiivset toetamist, aktiivset vananemispoliitikat ning ametialase ja pereelu tasakaalu tagamist koos sobiva pere-⁽¹⁹⁾, tööhõive- ja hariduspoliitikaga;
19. kordab, kui tähtis on viia vastavusse oskused ja tööturu vajadused, mida iseloomustab ka territoriaalne mõõde, ja sellega seoses rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli hariduse, koolituse ja eelkõige noorte ettevõtluse edendamise vallas⁽²⁰⁾;
20. toetab seepärast, et Euroopa sotsiaalõiguste sambas sätestataks õigus haridusele kui sotsiaalne põhiõigus ja inimõigus;
21. toonitab lisaks, et võttes arvesse riiklike, piirkondlike ja kohalike olusid ning olemasolevaid vahendeid ja pidades silmas, et investeeringuid inimkapitali saab käsitleda sotsiaalsete investeeringutena, tuleks liikmesriike oskuste garantii rakendamisel toetada. Oskuste garantii eesmärk on parandada Euroopas madala kvalifikatsiooniga täiskasvanute tööhõivevõimalusi ja nende täielikku kaasatust ühiskonda⁽²¹⁾;
22. on seisukohal, et tasakaalustatud ja reguleeritud tööturu saavutamiseks on oluline arvestada muutuvate töötingimustega (4.0), töösuhetega ja töötajate kaitsega, k.a õigust mitte olla kättesaadav. Seetõttu nõuab komitee, et komisjoni, nõukogu, parlamendi ja Euroopa Regioonide Komitee vahel loodaks kõrgetasemeline rühm, mis arutaks Euroopa tasandil digiteerimise ja uute tehnoloogiate mõju ning edendaks vajalikke majandus- ja sotsiaalpoliitilisi meetmeid, sh kohalike ja piirkondlike meetmeid, kus need sobivad on;

⁽¹⁵⁾ Komitee arvamus ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta pärast 2020. aastat (CdR 1814/2016).

⁽¹⁶⁾ Resolutsioon „Euroopa Regioonide Komitee prioriteetidid seoses Euroopa Komisjoni 2018. aasta tööprogrammiga“ (2017/C 272/01).

⁽¹⁷⁾ Komitee arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (CdR 2868/2016).

⁽¹⁸⁾ Komitee arvamus noorte tööhõive paketi kohta (CdR 789/2013).

⁽¹⁹⁾ Komitee arvamus ELi vastuse kohta demograafilistele väljakutsetele (CdR 40/2016).

⁽²⁰⁾ Komitee arvamus liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (CdR 1419/2015).

⁽²¹⁾ Komitee arvamus Euroopa uue oskuste tegevuskava kohta (COR-2016-04094).

23. juhhib tähelepanu sellele, et tööelu arengut silmas pidades⁽²²⁾ on hädavajalik, et suure liikuvusega spetsialistide kvalifikatsiooni tunnustamine toimuks kiirelt, lihtsalt ja usaldusväärset⁽²³⁾;
24. on seisukohal, et uutes tööhõivevormides või uute ühiste Euroopa miinimumstandardite määramisel tuleks alati arvesse võtta sotsiaalse kaitse piisavat taset;
25. kutsub üles rohkem pöörama tähelepanu pagulaste, saatjata alaealiste ja seaduslikult riigis elavate rändajate tõhusale integreerimisele muu hulgas kutsehariduse ja koolituste kaudu;
26. nõuab, et erilist tähelepanu pöörataks õigusaktidele, mis on kerkinud esile Ühendkuningriigi lahkumise tõttu ELis ja mis käsitlevad valdkondi, nagu töötajate vaba liikumine ELis, sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimine ning tööhõive ja sotsiaalpoliitikaga seotud ELi fondid⁽²⁴⁾;
27. kutsub üles kasutama asjakohasemaid vahendeid piirkondadevaheliste erinevuste hindamiseks, nagu täiendavad usaldusväärsed andmed sotsiaalsete probleemide kohta kohalikul ja piirkondlikul tasandil;
28. teeb ettepaneku pöörata kohe tähelepanu vaesusele ja sotsiaalsele tõrjutusele, sõltumata selle põhjustest või selle all kannatavast elanikkonnarühmast, ning rõhutab vajadust võtta ette suuremaid algatusi, millega toetada perekondi, kaotada lõplikult sotsiaalse tõrjutuse vormid ja suurendada sotsiaalkaitse rahastamist. Samas väljendab komitee heameelt garanteeritud põhisissetuleku kehtestamise üle, mille on hea tavana heaks kiitnud paljud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused;
29. rõhutab, et sotsiaalsamba raames tuleb tegeleda sotsiaalse tõrjutuse ja kõrvalejätusega, seades prioriteediks puudega inimeste ja paljulapseliste perede poliitika;
30. peab kahetsusväärseks, et sambas käsitletakse eluaseme küsimust üksnes sotsiaalteenuste osana. Komitee on veendunud, et taskukohase hinnaga ja sobiva eluaseme tagamine kõigile on eeltingimus, mis võib viia suurema sotsiaalse ühtekuuluvuseni ning aidata luua sotsiaalsele ja majanduslikule lõhestatusele ning geograafilisele eraldatusele vastupidavaid kogukondi;
31. rõhutab vajadust tagada koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega selliste teenuste laiaulatusliku võrgustiku kättesaadavus, mis ei hõlma mitte ainult esmatähtsaid, vaid ka üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, sealhulgas sotsiaalteenuseid, mis peavad olema kvaliteetsed ja kättesaadavad;
32. avaldab kahetsust selle üle, et piisavalt ei ole mainitud juurdepääsu kunstile ega kultuurile, mis on sotsiaalse ühtekuuluvuse ning tõrjutuse ja vaesuse vastu võitlemise põhielemendid⁽²⁵⁾;
33. tuletab taas komisjonile ja nõukogule meelde võimalust võtta kasutusele stimuleerivad meetmed riikide jaoks, kes rakendavad struktuurireforme, mille eesmärk on saavutada strateegia „Euroopa 2020“ sotsiaalsed eesmärgid ja võidelda sotsiaalse tasakaalustamatuse vastu;
34. rõhutab, et Euroopa sotsiaalne areng saab ühtlaselt levida ka väljaspool euroala asuvates riikides⁽²⁶⁾ ja seega riikides, mis algselt ei olnud sotsiaalsamba eesmärgiks, ning kutsub komisjoni ja nõukogu üles selleks sobivaid vahendeid leidma;
35. rõhutab vajadust selgitada, kuidas Euroopa vahendid võivad toetada samba rakendamist⁽²⁷⁾, ja kordab ka vajadust, et EL ja liikmesriigid näeksid ette piisavad vahendid samba eesmärkide täitmiseks;
36. kutsub komisjoni üles koostama tulevikkunäitava sotsiaalpoliitilise tegevuskava kavandi koos konkreetsete meetmetega;

⁽²²⁾ Eurobaromeetri eriuuring 417 „Euroopa oskuste ja kvalifikatsioonide ala“.

⁽²³⁾ Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi ajakohastamine (2013/55/EL).

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni töörihm: „Praegu kehtivad tööhõive, töötajate liikumisvabaduse ja sotsiaalpoliitika valdkonnas ligikaudu 670 ELi õigusakti (sealhulgas seadusandlikud, delegeeritud ja rakendusaktid)“.

⁽²⁵⁾ Euroopa kunsti- ja kultuuriliit.

⁽²⁶⁾ Euroopa sõltumatute ametiühingute liit.

⁽²⁷⁾ Euroopa sotsiaalvõrgustik.

37. kordab oma nõuet, et Euroopa sotsiaalõiguste sammas toetaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jõupingutusi asjakohase tööhõive- ja sotsiaalpoliitika elluviimisel⁽²⁸⁾;
38. kinnitab, et oleks tarvis luua usaldusväärsed vahendid tehtud edusammude mõõtmiseks ja jälgimiseks⁽²⁹⁾, ning kutsub üles kasutama lepingu iga tulevase muutmise korral sotsiaalse arengu protokoll, et võrdsustada sotsiaalsed õigused majanduslikega⁽³⁰⁾;
39. rõhutab vajadust tugevdada vabatahtliku tegevuse sotsiaalset ja kodanikuväärtust, sest see on piirkondade arendamise ja edendamise vahend ning sotsiaalse vastutuse ja kodanike otseosaluse võimalus.

Brüssel, 10. oktoober 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁸⁾ Komitee arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (CdR 2868/2016).

⁽²⁹⁾ <http://www.esn-eu.org/news/925/index.html>

⁽³⁰⁾ https://www.etuc.org/press/trade-unions-fight-stronger-european-pillar-social-rights#.Wb_76WepWUm

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „ELi strateegia ehitiste ja taristu maavärinakindluse suurendamiseks“

(2018/C 054/11)

Raportöör: Vito Santarsiero (IT/PES), Basilicata maakonna volikogu liige**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. märgib, et hiljutised uuringud maavärinaohtu kohta Euroopas (nagu seitsmendast raamprogrammist rahastatud projekt SHARE⁽¹⁾) annavad tunnistust küll sellest, et maavärinaoht on kõrgeim sellistes riikides nagu Itaalia, Kreeka ja Rumeenia, kuid mõeldukal tasemel oht, sh tsunamidest tulenev oht, ähvardab ka selliste riikide nagu Prantsusmaa, Saksamaa, Belgia, Hispaania ja Portugali teatavaid piirkondi;
2. võtab teadmiseks, et Euroopa Liidu liikmesriikides on palju hooned ja taristuid, mis vajavad suuremaid hooldustöid oma struktuurilise seisukorra ning keskkonnatingimuste ja ehituse valdkonda reguleerivate eeskirjade muutuste tõttu; eelkõige näitavad ehitiste puhul Eurostati ja Euroopa hoonete energiatõhususe instituudi (Building Performance Institute Europe, BPIE)⁽²⁾ andmed, et ligikaudu 25 miljardist ruutmeetrist kasulikust pörandapinnast ELi 27 liikmesriigis (lisaks Šveitsis ja Norras) ligikaudu 40 % ehitati enne 1960. aastat;
3. märgib, et mõningaid ELi riike, eelkõige Vahemere piirkonnas, on lähiajalooos tabanud laastavad, väga raskete sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgedega maavärinad; eriti tõsine on olukord Itaalias, kus viimase 50 aasta jooksul on olnud mitmeid maavärinaid, mille tagajärjeks on kokku üle 5 000 ohvri ning majanduslik kahju on hinnanguliselt 150 miljardit eurot;
4. märgib, et maailmas toimunud maavärinate analüüsid näitavad, et ohvrite arv ja kahjude ulatus on pigem seotud hoonete vastupidavuse ja maavärinast tabatud piirkondade vähese ettevalmistuse kui maavärina võimsusega;
5. rõhutab, et analüüsid maavärina mõju kohalikele süsteemidele ja eluasemetele, taristule ning majanduslikule ja tootmisstruktuurile, on näha territoriaalse kasvu protsesside aeglustumist ja sageli lausa nende blokeerimist;
6. rõhutab, et ehitiste ja taristu ohutuse tagamine tähendab positiivset koostoimet ka Euroopa Liidu regionaal- ja ühtekuuluvuspoliitikaga ning linna- ja maapiirkondade arengu eesmärkidega;
7. on seisukohal, et ELi strateegia ehitiste ja taristu maavärinakindluse suurendamiseks peaks põhinema mitmetasandilise valitsemise lähenemisviisil, mille raames koordineeritakse asjakohaseid Euroopa, riigi ja piirkondliku tasandi pädevusi, järgides subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid, ning analoogia alusel ELi linnade tegevuskava puhul kasutatud meetodiga. Komitee tuletab seoses sellega meelde, et ELi tasandi pädevuses on peamiselt tehniliste standardite kehtestamine, samas kui riigi, piirkondlik või kohalik tasand on pädevad iseäranis ehitusõiguse ja linnaplaneerimise alal;
8. on veendunud, et ulatuslikud meetmed maavärinaohtu ennetamiseks on ELi esmaste vajaduste hulgas, et tagada oma kodanike ohutus, kaitsta ajaloo- ja kultuuripärandit, hoida kontrolli all inimestele ja varale tekitatud kahjust tulenevad kulud ning säilitada tingimused piirkondade arendamiseks ja majanduskasvu soodustavate investeeringute tegemiseks;

⁽¹⁾ www.share-eu.org⁽²⁾ BPIE, 2011. *Europe's buildings under the microscope. A country-by-country review of the energy performance of buildings.*

9. rõhutab, et eelkõige kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on poliitiline ja institutsiooniline kohustus kaitsta oma kodanikke, nii seepärast, et need asutused asuvad juhtimise esmatasandil ning peavad tagama elanikkonna päästmise ja abistamise hädaolukorras, kui ka seepärast, et neil on oluline roll hädaolukorraks valmistumisel ning struktuurse (sekkumine) ja mittestruktuurse (teave) ennetustegevuse väljatöötamisel;

10. märgib samuti, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kui kodanikele kõige lähemal asuvad asutused saavad kaasa aidata teadlikkuse parandamisele ohtude ennetamise õigusest ja kohustusest ning sellest tulenevalt töötada välja aktiivsed käitumismustrid ohu vähendamiseks;

MAAVÄRINAOHU VÄHENDAMISE MEETMED

11. leiab, et arvestades kaitsmist vajavate erahoonete, üldkasutatavate hoonete ja taristu suurt hulka, tuleks kasutada Euroopa ühiseid kriteeriume (eurokoodeks ja teised), et klassifitseerida hoonete ja taristu maavärinatundlikkust;

12. kutsub Euroopa Komisjoni üles ergutama üleeuroopalisel tasandil dialoogi kindlustussektoriga, et otsida finantsstiimulit, mis seisneks kindlustuspreemia vähendustes renoveerimisprotsessi kestel, ning peab kasulikuks uurida lähemalt majanduslikku jätkusuutlikkust ja võimalikku kasu, mida on oodata kindlustussüsteemi parandamisest, nähes ette meetmed riskide jaotamiseks;

13. peab maavärinaohu vähendamise meetmete edendamiseks kogukonna suurema teadlikkuse kaudu vajalikuks määratleda nii võimaliku maavärina tagajärjed kui ka eelkõige renoveerimisest tulenevad eelised sotsiaalse (iseäranis inimohvrid) ja majandusliku mõju vähenemise näol ning neist selgelt teavitada;

14. märgib, et kuna veel ei ole kättesaadavad täpsed meetodid ja mittespetsialistidest koosnevatele sidusrühmadele (ametnikud, kodanikud jne) ülekantavad selgelt arusaadavad tulemused ennetavast renoveerimisest tulenevate eeliste kohta, siis näib oluline jätkata selle teemaga konkreetsete uuringute rahastamise kaudu;

15. leiab, et kui eesmärk on optimeerida ja õigesti suunata tehnilisi ja majanduslikke jõupingutusi, mille abil vähendada olemasolevate ehitiste puhul maavärinaohtu, siis tuleb edasiste meetmete ning oluliste avaliku ja erasektori algatuste aluseks võtta teadmised ja analüüs olemasolevate ehitiste vastupidavuse kohta. Selleks tuleks soodustada andmete kogumise kampaaniaid statistilise hindamise eesmärgil, määratleda prioriteetsed suunad ja ühine metoodika, mis peab käima käsikäes sektori õiguslaselise arengu ning stimuleerivate ja rahastamismeetmetega;

16. märgib, et mõne liikmesriigi, nt Itaalia kogemused näitavad vähest investeerimisvalmidust, kui tegemist on vanemate omanike või lisaeluasemetega. Seetõttu tundub olevat kasulik võtta selliste kategooriate teadlikkuse parandamiseks meetmeid ja mitte piirduda stiimulite rakendamisel üksnes esmase eluasemega. Komitee tunnistab vajadust kohandada meetmeid olemasolevate ehitiste hindamisel ja maavärinakindluse suurendamisel ka uuringute ja kogemuste põhjal, mis käsitlevad konkreetset ehitist osana kogu ehitiste kompleksi või linnastu vastupidavuse hindamises, tunnistades nii võimalikke probleemkohti ehitiste tegelikes kasutustingimustes;

17. märgib, et Euroopa riikides toimub juba laiaulatuslik üldkasutatavate ja erahoonete renoveerimine, et tagada energiatõhususe suurenemine, mida rahastavad ka Euroopa fondid, kuid et selline renoveerimine ei puuduta üldiselt struktuurseid ega maavärinaohutust;

18. rõhutab teisalt, kui oluline on, et tõhusat renoveerimistööd tehtaks ühtsete ja säästlike meetmete abil, mis võimaldavad ühtaegu ja võimalikult vähe sekkuval viisil vähendada maavärinatundlikkust ja suurendada energiatõhusust;

19. peab esmatähtsaks töötada struktuurse ennetustegevuse kõrval välja nn mittestruktuurse ennetamise meetmed, mille eesmärk on üldiselt süvendada teadmisi maavärinaohust ning eelkõige suurendada kodanike teadlikkust ja aktiivset osalemist;

20. on seisukohal, et struktuurne ennetustöö võib lisaks ohu vähendamisele avaldada positiivset mõju keskkonnale, pikendades hoonete kasulikku eluiga ning vähendades seetõttu maavärinajärgset lammutamist ja ülesehitamist. Seda eesmärki rõhutati ehitustoodete määruses (määrus (EL) nr 305/2011), kus kehtestati võrreldes eelmise versiooniga (ehitustoodete direktiiv 89/106/EMÜ) hoonete puhul seitsmes oluline nõue – loodusvarade säästev kasutamine;

21. tunnistab, et kuigi renoveerimisprogramm maavärinakindluse tagamiseks nõuab palju ressursse, eriti piirkondades ja liikmesriikides, kus seismiline oht on suur ja sage, aitab see siiski kõikjal kaasa tööhõivele ja majanduskasvule ning eelkõige ehitusturu elavdamisele;

22. peab oluliseks, et hoonete renoveerimist reguleeriks Euroopa tehnilised standardid, milles käsitletakse ka olemasolevate hoonete maavärinakindlaks kohandamist tervikliku lähenemisviisi kaudu ohutuse, tugevuse ja vastupidavuse tagamiseks;

23. peab kasulikuks käivitada ELi platvorm teadmiste, kogemuste ja heade tavade vahetamiseks ELi riikide eri tasanditel;

UUS EUROOPA POLIITIKA MAAVÄRINAOHU VÄHENDAMISEKS

24. jagab ja kordab seisukohta, mida komitee rõhutas ka arvamuses Sendai raamistiku kohta ⁽³⁾, et kõigi ELi uue taristu ehitamisega seotud projektide puhul tuleb tagada piisav katastroofidele vastupanu võime, ja rõhutab samas, et selline eesmärk võib tuua kaasa suuremaid kulutusi;

25. teeb ettepaneku, et territooriumi maavärinaohtu ja analoogselt muudest loodusõnnetustest tulenevaid ohte kirjeldavaid parameetreid, mida hinnatakse kindlate kriteeriumide järgi, saaks pidada üheks kriteeriumiks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite jaotamisel piirkondade vahel. Komitee rõhutab, et EL peab nõudma, et kogu taristu, mis rajatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide või muude ELi fondide abil, oleks katastroofidele vastupidav;

26. teeb ettepaneku, et ELi eeskirjad võiksid sisaldada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamist nii üldkasutatavate kui ka erahoonete, samuti ELi nii maanteedevude kui ka teenuste strateegilise taristu maavärinakindlaks kohandamisel;

27. soovib, et tegevuskava hõlmaks kõigi hoonete maavärinakindluse suurendamist, sealhulgas eluhooned ja avalik ruum, mitte ainult turvalise kohana hädaolukorra puhul, vaid linna pikaajalise strateegiana, mis hõlmab võimalust viia elanikud üle üldkasutatavatesse hoonetesse, mis pakuvad elanikele kaitset;

28. kutsub komisjoni üles koostama koostöös liikmesriikide ning asjaomasel juhul kohalike ja piirkondlike omavalitsustega tegevuskava, et tagada ehitiste ja taristu maavärinakindlaks renoveerimine vastavalt Euroopa Regionaalarengu Fondi käsitleva ELi määruse (EL) nr 1301/2013 artikli 5 punkti 5 alapunktile b. Samuti soovib komitee, et liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kasutaksid selle investeerimisprioriteedi potentsiaali regionaalarengu rakenduskavades täielikult ära;

29. peab soovitavaks, et sellega antaks tugev signaal investeringute soodustamiseks, sealhulgas koostöö kaudu avaliku ja erasektori vahel, et renoveerida hooned ja taristu maavärinakindlaks, pöörates erilist tähelepanu kultuuri- ja ajaloo pärandi säilitamisele, strateegilisele taristule ning põllumajandus- ja tööstushoonetele ja -taristule;

30. nõuab, et toetataks teadusesse ja innovatsiooni tehtavate investeringute suurendamist hoonete maavärinakindlaks muutmise valdkonnas ning hõlmaks muu hulgas laiaulatuslike teabe- ja koolitusprogrammide väljatöötamist;

31. kutsub asjaomaseid liikmesriike ja piirkondi üles lisama olemasolevate hoonete maavärinakindlaks renoveerimise esmatahtsana oma regionaalarengu rakenduskavadesse, rõhutades, kui vajalik on eraldada maavärinaohtu ennetustegevuseks rahalisi vahendeid, sh asjakohaste stiimulite kaudu;

⁽³⁾ Vt aramus teemal „Tegevuskava Sendai katastroofiohu vähendamise raamistiku 2015–2030 jaoks“, NAT-VI/015, raportöör: Adam Banaszak (ECR/PL).

32. leiab, et eelmistes punktides esitatud ettepanekute elluviimisel tuleb ressursside ja tulemuste optimeerimiseks arvesse võtta iga riigi ja/või piirkonna maavärinaohu ulatuse ja ohustatud alade kaarti. Seepärast teeb komitee ettepaneku edendada asjakohast uurimistööd nende kaartide koostamiseks või ajakohastamiseks, kui need on juba olemas;
33. leiab, et komisjoni väljapakutud tegevuskava võib olla sobiv vahend, et muuta olemasolevate hoonete maavärinakindlaks renoveerimine liikmesriikide regionaalarengu rakenduskavades veelgi tähtsamaks;
34. märgib, et ühine tegevus kõnealuses valdkonnas võib olla tõhusam kui liikmesriikides võetavad üksikud meetmed, ning kutsub seepärast üles tegema ühtseid ja kooskõlastatud jõupingutusi hoonete maavärinaohu vähendamisel ja nende maavärinakindlaks renoveerimisel;
35. soovib kooskõlas Sendai raamistiku 1. prioriteedis sätestatud eesmärkidega edendada ja toetada teabe levitamise ja kodanike teavitamise algatusi nii kohalikul kui ka riiklikul tasandil, et aidata kaasa ennetuskultuuri levikule.

Brüssel, 11. oktoober 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamuse eelnõu teemal „Euroopa kosmosestrateegia“

(2018/C 054/12)

Raportöör: Andres Jaadla (EE/ALDE), Rakvere linnavolikogu liige**Viitedokument:** komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa kosmosestrateegia“

COM(2016) 705 final

POLIITILISED SOOVITUSED

1. Nagu on sätestatud dokumendis „Euroopa kosmosestrateegia“, on kosmos Euroopa jaoks oluline. Euroopa on saavutatud märkimisväärset edu kosmosetehnoloogias, leidnud ainulaadseid võimalusi Maa seire alal, teinud edusamme globaalse positsioneerimise võimekuse ja uurimissmissioonide alal. Kosmosetehnoloogiad, -andmed ja -teenused on saanud Euroopa kodanike igapäevaelu osaks ning neid tuleb süsteemselt edasi arendada.
2. Rõhutama peab kosmose strateegilist rolli Euroopa jaoks. See kindlustab Euroopa rolli tugeva osalejana rahvusvahelisel tasandil ning on liidu turvalisuse ja kaitse pant. Kosmosepoliitika võib aidata hoogustada uute töökohtade loomist, majanduskasvu ja investeringuid Euroopasse. Investeringud kosmosevaldkonda avardavad teadus- ja uurimistegevuse piire. Seepärast toetab komitee kindlalt Euroopa Parlamendi taotlust ⁽¹⁾ tervikliku teabevahetusstrateegia kohta, mis käsitleb kosmosetehnoloogia eelseid kodanikele ja ettevõtjatele.
3. Tuleb leida konkreetset viisi, kuidas kosmosetehnoloogia, -andmed ja -teenused toetaksid paljusid ELi poliitikavaldkondi ja peamisi poliitilisi prioriteete, sealhulgas Euroopa majanduse konkurentsivõimet, rändepoliitikat, kliimamuutustega tegelemist, ühtset e-turgu ja loodusvarade jätkusuutlikku majandamist.
4. Euroopa Regioonide Komitee tunnustab seda, et EL ja Euroopa Kosmoseagentuur (ESA) on jõud ühendanud, et edendada Euroopa koostööd kosmose alal, allkirjastades EL-ESA ühisavalduse ühtse visiooni ja ühtsete eesmärkide kohta 26. oktoobril 2016. ESA tegutseb oma eesmärkide nimel iseseisvalt, kuid koostöö ELi liikmesriikide ja ELi institutsioonidega loob sünergia. On väga tervitatav, et EL ja ESA on kokku leppinud ühistes seiskohtades pikaajalise visiooni ja eesmärkide kujundamisel ⁽²⁾, mis pakub ühtset raamistikku ELi ja ESA vastavate strateegiatega elluviimisel. Väga oluline on vältida koostöös dubleerimist või kahjulikku konkurentsi.
5. Komitee tervitab asjaolu, et Euroopal ja liikmesriikidel on Euroopa Kosmoseagentuur, kellel on üle viiekümne aasta pikkused kogemused Euroopa kosmosetehnoloogia suutlikkuse ja rakenduste arendamisel kõigis kosmosega seotud valdkondades. Seda rolli tuleb säilitada ja veelgi tõhustada piirkondade sotsiaalmajandusliku arengu huvides, muu hulgas aruka spetsialiseerumise osas.
6. Komitee on veendunud, et ainus viis, kuidas tagada ELi kosmosestrateegia pikaajaline toimimine ning garanteerida Euroopa kosmosesektori edukus töökohtade ja majanduskasvu loojana, on kõikide liikmesriikide aktiivne kaasamine. Seda saab saavutada konkreetsete ja sihitud meetmetega ning spetsiaalselt keskendudes võimekuse loomisele ja kaasamisele neis liikmesriikides, kus kosmosevaldkonda sisenemine alles käivitub.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 12. septembri 2017. aasta resolutsioon Euroopa kosmosestrateegia kohta, 12. september 2017

⁽²⁾ http://www.esa.int/About_Us/Welcome_to_ESA/Joint_statement_on_shared_vision_and_goals_for_the_future_of_Europe_in_space_by_the_EU_and_ESA.

7. Inseneride, tehniliste töötajate ja teadlaste koolitamine on Euroopa tööstusele kriitilise tähtsusega. Kompetentsi- ja tippkeskuste, aga ka elukestva õppe keskuste loomine tugevdab Euroopa tööjõuturgu, täiendab taristut katsetusteks, testideks ja uuteks arvutus-analüüsi võimekusteks, aidates pidevalt laiendada teadmisi ja oskusi kosmosega seotud valdkondades ja kosmoseteaduses. See peab olema Euroopa kosmosestrategia nurgakivi.

8. Noorte kaasamine, nende inspireerimine ja motiveerimine on investering Euroopa tulevikku. Rohkem ressursse tuleks paigutada teadlikkuse suurendamisse ja edulugude loomisesse, mis demonstreerivad Euroopa kodanike rolli keerukate kosmosesüsteemide (nii maapeal asuvate kui satelliitide) arendamisel. Kosmose kasulikkus ühiskonnale väljendub kommunikatsioonitehnoloogiates, reaajas infovahetuse võimaldamises, pidevates ja suure lahtusega seiresüsteemides, kiires reageerimises loodusõnnetuste korral, põllumajanduse, metsanduse, kalanduse ja merenduse toetustegevuses, suuremas kontrollis piiride ja turvalise üle ja paljudes muudes rakendustes.

9. Järjest suureneb vajadus kasutada kulutõhusaid väikesatelliitide side ja seire eesmärkidel. Maa seire rakendustes ja teenustes on ette näha väikesatelliitide tehnoloogilise võimekuse kiiret paranemist ja uute rakenduste tekkimist nii põllumajandusmaade jälgimiseks ja haldamiseks kui ilmaprognoosideks eriti just seoses uude radartehnoloogia edenemisega. Seetõttu on ka ELil oluline panustada just Copernicuse ja Galileo järjepidevusele, et sellel turul globaalsetest arengutest mitte maha jääda.

10. Mitmetes aruteludes on esile toodud rahvusvahelise kõrgtasemel koostöö vajadust⁽³⁾ majanduse, ühiskonna ja diplomaatia valdkondades, et tagada EL liikmesriikide juurepääs kosmosele ning kosmosetaristu turvalisus. See puudutab nii kosmoseprügi, vajalikke orbiite ning kokkuleppeid sageduse ja kosmoseliikluse juhtimise kohta. Vajalikud on kosmose haldamise riikidevahelised lepped. Kohalikud ja piirkondlikud ametkonnad täidavad ideaalselt oma rolli erinevate kogukondade (ühiskonnagrupid, kasutajad, äri- ja akadeemiline ringkond) ühendajana.

11. Euroopa kosmosetööstuse edukus ja jätkusuutlikkus sõltub suurte teabe- ja andmehulkade (suurandmed – *Big Data*) ning nende allikate kasutamisest ja töötlemisest. Innovaatilised lahendused, uued meetodid, suurem turvalisus ja kaitse küberrünnakute vastu on tagatud vaid siis, kui ettevõtted saavad parema juurdepääsu andmetele ja teevad inspireerivat koostööd teadlaste, ülikoolide ja avaliku sektoriga.

Üldised märkused

12. Käesolevas dokumendis Euroopa kosmosestrategia kohta võetakse arvesse Euroopa Regioonide Komitee varasemaid arvamusi asjaomastel teemadel, muu hulgas arvamusi „Kodanike teenistuses oleva ELi kosmosestrategia väljatöötamine“ ja „ELi kosmosetööstuse poliitika“, samuti ka Euroopa Parlamendi väliskomisjoni raportit kosmoselase suutlikkuse kohta Euroopa julgeolekus ja kaitses, ülevaadet kosmoseturu edust Euroopas, NEREUSi poolt 2016. aasta aprillis avaldatud soovitusi piirkondliku mõõtme lisamise kohta Euroopa kosmosestrategiasse ja programmi „Horisont 2020“ kosmose nõuanderühma „Soovitusi teadusuuringute ja innovatsiooni võimalike prioriteetide kohta perioodi 2018–2020 tööprogrammis“, ning teatud määral tuginetakse neile.

13. Euroopa Kosmosestrategias reageeritakse konkreetselt rahvusvahelistele muutustele kosmose valdkonnas – konkurents on suurenenud uue nn tulevikukosmose (New Space) paradigma tõttu, mis sai alguse 1980. aastatel USAs, kui tekkisid ettevõtted, kes püüdsid jõuda kosmosesse. Digitaalne tehnoloogia ja digitaliseerimine avavad uusi äri võimalusi, samal ajal kui suured tehnoloogilised muutused lõhuvad tavapäraseid tööstus- ja ärimudeleid, mida on rakendatud kosmosesse jõudmiseks ja selle kasutamiseks.

⁽³⁾ High Level Forum –Space as a driver for socio-economic sustainable development. Dubai, 24. november 2016.

14. Kõigi institutsioonide koostöö on vajalik, sest kosmosektorile on iseloomulikud pikad arengutsüklid. See asjaolu suurendab tururiske, kuna uute rakenduste turupotentsiaali tuleb hinnata varakult ning varusid on raske ümber jagada. Seetõttu võib kosmosektori alustavatel ettevõtjatel olla raske investeerijaid leida, turg on tsükliline ning varusid on väga raske muutunud nõudlusele kohandada.

15. EL ja ESA peavad veelgi jõulisemalt võtma ühiselt meetmeid, millega toetatakse liikmesriikide teadus- ja arendustegevust Euroopa kosmosektoris, juurutatakse innovaatiliste hangete kasutamist, stimuleeritakse erasektori investeringuid ja partnerlust tööstusega ning edendatakse mini- ja nanosatelliitide arendamist.

16. EL ja ESA peavad ühiselt välja töötama teadlikkust suurendavaid ja tehnoloogilisi teekaarte, et erinevate valdkondade teadus- ja arendustegevuse tulemusi tõhusalt kasutusele võtta. Rahvastiku juurdekasvust, ressursinõudluse suurenemisest ja kliimamuutustest tulenevate üleilmsete probleemidega toimetulekuks on vaja teavet meie planeedi kohta, mida on võimalik kätte saada ainult kosmosepõhiste lahenduste abil.

17. Komitee on seadnud spetsiaalseteks prioriteetideks

- proaktiivsete poliitikameetmete kujundamise, millega toetatakse VKEde kaasamist, uute ettevõtete (spinn-off, start-up) tekkimist ning töökohtade loomist kosmosetehnoloogiate kasutamiseiga seotud valdkondades;
- toetada teadus- ja arendustegevust, täiendavaid ja iga taseme haridusprogramme nii IT, loodusteaduste, matemaatika, tehnoloogia kui ka sotsiaalteaduste valdkonnas;
- investeringud kosmosevaldkonda – rõhutada investeerimisfondide ja rahastute rolli, kaasata erainvestoreid;
- arendada koostööd Euroopa, riiklike ja piirkondlike ametkondade vahel, tööstusringkondade- ja kasutajaskonna vahel, eelkõige Euroopa Komisjoni struktureeritud toetuse abil, mis aitab tagada, et teabeliiklus on kooskõlas praeguste väljakutsetega, mis tulenevad kaugjuhitavatest tuvastustehnoloogiatest;
- oluliselt parandada kosmosevaldkonna juhtimist ja haldamist nii liikmesriikides kui ka Euroopa tasemel, soodustada koostööd ELi ja ESA vahel ning samal ajal keskenduda kasutajatele ning piirkondadele, võttes arvesse nende potentsiaali selles valdkonnas;
- luua kaasrahastamise abil piirkondadesse Euroopa Kosmoseagentuuri ettevõtlusinkubaatorid eesmärgiga edendada ettevõtlust kosmose sektoris;
- toetada haridusmeetmeid ja avalikke institutsioone, kes tegutsevad majandusjuhtide koolitamise valdkonnas, võttes arvesse kosmose valdkonna ettevõtluse erilisi vajadusi.

Kosmosepiirkondade roll Euroopa kosmosestrateegia elluviimisel

18. tunneb heameelt asjaolu üle, et Euroopa kosmosestrateegias võetakse arvesse piirkondlikku osalemist selle rakendamisel, eelkõige konkreetsete meetmete abil, mida rakendab Euroopa Komisjon koostöös Euroopa GNSSi Agentuuriga, kes vastutab EGNOSe ja Galileo programmide eest, nagu nähtub Copernicus Relays ja Copernicuse Akadeemia võrgustikest kaugseire andmete ja nende rakenduste kasutamise toetamiseks.

19. Piirkondlik mõõde on oluline selleks, et tuua kosmosest saadav kasu kasutajatele lähemale ning asetada kasutajad seeläbi Euroopa kosmosestrateegia keskmesse. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on pädevus ja soov olla kaasatud Euroopa kosmosepoliitika rakendamisse, sest see toetab ka paljude piirkondade nutika spetsialiseerumise valdkondi.

20. Komitee tervitab asjaolu, et NEREUSE võrgustikuga on ühinenud rohkelt piirkondi, mis annab tunnistust kosmosevaldkonna osakaalu suurenemisest piirkondlikus majanduses. NEREUSE võrgustiku eesmärk on rakendada täielikult kosmosetehnoloogia potentsiaali Euroopa piirkondade huvides nii teadus- ja arendustegevuse kui ka majandusliku

konkurentsivõime mõistes; rõhutada kosmosepoliitika meetmete piirkondlikku mõõdet poliitilisel tasandil ja edendada alt-üles lähenemist Euroopa kosmosealases tegevuses. Esile tuleb tõsta NEREUSE võrgustikuga ühinenud piirkondade meetmeid. Piirkondlikel omavalitsustel on potentsiaal ja kogemused ettevõtlussektoris osalejate, teadusringkondade ning avalike asutuste ja kodanikuühiskonna meetmete kaasamisel, mida saab kasutada partnerluste loomiseks kosmosestrateegia meetmete rakendamisel.

21. ELi kosmosepoliitika peaks looma selge visiooni kosmoseteadlikkuse suurendamisest Euroopa ühiskonnas, majanduses ja poliitikas. Kosmospoliitikal peaks olema senisest suurem roll teistes Euroopa Liidu piirkondlikes poliitikameetmetes, luues muu hulgas võimalusi Euroopa Liidu linnade tegevuskava, arukate linnade lahenduste, aruka energeetika, linnaplaneerimise, põllumajanduse, kliimapolitiika jms eesmärkide raames.

22. Piirkondlikke omavalitsusi, kes täidavad oma põhiülesandeid oma territoriaalse üksuse ühiskondliku ja majandusliku arengu ning teaduse ja tehnoloogia edendamise alal, tuleb käsitleda kui piirkondliku kosmosepoliitika koordinaatoreid. Piirkondlikel omavalitsustel on potentsiaal ja kogemused ettevõtlussektoris osalejate, teadusringkondade ning avalike asutuste ja kodanikuühiskonna meetmete kaasamisel, mida saab kasutada partnerluste loomiseks kosmosestrateegia meetmete rakendamisel.

23. Euroopa Kosmoseagentuur on välja töötatud mitmeid algatusi piirkondades, sh Euroopa Kosmosehariduse Ressursiametid (ESERO). Nende algatuste eeliseid tuleks võimalikult hästi ära kasutada ja nende edasist arendamist julgustada.

24. Komisjon peaks välja töötama toetusmeetmed tegevustele, mis on seotud piirkondlike klasterite, kontaktasutuste, muude ametite, ülikoolide ja uurimisinstituutidega, et innustada kosmosepõhiste toodete ja teenuste kasutuselevõttu sektoriülestes tööstusharudes.

25. Samuti peaks komisjon seoses avaliku sektori asutuste pädevuste ja vajadustega määratlema kriteeriumid, mille põhjal hinnata kosmoseteenuste kasulikkust üldsuse jaoks, mille alusel saaksid Euroopa Komisjon ja riikide ametiasutused otsustada potentsiaalsete kasutajate poolt teenuste ja rakenduste kasutuselevõtu toetuse saamiseks esitatud taotluste abikõlblikkuse üle.

26. Komitee toetab sellise Euroopa ulatusliku ja kaugeleulatuva kosmoseprogrammi väljatöötamist ja rakendamist, mis rajaneb seni saavutatule ning millega jätkatakse ja arendatakse edasi keskseid teemasid, nagu keskkonnajärelevalve, kliimamuutused, julgeolek, konkurentsivõime ja kosmoseuuringud.

27. On ette näha, et kasutajad, sealhulgas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning ettevõtted, vajavad ka edaspidi ELi ja liikmesriikide stiimuleid ja toetust. Pidades silmas kosmosevaldkonna innovatsioonijõudu ja selle tähtsust majandusele, kutsub komitee üles leidma uusi võimalusi kaasates Euroopa struktuurifonde, panku ja koostööd ESA-ga, et rahastada rakenduste väljatöötamist ning nende laialdast kasutuselevõttu. Arvestades teadus- ja arendustegevusse suunatavate investeeringute probleeme, on otstarbekas edendada võimalusi uurimisprojektide rahastamiseks, mis viiakse läbi teadus- ja arendusasutuste ja majandusüksuste osalusel.

Panustamine Euroopa suurtesse kosmoseprogramidesse (satelliitnavigatsioon EGNOS ja Galileo, keskkonna ja turvalisuse seire Copernicus)

28. Komitee on veendunud, et EL peab tagama Galileo programmi rakendusliku etapi (sh satelliitide hooldus ja uuendamine, süsteemi terviklikkuse tagamine, maapealne käitamine ja juurdepääs andmetele) ELi poolse rahastamise. Vaid nii on võimalik tagada püsivalt soovitud majanduslikku mõju.

29. Copernicuse rakendusetapp on otsustava tähtsusega selle uue tehnoloogia majandusliku läbimurde jaoks, kuid jätkuvalt vajalik on rahaline toetus, et tulla toime kuludega etapil, mil eri asjaosalised hakkavad uut tehnoloogiat kasutama.

30. Komisjon peaks tulevikus tagama Copernicuse taristu käitamise pikaajalise rahastamise ELi eelarvest, et tagada rahaline jätkusuutlikkus, läbipaistvus ja rahastamise demokraatlik järelevalve.

31. Kiiresti on vaja luua suurandmete keskused, et eeltöödelda ja salvestada Copernicuselt alla laaditud andmeid. Võimalus kasutada varasemaid andmeid on samuti väga oluline selleks, et töötada kõnealuses valdkonnas välja uusi teenuseid ja rakendusi, samuti võimekus edastada suuri andmekoguseid nende kasutamiseks vajaliku aja jooksul.

32. Komitee rõhutab, kui oluline roll on kosmoseseire- ja satelliitnavigatsioonisüsteemidel nagu Galileo ja Copernicus, mis võimaldavad aegsasti reageerida loodusõnnetustele nagu maavärinad, metsatulekahjud, maalihked ja üleujutused. Nõuab, et seda võetaks nõuetekohaselt arvesse järgnevate teenuste arendamisel kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks. Tõhus kosmosestrategia on oluline osa jätkusuutlikust ja vastupidavast arengust tagamisel, mis aitab päästa elusid ning kaitsta keskkonda ja omandit.

33. Copernicuse ja Galileo andmete kasutamiseks ning nendel põhinevate uute teenuste väljatöötamiseks on vaja muudatusi seadusandluses, mis võimaldavad kooskõla muude ruumiandmeid kasutavate meetmetega regionaalpoliitika, energia- ja keskkonnapoliitika, põllumajanduse ja keskkonnaseire vallas. Tuleb tagada, et nende programmide vahendusel hangitud andmeid oleks võimalik kasutada ka EL aruandluses ja et neil oleks seadusliku meetodika jõud seal, kus see on võimalik.

Kosmoseandmete kahekordne kasutamine (dual use) julgeoleku ja kaitse eesmärgil

34. Kosmosealasel suutlikkusel ja teenustel on tähtis roll Euroopa kaitstes ja julgeolekus, sest need võimaldavad ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika järjekindlamat rakendamist ning seostavad ka ELi poliitika muude valdkondadega nagu välistegevus, piiride haldamine, mereohutus, kliimameetmed, energiajulgeolek, katastroofide ohjamine, humanitaarabi ja transport. Tuleb süvendada strateegilist partnerlust muude kosmoseprogramme omavate riikidega, et tagada Euroopa sõltumatus kriitilise tähtsusega kosmosetehnoloogia ja kosmosele juurdepääsu alal.

Liikmesriikide ja ühiskonnarühmade aktiivsem kaasamine eri funktsioonides Euroopa kosmosestrategia elluviimisel

35. Kõik liikmesriigid vajavad juurdepääsu kosmosevaldkonna kaudu loodavatele teenustele ja uutele võimalustele majanduse hoogustamiseks ja teadmiste kasvuks. Teadlikkust sellest, kuidas avalikus sektoris, sealhulgas piirkondlikul tasandil saab kosmosealast tegevust tõhusalt kasutada paljudes eri valdkondades, on vaja suurendada, toetades neid piirkondi nii pädevuste loomisega kui ka mitmekesiste rahastusmehhanismidega.

36. Kosmosevaldkonnaga seotud tehnoloogiad võivad olla kasutuses avalikus sektoris näiteks territooriumi igapäevases seires, loodusressursside (magevesi, rannikuveed, õhu kvaliteet jms), metsade seisundi ja puidutagavara hindamisel, põllumajandusmaade kasutamisel ja toetuste süsteemi kontrollis, ebaseadusliku ehitustegevuse varasel märkamisel ja selle vältimisel, päikese- ja tuuleenergia kasutamisel, ehitiste soojapidavuse tõhustamisel ja paljudel muudel puhkudel.

37. Euroopa ühiskond vajab rohkem meetmeid, et suurendada teadlikkust kosmose kasulikkusest, koolitada rohkem haritud spetsialiste ja ametnikke, rohkem insenere ja teadlasi, et luua ühiskonnale vajalikku suuremat lisaväärtust, ning suuremat koostööd avaliku ja erasektori organisatsioonide ja ettevõtjatega. Kohalik initsiatiiv, omavaheline kogemuste jagamine ning eri funktsioonide vahel sünergia loomine, teavitamine ja teadlikkuse suurendamine peaksid olema peamised prioriteedid uues kosmosepoliitikas, mille lõppeesmärk on rahuldada kodanike tegelikke vajadusi.

Konkreetsete meetmete võtmine, et pälvida hariduse ja teadlikkuse suurendamise kaudu nooremate põlvkondade tähelepanu

38. Kosmosestrategia vajab nooremate põlvkondade tugevat toetust ja huvi. Millenniumipõlvkond on kasvanud üles maailmas, kus uued rakendused on isenesestmõistetavad mitte ainult rahalistel eesmärkidel, vaid ka igapäevaseks kasutamiseks. Noorte uusi ideid ja väljavaateid tuleks julgustada.

39. Uus Euroopa kosmosestrategia ei ole uue põlvkonna jaoks praegu piisavalt inspireeriv. Kosmos peaks inspireerima, motiveerima ja looma inimestele võimalused paremaks eluks. Strateegias tuleks põhjalikumalt käsitleda hariduse ja üldsuse teadlikkuse suurendamise teemat seoses kosmosealase tegevuse kaudu kättesaadavaks muudetud teabe ja andmetega. Kosmosealase tegevuse kajastamine koolide, ülikoolide, aga ka mitteformaalse hariduse raames teaduse saavutuste tutvustamisega tegelevate asutuste õppekavades oleks suur edusamm inimeste tähelepanu juhtimisel sellele olulisele valdkonnale.

Komitee edasised tegevused Euroopa kosmosestrateegia tulemuslikuks rakendamiseks

40. Komitee kutsub komisjoni, Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles arutama ja toetama käesolevat strateegiat ning juhtima selle tõhusat rakendamist tihedas koostöös linnade ja piirkondade ning kõigi asjaomaste sidusrühmadega.
41. Rõhutamaks kosmosevaldkonna olulisust piirkondlikul tasandil ja kasutamaks maksimaalselt ära Euroopa kosmosepoliitika rakendamisega seotud võimalusi linnadele ja piirkondadele, tuleks komitee keskkonna- ja energeetika-komisjoni raames korraldada kosmosevaldkonnale pühendatud koosolekuid. See on vajalik, eriti kui arvestada 2017. aastal toimuvat ELi kosmoseprogrammide vahehindamist.
42. Komitee saab paremini kaasa aidata Copernicuse programmi elluviimisele ja rakendamisele kohalikul ning piirkondlikul tasandil, kui kaasata komitee alaliseks täisliikmeks Copernicuse kasutajate foorumis, nimetades sinna komitee poolt vastava ametliku esindaja. Sellega arvestatakse kohalike kasutajate olulist rolli Copernicuse andmete kasutuselevõtus.
43. Selleks et Euroopa kosmosestrateegia tulemuslikult ellu viia, tuleks edendada partnerlussidemeid komisjoni, liikmesriikide, ESA, EUMETSATi ja ka muude valdkondade ametite, sidusrühmade, tööstuse, teadlaste ja kasutajate kogukondade vahel. Komitee saab selles tegevuses olla vajalik partner.

Brüssel, 11. oktoober 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „ELi omavahendite reform järgmises, 2020. aasta järgses mitmeaastases finantsraamistikus“

(2018/C 054/13)

Raportöör: Isabelle Boudineau (FR/PES), Uus-Akvitaania piirkonna volikogu aseesimees

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Ajalooline võimalus omavahendite süsteemi reformiks

1. meenutab, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 311 sätestatakse, et „liit varustab end oma eesmärkide saavutamiseks ja poliitika elluviimiseks vajalike vahenditega“ ja et „eelarvet rahastatakse täielikult omavahenditest, ilma et see piiraks muid tulusid“;
2. tõstab esile pärast 2020. aastat ELi eelarve ees seisvaid väljakutseid muutuvatele väljakutsetele vastamisel valdkondades, mis toovad Euroopale lisaväärtust, eeskätt pidades silmas vajadust tugevdada kaitse- ja terrorismivastast poliitikat, rändajate ja pagulaste haldamist ning kliimamuutuste vastast võitlust ja demograafiliste väljakutsetega tegelemist, lisaks muudele prioriteetidele, mida juba toetatakse mitmeaastases finantsraamistikus;
3. märgib, et Ühendkuningriigi lahkumine mõjutab ELi 2020. aasta järgset eelarvet, tuues kaasa umbes 10 miljardi euro suuruse vähenemise aastas⁽¹⁾ ja hilinemised järgmise mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimiste ajakavas, mille algus on juba edasi lükatud 2018. aasta suvesse;
4. meenutab, et komitee on juba asunud omavahendite ulatuslikku reformi toetavale seisukohale⁽²⁾;
5. tervitab kõrgetasemelise omavahendite rühma lõpparuande (Monti aruanne) avaldamist, eriti selle soovitusi ELi lisaväärtuse põhimõtte ja subsidiaarsuse põhimõtte kohta, ent kahetseb, et aruandes ei käsitleta ELi eelarve mahtu ELi seatud prioriteete silmas pidades;
6. on seisukohal, et eripärane olukord, mis on seotud kriiside, Ühendkuningriigi EList väljaastumise ja Euroopa tuleviku üle peetava mõttevahetusega, ning Monti aruande soovitusel annavad võimaluse luua visiooni prioriteetidest, mida tuleks ELi eelarvest keskpikas ja pikemas perspektiivis rahastada, ning reformida selle rahastamise süsteemi;
7. tervitab komisjoni aruteludokumenti ELi rahanduse tuleviku üle, eelkõige selle osa „ELi poliitikat toetav tulu“. Komitee kiidab heaks komisjoni poolt Euroopa Parlamendile ja nõukogule 13. septembril 2017 saadetud kavatsusavalduses toodud viite omavahendite süsteemi kavandatud reformile. Sellegipoolest sooviks komitee näha konkreetseid ettepanekuid, mis esitatakse paralleelselt või koos mitmeaastast finantsraamistikku puudutavate ettepanekutega (maiks 2018). Komitee kutsub nii nõukogu kui ka liikmesriike üles toetama eesmärki vaadata üle praegune omavahendite süsteem, muutes selle lihtsamaks, õiglasemaks ja läbipaistvamaks.

ELi eelarvet lämmatab õiglaste vastutasu loogika

8. meenutab, et kogurahvatulu alusel arvutatud riikide panused on juba mitu aastakümnet olnud ELi eelarve põhivahendid⁽³⁾;
9. on seisukohal, et praegune süsteem ei ole piisavalt optimaalne, eeskätt seepärast, et see sõltub liiga palju riikide panustest ja see innustab valitsusi aktsepteerima vaid neid kulude kombinatsioone, mis maksimeerivad nende arvatavat netokasu riigi rahanduse seisukohast. Selle lähenemisviisi puhul kaldutakse eirama ühtse turu ja ELi teatud

⁽¹⁾ „Brexit and the EU Budget: Threat or Opportunity?“ <http://www.delorsinstitute.eu/media/brexitbudget-haasrubio-jdi-jan17.pdf>.

⁽²⁾ Arvamus CdR 2016/0009 „Mitmeaastase finantsraamistiku vahehindamine“.

⁽³⁾ 2017. aasta eelarves moodustavad riikide panused 69,63 % tuludest.

poliitikameetmete kasu ning keskendutakse üksnes tulumääradele. See soodustab ka lõhet netopanustajatest ja netoabisajatest liikmesriikide vahel, mis tundub kunstlik, kuna arvutuses võetakse arvesse vaid avaliku sektori raamatupidamisarvestust, aga mitte välist kasu liikmesriikide reaalmajandusele. Selles lähenemises ei arvestata ka Euroopa mõõtme puudumisest tulenevat kulu;

10. märgib, et eelarve iga-aastase vastuvõtmise menetluse raames institutsioonide vahel saavutatavad kompromissid tähendavad sageli eelarve vähendamist võrreldes mitmeaastases finantsraamistikus seatud eesmärkidega. See tekitab kulukohustuste ja maksete vahel suureneva lõhe, mis toob kaasa maksekriisi;

Reformi eesmärk on läbipaistvuse suurendamine, lihtsustamine ja tihedam side kodanikega

11. täheldab, et ELi eelarvestruktuuri ja selle rahastamise süsteemi keerukus, mida iseloomustavad tagasimakse- ja korrigeerimis mehhanismid, kahjustab ELi tegevuse arusaadavust ja süvendab kodanike usalduskriisi Euroopa suhtes. Seepärast nõuab komitee tagasimaksete ja korrigeerimiste kaotamist;

12. arvab, et usalduse puudumine kodanike, liikmesriikide ja ELi institutsioonide vahel on osaliselt tingitud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimise liigsest keerukusest. Selleks et parandada kodanike arvamust ELi suhtes, tuleb ELi poliitikat, eeskätt ühtekuuluvuspoliitikat, pärast 2020. aastat kindlasti lihtsustada;

13. juhib tähelepanu sellele, et viisis, kuidas liikmesriikide panust ELi eelarves esitatakse, puudub ühtlus ja läbipaistvus. Vaid neli liikmesriiki näitab oma rahvamajanduse arvepidamises oma panust ELi eelarvesse, kuid seda kuluna, mitte investeringuna;

Tegelike omavahendite suurendamine, paremini prognoositav ja tasakaalus eelarve

14. on seisukohal, et kõnealuse reformi eesmärk peab olema luua selgem, prognoositavam ja tasakaalustatum eelarve, mis vastab Euroopa väljakutsetele ning põhineb uute omavahendite suuremal osakaalul ja riiklike osamaksete vähendamisel, püüdes samas minimeerida üldsuse täiendavat maksukoormust. Peamine eesmärk on pakkuda välja läbipaistvam ja kodanike jaoks arusaadavam omavahendite jaotus ning sõltumatum ja demokraatlikum eelarve, milles parlamendil on senisest suurem roll, eriti ELi eelarve tulude osas. Reformiprotsess peaks hõlmama ka komiteed ning võtma ELi eelarve üle peetavates aruteludes arvesse territoriaalset mõõdet;

15. on seisukohal, et kõnealuses reformis tuleb käsitleda mitmeaastase finantsraamistiku suurust. Reformi käigus on vaja tagada sidusus kõigi ELis seatud eesmärkide vahel ning võtta vastu eesmärkidele vastav mitmeaastane finantsraamistik;

16. rõhutab, et 2020. aasta järgne mitmeaastane finantsraamistik peab keskenduma nii tulevastele väljakutsetele kui ka hõlmama reserve eelarveriskide jaoks. See on vajalik, et säilitada strateegiline keskpunkt ja planeerimiskindlus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks ja samuti et tulla toime võimalike kriisidega ja vältida ajutiste fondide loomist väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku;

17. on seisukohal, et kui luua seos nõutavate maksude ja Euroopa teatud poliitiliste prioriteetide vahel, siis oleks sellele teadlikkust suurendav väärtus, mis parandaks vastuvõetavust. Komitee soovib säilitada ELi eelarve kõikehõlmavuse põhimõtte⁽⁴⁾. Siiski tuleks kaaluda paindlikumat lähenemist tulude mittemääratlemise reeglile;

18. on seisukohal, et kõik 2020. aasta järgset eelarvet puudutavad ettepanekud peaksid hõlmama kulude poole reformi, et võtta arvesse Euroopa uusi prioriteete, tagamaks ELi vahendite tõhusama kasutamise ja parandamaks ka vastuvõtmismäärasid, ning tulude poole reformi, et suurendada uusi omavahendeid. Igal juhul peavad need reformid tagama piisavad eraldised, et säilitada nende poliitikavaldkondade sidusus, mis on andnud Euroopa projekti suurima panuse, nimelt ühine põllumajandus- ja toidupoliitika, ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu poliitika ning sotsiaalne tegevuskava, mis põhineb ELi kodanike kvaliteetsel tööhõivel;

19. rõhutab, et reformis tuleb arvesse võtta subsidiaarsuse põhimõtet ja Euroopa lisaväärtuse mõistet. Komitee nõuab, et analüüsitaks Monti aruandes pakutud subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli. Siiski tuleb tagada, et subsidiaarsust ei kasutataks ära Euroopa poliitika taastriigistamiseks ja et liikmesriikidele ei eraldataks rohkem vahendeid viisil, mis võiks nõrgendada Euroopa projekti kõige suurema panuse andnud poliitikavaldkondi, nagu ühine põllumajanduspoliitika, ühtekuuluvus- ja maaelu arengu poliitika ning ELi kodanike kvaliteetsel tööhõivel põhinev sotsiaalmeetmete kava;

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/budget/financialreport/2011/overview/budget_management/index_fr.html.

20. rõhutab, et traditsiooniliste omavahendite, nagu tollimaksud või ELi finantshuvisid kahjustava pettuse vastu võitlemisest saadavad tulud, kogumisel sõltutakse suurel määral liikmesriikide lojaalsest koostööst;
21. rõhutab, et omavahendite reformi tuleb kaaluda koos võimalusega luua euroala liikmesriikide fiskaalvõimekus;
22. peab hädavajalikuks, et silmas pidades rangeid eeskirju, millele liikmesriigid tulenevalt esimesest ja teisest majanduse juhtimise paketist ning fiskaalkokkuleppes alluvad (struktuurse eelarvepositsiooni piirmäär, kulude piir, kohustus vähendada võla suhet SKP-sse), peab liikmesriikidel olema ka edaspidi piisavalt mänguruumi, et maksuõiguse autonoomse kujundamise kaudu hoolitseda vajalike (riiklike) tulude eest, et piisaval määral katta osaliselt ebaproportsionaalselt järsult tõusvaid kulusid (nt sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonnas ning hoolduse alal).

Arvamus Monti aruandes esitatud uute omavahendite kohta

23. soovib, et uusi omavahendeid analüüsitaks ja need esitataks pakatina, hõlmates eri makse, selleks et tasakaalustada uute omavahendite mõju kõigile valitsustasandite ning ettevõtetele ja kodanikele;
24. toetab äriühingu tulumaksu ühtse konsolideeritud maksubaasi valikut. Ühes oma varasemas arvamuses on komitee tervitanud äriühingu tulumaksu ühtse konsolideeritud maksubaasi positiivset mõju majanduskasvule, tööhõivele ja maksualasele võrdsusele, samuti avaliku sektori, sh kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rahandusele. Veel kutsus komitee ELi institutsioone üles kaaluma lisaks sellele maksule võimalust kehtestada spetsiaalne hargmaiste ettevõtete maks. Komitee toetab komisjoni algatust, milles teatakse, et järelmeetmena 21. septembri 2017. aasta teatisele digitaalse ühtse turu õiglase maksusüsteemi kohta esitab komisjon 2018. aasta kevadeks direktiivi ettepaneku, milles määratletakse digitaalmajanduse kasusaajate maksustamise ELi tasandi eeskirjad. Komitee tuletab siiski meelde, et maksude ühtlustamise ulatus ELi tasandil on ELi toimimise lepingu artikli 113 sätetega piiratud siseturu toimimiseks ja võrdsete konkurentsitingimuste jaoks vajalike elementidega ning et maksude kehtestamise ja kogumise pädevus jääb ELi liikmesriikide suveräänsuse keskselt aspektiks;
25. on seisukohal, et reformitud käibemaks võiks anda panuse omavahendite suurenemisse. Praegune käibemaks on ülemäära keerukas ja seda tuleks reformida kõrgetasemelise rühma pakutud süsteemi alusel, kasutades ühtset ELi määra ühtlustatud ja laiendatud alusel. Siiski ei tohi see reform põhjustada kodanikele ega vähem arenenud liikmeriikidele negatiivseid tagajärgi;
26. toetab finantstehingute maksu. See võimaldaks liikmesriikidel vähendada oma riiklikku panust⁽⁵⁾. Siiski vähendavad finantstehingute maksu pooldavate liikmesriikide väike arv ja tulude vähenemine prognoositavus selle potentsiaali;
27. on seisukohal, et kaaluda võiks emissioonituludel põhinevat omavahendit, vaatamata volatiilsuse riskile ja asjaolule, et see puudutab vaid euroala liikmesriike;
28. usub, et CO₂-maksud riiklikul tasandil, mille võib kehtestada Euroopa tasandil, ja heitkogustega kauplemise süsteemi tulude kasutamine ELi tasandil toob märkimisväärset kasu, eeskätt CO₂-heite vähendamise stimuleerimisel, Pariisi kokkuleppe rakendamise panuse andmisel ja Euroopa kestliku arengu, kliima- ja keskkonnanägemistega tugevama seose loomisel. Ent see mõjutaks tööstuse ja transpordi sektoreid. Samuti võivad seesugused maksud tekitada uue lõhe majanduslikult vähem arenenud liikmesriikide vahel, kelle majandus on CO₂-mahukam, ja rohkem arenenud liikmesriikide vahel, kellel on suurem majanduslik võimekus kasutada puhtamaid energiatootmisviise. Lisaks leiab komitee, et selliste CO₂-maksude kehtestamisel tuleb ette näha hüvitusmehhanismid saartele ja äärepoolseimatele piirkondadele, mis sõltuvad täielikult lennu- ja meretranspordist, ent teevad siiski suuri jõupingutusi heitkoguste vähendamiseks;
29. on seisukohal, et elektrimaksul oleks kindlasti eelis, et see oleks arusaadav ja kooskõlas ELi energiatõhususe valdkonna eesmärkidega, ent näeb ohtu, et see võib osutada ebapopulaarseks ja karistada ebasoodsas olukorras olevaid majapidamisi. Seepärast tuleks majapidamised sellest maksust välja jätta;

⁽⁵⁾ Komitee arvamus „Finantstehingute maksu ühine süsteem“, CdR 332/2011.

30. teeb ettepaneku välistada kütusemaks. Lisaks kodanikepoolse aktsepteerimise probleemile avaldaks see maks negatiivset mõju kohalikule tasandile, kuna see on teatud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tuluallikas;

31. on seisukohal, et komisjon poolt 2011. aastal välja pakutud lendude maksustamist ⁽⁶⁾ võiks kaaluda, ja soovib kohaldada seda maksu Euroopa-sisestele lendudele;

32. kutsub komisjoni üles viima läbi üksikasjaliku mõjuhindangu uute omavahendite ja nende mõju kohta liikmesriikide ja riigi tasandist madalamate tasandite eelarvetele ning kodanikele;

Reform 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku ajakavas

33. kutsub komisjoni üles esitama seadusandliku ettepaneku 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku kohta, milles nähtaks ette kaugeleulatuv omavahendite reform. See reform tuleks viia ellu järkjärguliselt ELi lepingute raames ja säilitada tuleks riiklikud panused, ent väiksemas ulatuses;

34. märgib, et Ühendkuningriigi EList väljaastumise ajakava ning Euroopa Parlamendi valimised ja komisjoni koosseisu uuendamine võivad tekitada viivitusi ELi 2020. aasta järgset eelarvet puudutavate ettepanekute ajakavas. Komitee kutsub komisjoni üles tegema suurte viivituste korral ettepaneku pikendada mitmeaastast finantsraamistikku vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 312 lõikele 4, et vältida ELi avaliku poliitika, eriti ühtekuuluvuspoliitika toimimise kahjustamist.

Brüssel, 11. oktoober 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ „ELi eelarve rahastamine: aruanne omavahendite süsteemi toimimise kohta“ (SEC(2011) 876 final).

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Lapsrändajate kaitse“

(2018/C 054/14)

Raportöör: Yoomi Renström (SE/PES), Ovanåkeri vallavolikogu liige**Viitedokument:** Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Lapsrändajate kaitse“,

COM(2017) 211 final

POLIITILISED SOOVITUSED**Taustteave**

Lapsrändajad on eriti haavatav rühm. Erinevates rändeolukordades olevate ja ELi saabuvate laste arv on järsult suurenenud. Paljud neist saavad saatjata, st ilma täiskasvanud eestkostjata. 2015. ja 2016. aastal olid ligikaudu 30 % kõigist varjupaigataotlejatest lapsed ja see arv on viimaste aastate jooksul kuuekordselt suurenenud.

Komisjoni teatistes käsitletakse valdkondi, kus lapsrändajate kaitset saaks parandada. Soovituste aluseks on olemasolev õigusraamistik, protsessid ja algatused. Lapsrändajate arvu suurenemine on pingestanud olukorda nende vastuvõtmisel ja lastekaitseüsteemides. Komisjon soovib kõrvaldada kõige teravamad puudused lapsrändajate kaitsel ning tegeleda rändeolukorras olevate laste vajaduste ja õigustega, pakkudes välja rea olulisi meetmeid, mille Euroopa Liit ja liikmesriigid peaksid asjaomaste ELi asutuste (Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet, Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ja Frontex) abil kas võtma või paremini ellu viima.

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt komisjoni teatise üle, kuna ELis ja liikmesriikides esineb puudusi erinevat liiki rändeolukordades olevate laste kaitsmisel. On kiiduväärne, et komisjon teeb kindlaks võimalused rakendamise parandamiseks, võimaldades varajaste, kooskõlastatud ja tulemuslikumate meetmete võtmist selles valdkonnas;
2. jagab komisjoni arvamust, et suur tähtsus on terviklikul käsitlusviisil, mis hõlmab nii saatjata lapsi kui ka perekonnaga koos tulevaid lapsi, olenemata nende seisundist ja kõigis rändeetappides. Komitee peab samuti tervitatavaks, et komisjoni kavandatud meetmed hõlmavad nii algpõhjuseid, mille tõttu lapsed võtavad ette riskantse teekonna ELi, ja tugevaid lastekaitseüsteeme rändeteedel kui ka meetmeid vastuvõtu parandamiseks ELis, integreerimist ning meetmeid tagasipöördumiseks ja perekonna taasühinemiseks;
3. märgib, et lapse põhiõigused on selgesõnaliselt esitatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 24. Lapse põhiõigused on horisontaalne ja mitmetahuline küsimus ning tuleb seetõttu integreerida kõikidesse asjaomastesse ELi ja liikmesriikide poliitikavaldkondadesse ⁽¹⁾;
4. tõdeb, et lapse õigused on inimõigused ning seetõttu universaalsed, jagamatud ja omavahel seotud. Komitee innustab ELi ja liikmesriike, kes kõik on ratifitseerinud ÜRO lapse õiguste konventsiooni, tagama konventsiooni sätete täitmise. ÜRO lapse õiguste konventsioon võiks olla raamistik, mida ei rakendata mitte üksnes õiguste rikkumise korral, vaid ka laiemalt kõigi laste ja noorte arengu ja võimaluste edendamiseks ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Regioonide Komitee arvamus teemal „Kohalik ja piirkondlik koostöö lapse õiguste kaitseks Euroopa Liidus“ (CdR 54/2010).

⁽²⁾ Vt joonalune märkus nr 1.

5. märgib, et liidus on lapse õiguste kaitseks institutsiooniline ja õigusraamistik, mis hõlmab mh ÜRO lapse õiguste konventsiooni, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning muid olulisi rahvusvahelisi kokkuleppeid, millega liikmesriigid on end sidunud. Probleeme esineb nende õigusvahendite praktikasse rakendamisel, arvestades praegust olukorda Euroopas, kus saabuvate kaitset vajavate lapsrändajate arv on järsult suurenenud;
6. rõhutab käesoleva arvamuse seost komitee teiste arvamustega 2016. aastal vastu võetud varjupaigasüsteemi reformi ettepaneku kohta ⁽³⁾ ning kordab vajadust rändealase kõikehõlmava ja jätkusuutliku ELi lähenemisviisi järele, mis rajaneks solidaarsusel ja inimõiguste austamisel ning sisaldaks meetmeid kõige haavatavamas olukorras olevate rändajate – laste – tõhusaks kaitsmiseks;
7. käsitab teatist olulise täiendusena uuele Euroopa ühisele varjupaigasüsteemile ning kutsub tulevase varjupaigasüsteemi üle peetavates läbirääkimistes osalevaid ELi institutsioone üles tagama, et selle kõigis aspektides arvestatakse selgelt lapse õigustega;
8. toetab komisjoni ettepanekut konkreetsete põhimeetmete kohta, mis täpsustavad ELi ja liikmesriikide vastutust lapsrändajate kaitsmisel. On oluline võtta lapse õigusi arvesse kogu rändeotsuse vältel;
9. väljendab heameelt, et komisjon püüab tagada ühtsamaid ja paremaid tingimusi laste ja noorte vastuvõtmisel kõigis liikmesriikides, kuid rõhutab siiski, et nii EL kui ka liikmesriigid on kohustatud hoolitsema selle eest, et vastuvõtutingimused kohalikul ja piirkondlikul tasandil oleksid asjakohased;
10. toonitab, et lapsrändajate kaitset ei ole võimalik kindlustada ilma asjaomaste osalejate – ELi institutsioonide, liikmesriikide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning kodanikuühiskonna – laia partnerluseta. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on praegu tähtis roll kaitset vajavate lapsrändajate igapäeva elu praktilistes aspektides ning neil on võtmeroll ülejäänud osalejate tegevuse koordineerimisel;
11. leiab, et teatistes ei võeta arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olukorda ja tingimusi, ning rõhutab, et ettepanekute esitamisel tuleb lähtuda omavalitsuste kogemustest ja tingimustest. Uute tööviiside rakendamiseks tuleb kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kaasata varases etapis ja kogu protsessi vältel. EL ja liikmesriigid peavad pakkuma eesmärgipäraselt ja kohalikele oludele kohandatud toetust rahastamise, õigussüsteemi ja -raamistiku ning teadmiste näol;
12. märgib, et rände- ja arengupoliitika on omavahel tihedalt seotud. Rahvusvahelisel, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil toimuv koostöö on määrava tähtsusega lapsrändajatele ühetaolise kaitse pakkumisel kooskõlas 2030. aastaks seatud kestliku arengu ülemaailmsete eesmärkidega;

Juhtpõhimõtteks peavad olema lapse parimad huvid

13. nendib, et ÜRO lapse õiguste konventsiooni kohasest lapse parimate huvide põhimõttest tuleb juhinduda otsuste ja meetmete vastuvõtmisel kogu varjupaigamenetluse käigus ka nende laste puhul, kes ei taotle varjupaika. Laps on iga kuni 18aastane inimene. Lapse parimate huvide määramisel tuleb küsida ka lapse arvamust ja selleks peab lapsel olema juurdepääs kogu asjakohasele teabele nii oma õiguste kui ka varjupaigamenetluste kohta. Teave peab olema lapsele eakohane ja vastama muudele tingimustele. Kõik see peaks olema tagatud alaealise seadusliku esindaja või asjakohasel juhul eestkostja määramise kaudu;
14. tõdeb, et lapse parimate huvide määramise ja neile hinnangu andmise kriteeriumid on puudulikud, ning väljendab seetõttu heameelt, et komisjon ja ELi ametid hakkavad pakkuma lapse parimate huvide hindamist käsitlevaid täiendavaid koolitusi, suuniseid ja vahendeid;
15. leiab, et tähelepanu tuleb pöörata laste erilisele haavatavusele ja seetõttu tuleb lastega seotud juhtumid esikohale seada. Iga lapse puhul tuleb uurida just tema konkreetset vajadust kaitse järele. Komiteel on heameel erisuuniste üle, mis käsitlevad saatjata laste materiaalsete vastuvõtutingimuste tegevusnõudeid ja näitajaid, mis Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiametil on kavas 2017. aastal koostada;

⁽³⁾ COR-2016-05807-00-00-AC ja COR-2016-03267-00-00-AC.

16. toetab komisjoni üleskutset liikmesriikidele tagada, et lapsrändajatega ükskõik millises olukorras tegelevad isikud on asjakohaselt koolitatud. Lisaks koolitusele tuleb komitee arvates rahastada ja toetada ka kogemuste vahetamist ja heade tavade tutvustamist;

Lapsrändajad vajavad kaitset

17. nõustub, et lapsrändajate paremaks kaitsmiseks tuleb kõigepealt tegeleda algpõhjustega, mille tõttu lapsed alustavad ohtlikku reisi Euroopasse. Selleks on vaja edukalt võidelda vaesuse, puuduse ja ebavõrdse elatustasemega ning tegeleda pikaleveninud ja vägivaldsete konfliktidega. Samuti on tähtis töötada kolmandates riikides välja integreeritud lastekaitseüsteeme;

18. tõdeb, et lapspõgenikud ja -rändajad on äärmiselt haavatav rühm, kes on ohuolukorras ja langevad sageli äärmusliku vägivalda, ärakasutamise, inimkaubanduse, kuritegevuse ning füüsilise ja psühholoogilise ahistamise ning seksuaalse kuritarvitamise ohvriks. Tüdrukute ja poiste haavatavus võib erineda. Tüdrukutel on näiteks suurem oht sattuda seksuaalse ja soolise vägivalda ohvriks ning nende puhul esineb eriti suur sundabielude risk, samas kui poisse ohustab enim kuritegevusse kaasamine. Sellest tulenevalt peab nende kaitseks võetavate meetmete kavandamisel, rakendamisel ja hindamisel alati arvestama sooliste aspektidega;

19. märgib, et tagamaks laste tervise ja õiguste kaitse tuleb eritähelpanu pöörata täiskasvanutega saabuvatele lastele, kelle puhul ei ole selge nende suhe täiskasvanuga;

20. nendib, et viimastel kuudel on Vahemere keskosas hukkunud rekordarv põgenikke ja rändajaid, sh palju lapsi. Komitee osutab oma varasemale seisukohale⁽⁴⁾ ning toetab UNICEFi üleskutset ELile ja liikmesriikidele võtta meetmeid selliste laste kaitseks, kes on sunnitud oma kodukoha maha jätma, eesmärgiga vältida ärakasutamist ja lastega kaubitsemist, samuti tugevdada lastekaitse programmi Liibüas;

21. rõhutab, kuivõrd oluline on võtta igas vastuvõtukeskuses, kus lapsi registreeritakse ja tuvastatakse, ametisse lastekaitse ametnik. Selline ametnik on vastutav isik kõigis laste ja nende õigustega seotud küsimustes;

22. leiab, et kogutud andmed peavad olema liikmesriikide vahel võrreldavad ja soopõhiselt esitatud. Biomeetriliste andmete kogumisel ja sõrmejälgede võtmisel tuleks kasutada meetodeid, mis on lapse parimates huvides ning kohandatud lapse soole ja konkreetsele olukorrale. Selleks on oluline lastekaitse ametniku kohalviibimine;

23. leiab, et ELis peab olema toimiv ja õiguskindel vanuse kindlaksmääramise süsteem. Taotleja vanuse kindlaksmääramine varases etapis on tähtis nii lapse õiguse kui ka õiguskindluse seisukohalt. On tervitatav, et Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet ajakohastab vanuse kindlaksmääramise suuniseid 2017. aasta jooksul, et menetlus oleks laste puhul võrdsem;

24. märgib, et ELis kaduma läinud lastega seonduvat koostööd, järelevalvet ja meetmeid tuleb parandada. Üha rohkem lapsi kaob ja neist leitakse vaid vähesed. Kadunud lapsrändajatel on samad õigused kui teistel lastel. Lastekadumise ennetamiseks peab komitee vajalikuks juurutada õiguskindla ja süstemaatilise aruandluse ning reageerimise iga lapse kadumise korral;

25. toetab komisjoni kavatsust luua rände ja demograafia teadmiste keskuses lapsrändajaid käsitlev andmehoidla;

Lapsrändajate eluaseme korraldus

26. ergutab ELi ja liikmesriike edendama saatjata saabuvate laste jaoks erinevate eluasemeliikide väljatöötamist, näiteks majutamine peredesse, spetsiaalsetesse lastele mõeldud hoonetesse või elamine koos täiskasvanud sugulastega. Enne majutamist tuleb kindlaks teha, mis on lapse huvides parim;

⁽⁴⁾ Arvamuse eelnõu teemal „Ränne Vahemere keskosas rändeteel“, CIVEX-VI/023.

27. väljendab vastuseisu laste mis tahes viisil kinnipidamisele nende rändajaseisundi tõttu. Kinnipidamise negatiivne mõju lastele tähendab, et seda tohiks kasutada üksnes viimase võimalusena ja erandkorras, näiteks kui lapse elu või tervis on ohus, ja võimalikult lühikese aja vältel. Mitte kunagi ei tohi see sarnaneda kinnipidamisega vanglas. Pädevad ameti- ja/või lastehoolekandeesutused peavad igal juhul sellise kinnipidamise üle teostama järelevalvet kõigis etappides. Kinnipidamis-asutus peab olema lapse olukorrale kohandatud ja personal peab olema läbinud asjakohase koolituse. Komitee väljendab heameelt, et laste kinnipidamise alternatiivid on 6.–8. novembril 2017 toimuva lapse õiguste Euroopa foorumi keskne teema;

Lapse õigus eestkostjale

28. leiab, et liikmesriigiti erinev eestkostesüsteem raskendab võimalust luua võrdsed tingimused lastele, kellele määratakse ELis eestkostja. Igal riiki saabuval saatjata lapsel on õigus saada ametlik eestkostja, kes võib õigusküsimustes lapse eest kosta ja kaitsta tema huve, olenemata sellest, kas ta taotleb varjupaika või mitte. Eestkostja on oluline isik, kes peab looma lapsega usaldusliku suhte ja kaitsma teda mitmesuguse ärakasutamise eest. Lapse ja eestkostja vahelised head suhted soodustavad integreerumist. Eestkostja võib aidata ära hoida ka lapse kadumise. Komiteel on heameel, et komisjoni teatises Euroopa rände tegevuskava elluviimise kohta tõdetakse, et ELi tasandil on tehtud suuri edusamme Euroopa eestkostjate võrgustiku loomiseks;

29. leiab, et oluline on tagada, et vastutava institutsiooni või ametiasutuse eestkostja saaks asjakohast koolitust või tõestaks sellise koolituse läbimist. Eestkostja vastutuse all olevate laste arv peab olema piiratud. Eestkostjal peab olema võimalus iseseisvalt töötada ning tema ametisse võtmise ja rahastamisega tegeleb liikmesriik;

30. toetab kavatsust luua Euroopa eestkostevõrgustik, et jagada kogemusi ja töötada välja suuniseid;

Laste integreerimine ühiskonda ja hariduse andmise vajadus

31. rõhutab iseäranis laste vastuvõtutingimuste ja integreerimisvõimaluste tihedat seost ning nendib, et menetlused ja vastuvõtutingimused ei tohiks integreerimisprotsessi edasi lükata ega õõnestada. Komitee rõhutab, kui oluline on käivitada kiiresti protsess seadusliku haldusstaatuse saamiseks;

32. leiab, et laste varajane integreerimine mängib nende täiskasvanuikka jõudmise toetamisel olulist rolli. Laste integreerimine uues riigis on sotsiaalne investeering, mis aitab kaasa kuritegevuse ja radikaliseerumise ohu vähendamisele. Haridusele, tervishoiule, vaba aja veetmise võimalustele ja psühhosotsiaalsele toele juurdepääsu võimaldamine varases etapis toetab lapse arengut;

33. tõstab eelkõige esile asjaolu, et kaasava koolihariduse varajane ja tõhus kättesaadavus (sh alusharidus ja lapsehoid) on üks kõige olulisemaid ja kaalukamaid laste integreerimise vahendeid, millega toetatakse keeleoskust, sotsiaalset ühtekuuluvust ja vastastikust mõistmist;

34. rõhutab, et on oluline pakkuda traumeeritud lastele integratsiooniprotsessi lihtsustamiseks psühhosotsiaalset tuge. Seksuaalset ja soolist vägivalda kogeda võinud lapsed vajavad ka eriteenuseid ja juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervise hoolekandeteenustele;

35. toonitab, kui võrd tähtis on varajase integratsiooni raames edendada positiivset suhtumist mitmekesisusse ning võidelda rassismi, ksenofoobia ja eelkõige lapsrändajate vastu suunatud vihakõnega;

36. nendib, et komisjon tunnistab probleemi, mis tekib saatjata lapse 18aastaseks saamisel, kui teda ei saa enam käsitada lapsena, ehkki vajadus kaitse järele on endiselt suur. Lapsi tuleb valmistada ette üleminekuks täiskasvanuikka, juhendades ja toetades neid ja luues võimalusi haridustee ja koolituse jätkamiseks;

37. rõhutab jätkusuutlike lahenduste tähtsust laste jaoks pikas perspektiivis normaalsuse ja stabiilsuse tagamisel. Arvesse tuleb võtta kõiki võimalikke lahendusi: integreerumine, tagasipöördumine, ümberasustamine või taasühinemine perekonnaliikmetega. On oluline, et kõigi juhtumite puhul hinnataks põhjalikult, mis on lapse huvides parim;

Euroopa, riiklik, piirkondlik ja kohalik perspektiiv

38. toonitab vajadust näha kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes olulisi partnereid ELi lapsrändajate kaitse strateegia rakendamisel ja elluviimisel. Komitee innustab komisjoni arvestama iga ettepaneku puhul selle tagajärgedega kohalikule ja piirkondlikule tasandile, kuna varjupaika taotlevate laste vastuvõtmine toimub kohapeal ja just seal avaneb juurdepääs erinevatele hoolekandeteenustele ja algab esmane integratsioon ühiskonda;
39. palub komisjonil teavitada liikmesriike selgelt sellest, et nad peavad võtma arvesse kohaliku ja piirkondliku tasandi kogemusi ja teadmisi. Kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes on palju häid näiteid ja neil on laialdasi kogemusi lapsrändajate kaitsmisel ja vastuvõtmisel;
40. märgib, et ELi erinevad rahastamis- ja toetusvormid võivad lapsrändajate kaitset ja nende integreerumist lihtsustada ning sellele protsessile kaasa aidata. Komitee innustab komisjoni paremini teavitama, millised olemasolevad toetus- ja rahastamisvõimalused on kättesaadavad kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele;
41. nõustub komisjoniga, et teatistes esitatud põhimeetmete õnnestumiseks on vaja võtta ELi, riiklikul, piirkondlikul ning kohalikul tasandil koostöös kodanikuühiskonna ning rahvusvaheliste organisatsioonidega otsustavaid, kooskõlastatud ja koordineeritud järelmeetmeid. Tagada tuleb ka ELi õiguse kõigi asjaomaste aspektide rakendamise hoolikas järelevalve, sealhulgas eelkõige kooskõla põhiõigustest tulenevate kohustustega ning lapse õigustega seotud kaitsemeetmete täitmine;
42. leiab, et sidus, ühiste eesmärkidega süsteem lapsrändajate vastuvõtmiseks ELi ja liikmesriigi tasandil aitab kaasa õigete meetmete võtmisele võimalikult varakult. See on äärmiselt tähtis selleks, et lapsed saaksid võimalikult kiiresti integreeruda, et neil läheks koolis hästi ja nad saaksid hea ettevalmistuse tööturule sisenemiseks. Nende eesmärkide saavutamiseks peaksid kõik liikmesriigid võtma solidaarselt kohustuse võtta vastu kaitset vajavaid lapsi;
43. märgib, et lapsed on Euroopa tulevik. Demograafiliste muutuste tulemusena suureneb eakate osakaal rahvastikus ja kasvab nõudlus tööelise elanikkonna järele. Meie ühiskonna kasvuks ja õitsenguks on vaja rohkem noori inimesi. Komitee rõhutab, et asjakohaste tingimuste loomine vastuvõtmisel ja tõhusa integratsiooniprotsessi kehtestamine tagab lapsrändajatele ja noortele rändajatele meie ühiskonnas head elu- ja arenguvõimalused. Seega on hea vastuvõtt ja integratsiooniprotsess lisaks veel pikaajaline investeering heaolule, demokraatiasse ja inimõigustesse.

Brüssel, 11. oktoober 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 125. ISTUNGJÄRK 9.–11. OKTOOBRI 2017

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Teenuste pakett: toimiv teenustemajandus eurooplaste jaoks“

(2018/C 054/15)

Raportöör: Uccle'i/Ukkeli linnavolikogu liige Jean-Luc Vanraes (BE/ALDE)**Viitedokumendid:** ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega võetakse kasutusele Euroopa teenuste e-kaart ja sellega seotud haldusvahendid

COM(2016) 824 final

ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv määrusega ... [Euroopa teenuste e-kaardi määrus] kasutusele võetud Euroopa teenuste e-kaardi õigus- ja tegevusraamistiku kohta

COM(2016) 823 final

ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse uute kutsealasiid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli

COM(2016) 822 final

ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, milles käsitletakse reformisooivutusi seoses kutsealateenuste reguleerimisega

COM(2016) 820 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

Põhjendus 7

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Käesolevas direktiivis sätestatud teatamiskohustust tuleks kohaldada liikmesriikide selliste regulatiivmeetmete suhtes nagu üldist laadi õigus- ja haldusnormid ning muud siduvad üldist laadi normid, näiteks kutseorganisatsioonide vastu võetud normid, mis ühiselt reguleerivad teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu ja selles valdkonnas tegutsemist. Teatamiskohustust ei tuleks aga kohaldada riiklike ametiasutuste üksikotsuste suhtes.	Käesolevas direktiivis sätestatud teatamiskohustust tuleks kohaldada liikmesriikide selliste regulatiivmeetmete suhtes nagu üldist laadi õigus- ja haldusnormid ning muud siduvad üldist laadi normid, näiteks kutseorganisatsioonide vastu võetud normid, mis ühiselt reguleerivad teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu ja selles valdkonnas tegutsemist. Teatamiskohustust ei tuleks aga kohaldada riiklike ametiasutuste üksikotsuste suhtes. Käesolevas direktiivis sätestatud teatamiskohustus ei tohiks kehtida meetmete eelnõude muudatuste või paranduste suhtes, mida seadusandlikud kogud või liikmesriikide, piirkondade ja kohalikud parlamendid teevad parlamentaarse menetluse käigus. Käesoleva direktiivi tähenduses tuleks teatamiskohustus lugeda täidetuks, kui meetme eelnõu on parlamentaarse menetluse lõpuks rakendatud ja lõplikult vastu võetud.

Motivatsioon

Ettepanek ei sisalda seadusandlike kogude kavandatud meetmete eelnõude muudatuste või paranduste menetlust.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

Põhjendus 15

Välja jätta.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Seda, kui meetme eelnõust ei teatata vähemalt kolm kuud enne selle vastuvõtmist ja/või meedet ei võeta vastu kas selle tähtaja jooksul või kolme kuu jooksul pärast hoiatuse saamist, tuleks käsitada oluliste menetlusnormide märkimisväärse rikkumisena, mis mõjutab üksikisikuid.	

Motivatsioon

Komisjoni ettepanek tähendaks, et teavitamata jäetud meetmete eelnõusid ei saaks jõustada. Sellel oleks ränk mõju kohalike ja piirkondlike meetmete jõustamisele, kuna teenuste direktiivi kohaldamisala on väga lai ja mõnikord kasutatakse ikka veel Euroopa Kohtu praktikat.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

Artikli 3 lõige 2

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Liikmesriigid teatavad komisjonile meetmete eelnõudest, millega nähakse ette või muudetakse artiklis 4 osutatud nõudeid või autoriseerimisskeeme. 2. Kui liikmesriik teeb teatatud meetme eelnõus muudatusi, mille tulemusena laiendatakse oluliselt selle kohaldamisala või sisu, lühendatakse algselt planeeritud rakendamistähtaega, lisatakse nõudeid või autoriseerimisskeeme või muudetakse nõuded, autoriseerimisskeemid või asutamise või teenuste piiriülese osutamise nõuded rangemaks, teatab ta lõike 1 kohaselt varem teatatud, kuid muudetud meetme eelnõu uuesti, lisades selgituse muutmise eesmärgi ja sisu kohta. Sellisel juhul loetakse varem teatatud eelnõu tagasivõetuks. 3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmete eelnõud esitatakse komisjonile vähemalt kolm kuud enne nende vastuvõtmist.	1. Liikmesriigid teatavad komisjonile meetmete eelnõudest, millega nähakse ette või muudetakse artiklis 4 osutatud nõudeid või autoriseerimisskeeme. 2. a) Kui liikmesriik teeb teatatud meetme eelnõus muudatusi, mille tulemusena laiendatakse oluliselt selle kohaldamisala või sisu, lühendatakse algselt planeeritud rakendamistähtaega, lisatakse nõudeid või autoriseerimisskeeme või muudetakse nõuded, autoriseerimisskeemid või asutamise või teenuste piiriülese osutamise nõuded rangemaks, teatab ta lõike 1 kohaselt varem teatatud, kuid muudetud meetme eelnõu uuesti, lisades selgituse muutmise eesmärgi ja sisu kohta. Sellisel juhul loetakse varem teatatud eelnõu tagasivõetuks. b) Liikmesriik ei ole kohustatud teatama juba teatatud meetme eelnõus parlamentaarse menetluse käigus tehtud muudatustest. Liikmesriik teatab komisjonile siiski selliseid muudatusi sisaldava meetme eelnõust pärast selle vastuvõtmist. 3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmete eelnõud esitatakse komisjonile vähemalt kolm kuud enne nende vastuvõtmist.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
4. Artikli 3 lõikes 1, 2 või 3 või artikli 6 lõikes 2 sätestatud kohustuse rikkumine on olulise menetlusnormi rikkumine, mis mõjutab üksikisikuid. 5. Esitatud teates tuleb liikmesriikidel esitada teave, mis tõendab, et esitatud autoriseerimisskeem või nõue on kooskõlas direktiiviga 2006/123/EÜ. Muu hulgas tuleb esitada teave selle kohta, millisest olulisest avalikust huvist lähtutakse, ja selle kohta, et autoriseerimisskeem või nõue ei ole diskrimineeriv kodakondsuse ega elukoha alusel ning on proportsionaalne. Lisaks esitatakse analüüs, millest nähtub, et vähem piiravad vahendid puuduvad, ning tõendid teate esitanud liikmesriigi väidete kinnituseks. 6. Oma teates esitab liikmesriik ka selle õigusnormi teksti, millel teatatud meetme eelnõu põhineb. 7. Liikmesriigid teavitavad juba vastuvõetud meetmest kahe nädala jooksul pärast selle vastuvõtmist. 8. Käesoleva direktiiviga kehtestatud teatamise korra rakendamisel kasutatakse määruses (EL) nr 1024/2012 sätestatud siseturu infosüsteemi, et tagada teabevahetus teate esitanud liikmesriigi, teiste liikmesriikide ja komisjoni vahel.	4. Artikli 3 lõikes 1, 2 või 3 või artikli 6 lõikes 2 sätestatud kohustuse rikkumine on olulise menetlusnormi rikkumine, mis mõjutab üksikisikuid. 5. Esitatud teates tuleb liikmesriikidel esitada teave, mis tõendab, et esitatud autoriseerimisskeem või nõue on kooskõlas direktiiviga 2006/123/EÜ. Muu hulgas tuleb esitada teave selle kohta, millisest olulisest avalikust huvist lähtutakse, ja selle kohta, et autoriseerimisskeem või nõue ei ole diskrimineeriv kodakondsuse ega elukoha alusel ning on proportsionaalne. Lisaks esitatakse analüüs, millest nähtub, et vähem piiravad vahendid puuduvad, ning tõendid teate esitanud liikmesriigi väidete kinnituseks. 6. Oma teates esitab liikmesriik ka selle õigusnormi teksti, millel teatatud meetme eelnõu põhineb. 7. Liikmesriigid teavitavad juba vastuvõetud meetmest kahe nädala jooksul pärast selle vastuvõtmist. 8. Käesoleva direktiiviga kehtestatud teatamise korra rakendamisel kasutatakse määruses (EL) nr 1024/2012 sätestatud siseturu infosüsteemi, et tagada teabevahetus teate esitanud liikmesriigi, teiste liikmesriikide ja komisjoni vahel.

Motivatsioon

Ettepanek ei sisalda seadusandlike kogude kavandatud meetmete eelnõude muudatuste või paranduste menetlust.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

Artikli 3 lõige 4

Välja jätta.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Artikli 3 lõikes 1, 2 või 3 või artikli 6 lõikes 2 sätestatud kohustuse rikkumine on olulise menetlusnormi rikkumine, mis mõjutab üksikisikuid.	

Motivatsioon

Komisjoni ettepanek tähendaks, et teavitamata jäetud meetmete eelnõusid ei saaks jõustada. Sellel oleks ränk mõju kohalike ja piirkondlike meetmete jõustamisele, kuna teenuste direktiivi kohaldamisala on väga lai ja mõnikord kasutatakse ikka veel Euroopa Kohtu praktikat.

Kavandatud sanktsioon tooks kaasa ulatusliku õiguskindlusetuse, kuna juba kõige tühisemad vormilised rikkumised teate esitamisel takistaksid isegi sisuliselt mitteproblemaatiliste ja selgelt Euroopa õigusi järgivate projektide elluviimist.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

Artikli 3 lõige 8

Lisada pärast artikli 3 lõiget 8 lisada uus lõige.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Artikli 3 lõiget 3 ei kohaldata, kui liikmesriik peab võtma vastu meetmed, millega kehtestatakse uus autoriseerimisskeem või nõuded või peab muutma olemasolevaid autoriseerimisskeeme või nõudeid äärmiselt lühikese aja jooksul tõsistest ja ettenägematutest asjaoludest tingitud pakulistel põhjustel, mis on seotud avaliku korra, avaliku julgeoleku, rahvatervise või keskkonnakaitsega.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

Artikli 5 lõige 2

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Teate esitanud liikmesriigi, teiste liikmesriikide ja komisjoni vaheline konsulteerimine toimub kuni kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil komisjon andis teate esitanud liikmesriigile teada kogu teate kättesaamisest.	Teate esitanud liikmesriigi, teiste liikmesriikide ja komisjoni vaheline konsulteerimine toimub kuni kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil komisjon andis teate esitanud liikmesriigile teada kogu teate kättesaamisest. Konsulteerimine ei takista teate esitanud liikmesriiki asjaomaseid sätteid vastu võtmast, kuid neid ei tohi siiski enne konsultatsiooniperioodi lõppu jõustada.

Motivatsioon

Kavandatud ooteaeg on liiga paindumatu. See tooks kaasa põhjendamatud menetluslikud viivitused. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalus asjaomaseid meetmeid vastu võtta, kuid igasugune elluviimine peaks olema külmutatud kuni konsultatsiooniperioodi lõpuni.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

Artikkel 6**Hoiatus**

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Enne artikli 5 lõikes 2 osutatud konsultatsiooniperioodi lõppu võib komisjon teate esitanud liikmesriiki hoiatada, et ta kahtleb, kas meetme eelnõu on kooskõlas direktiiviga 2006/123/EÜ, ja et ta kavatses võtta vastu artiklis 7 osutatud otsuse .	1. Enne artikli 5 lõikes 2 osutatud konsultatsiooniperioodi lõppu võib komisjon teate esitanud liikmesriiki hoiatada, et ta kahtleb, kas meetme eelnõu on kooskõlas direktiiviga 2006/123/EÜ, ja et ta kavatses võtta vastu artiklis 7 osutatud soovituse . Kõnealuses hoiatavas teates esitab komisjon oma kahtluse põhjused ja vajaduse korral meetme eelnõu muudatused, mis tema arvates lahendaks probleemi rahuldaval viisil.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2. Sellise hoiatuse saamisel ei võta teate esitanud liikmesriik meetme eelnõu vastu kolme kuu jooksul pärast konsultatsiooniperioodi lõppu.	2. Sellise hoiatuse saamisel peab komisjon kolme kuu jooksul dialogi asjaomaste pädevate ametiasutustega, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Komisjoni poolt liikmesriigile antud hoiatus ei takista liikmesriiki meetme eelnõu vastu võtmast, kuid seda ei tohi siiski enne konsultatsiooniperioodi lõppu jõustada.

Motivatsioon

Tagamaks, et liikmesriigi pädevad ametiasutused on täielikult teadlikud komisjoni kahtlusest ja selle põhjusest ning et kindlustada selle õigeaegne ja asjalik arutelu liikmesriigi pädevate ametiasutustega.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd

COM(2016) 821 final

Artikkel 7

Otsus

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<i>Artikkel 7</i> Otsus Kui komisjon on esitanud artikli 6 lõike 1 kohase hoiatuse, võib ta kolme kuu jooksul pärast artikli 5 lõikes 2 osutatud konsulteerimisperioodi lõppu võtta vastu otsuse, et meetme eelnõu ei ole kooskõlas direktiiviga 2006/123/EÜ ning et liikmesriik ei tohi meetme eelnõu vastu võtta või peab meetme kehtetuks tunnistama, kui see on artikli 3 lõiget 3 või artikli 6 lõiget 2 rikkudes juba vastu võetud.	<i>Artikkel 7</i> Soovitus Kui komisjon on esitanud artikli 6 lõike 1 kohase hoiatuse, võib ta kolme kuu jooksul pärast artikli 5 lõikes 2 osutatud konsulteerimisperioodi lõppu võtta vastu mittesiduva soovitus, milles sedastatakse, et meetme eelnõu ei ole kooskõlas direktiiviga 2006/123/EÜ, ning teatatakse liikmesriigile komisjoni kavatsusest, et kui meede peaks vastu võetama, esitab ta hagi Euroopa Liidu Kohtusse, vaidlustades meetme kooskõla direktiiviga 2006/123/EÜ.

Motivatsioon

Euroopa Komisjoni ettepanek otsuse kohta on vastuvõetamatu, sest see piiraks põhjendamatult seadusandjate vabadusi riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Mittesiduv soovitus, milles esitatakse komisjoni kavatsus vaidlustada meetme seaduslikkus, kui meede peaks vastu võetama, võib õigusakti ettepaneku teiste sätete kontekstis tagada parema teatamiskorra, mis on tõhus, kuid austab ka riiklike ja piirkondlike seadusandjate eesõigusi.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse uute kutsealasiid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli

COM(2016) 822 final/1

Põhjendus 9

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Põhjendatuse ja proportsionaalsuse tõendamise kohustus on liikmesriikidel. Seega peaksid liikmesriigi reguleerimisvajaduse põhjendusele lisanduma asjaomase riigi võetud meetme sobivuse ja proportsionaalsuse analüüs ning konkreetsed tõendid tema argumentide põhjendamiseks.	Põhjendatuse ja proportsionaalsuse tõendamise kohustus on liikmesriikidel. Seega peaksid liikmesriigi reguleerimisvajaduse põhjendusele lisanduma asjaomase riigi pädeva ametiasutuse võetud meetme sobivuse ja proportsionaalsuse analüüs ning konkreetsed tõendid tema argumentide põhjendamiseks.

Motivatsioon

See põhjustab täiendavat halduskoormust, mis ei ole proportsionaalne võimalike tulemustega.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse uute kutsealasiid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli

COM(2016) 822 final/1

Põhjendus 12

Lisada põhjenduse 12 järele uus põhjendus.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Uus põhjendus <i>Liikmesriikide pädevate ametiasutuste ülesanne on hinnata võetava meetme proportsionaalsust, tuginedes direktiivis kindlaks määratud kriteeriumidele. Need üksikmeetmete eraldi hindamised võivad tuua kaasa erinevaid õigustatud tulemusi eri liikmesriikides.</i>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse uute kutsealasad reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli

COM(2016) 822 final/1

Põhjendus 18

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Pädevad ametiasutused peaksid võtma arvesse meetme majanduslikku mõju, sh kulu-tulu analüüsi, pöörates erilist tähelepanu konkurentsi tasemele turul ja osutatavate teenuste kvaliteedile, samuti sellele, milline on meetme mõju õigusele teha tööd ning isikute ja teenuste vabale liikumisele liidus. Selle analüüsi alusel peaksid liikmesriigid veenduma eelkõige, kas reguleeritud kutsealadele juurdepääsu ja nendel tegutsemise piirangu ulatus liidus on proportsionaalne püstitatud eesmärkide tähtsuse ja oodatava kasuga.	Pädevad ametiasutused peaksid võtma arvesse meetme majanduslikku mõju, sh kulu-tulu analüüsi, pöörates erilist tähelepanu konkurentsi tasemele turul ja osutatavate teenuste kvaliteedile, ühtekuuluvusele avalduvale mõjule, samuti sellele, milline on meetme mõju õigusele teha tööd ning isikute ja teenuste vabale liikumisele liidus. Selle analüüsi alusel peaksid liikmesriikide pädevad ametiasutused veenduma eelkõige, kas reguleeritud kutsealadele juurdepääsu ja nendel tegutsemise piirangu ulatus liidus on proportsionaalne püstitatud eesmärkide tähtsuse ja oodatava kasuga.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse uute kutsealasad reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli

COM(2016) 822 final/1

Põhjendus 21

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks on äärmiselt oluline tagada, et liikmesriigid teavitaksid enne uute, reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate sätete vastuvõtmist sellest kodanikke, esindusliite või muid asjaomaseid sidusrühmi, ning annaksid neile võimaluse oma seisukohti avaldada.	Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks on äärmiselt oluline tagada, et liikmesriikide pädevad ametiasutused teavitaksid enne uute, reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate sätete vastuvõtmist sellest kodanikke, kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, esindusliite või muid asjaomaseid sidusrühmi, ning annaksid neile võimaluse oma seisukohti avaldada.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse uute kutsealade reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli

COM(2016) 822 final

Artikkel 6**Proportsionaalsus**

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Enne uute, reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate õiguslike, regulatiivsete või haldussätete vastuvõtmist või kehtivate sätete muutmist hindavad liikmesriigid, kas nimetatud sätted on vajalikud ja kohased püstitatud eesmärgi saavutamiseks ning ei lähe kaugemale eesmärgi saavutamiseks vajalikust. 2. Sätete vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamisel kaaluvad asjaomased pädevad ametiasutused eelkõige: (a) püstitatud avaliku huvi eesmärkidega seotud riskide (eelkõige riski tarbijatele, kutsealatootajatele või kolmandatele isikutele) olemust; (b) sätte sobivust püstitatud eesmärgi saavutamiseks ning seda, kas säte peegeldab tõeliselt seda eesmärki järjekindlalt ja süsteemselt ja võtab seega arvesse tuvastatud riske nagu võrreldavate tegevusalade puhul; (c) sätte vajalikkust ning eelkõige seda, kas erinormid või üldisema iseloomuga normid, nagu tooteohutust käsitlevad õigusaktid või tarbijakaitseõigus, ei ole piisavad püstitatud eesmärgi saavutamiseks; (d) kutsealaga hõlmatud või sellele reserveeritud tegevuse ulatuse ja nõutava kutse kvalifikatsiooni seost; (e) ülesannete keerukuse ja konkreetsete kutse kvalifikatsioonide omamise vajaduse seost, eelkõige nõutava koolituse või kogemuse taseme, olemuse ja kestuse mõttes, samuti kutse kvalifikatsiooni omandamise erinevate viiside olemasolu;	1. Enne uute, reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate õiguslike, regulatiivsete või haldussätete vastuvõtmist või kehtivate sätete muutmist hindavad liikmesriigid, kas nimetatud sätted on vajalikud ja kohased püstitatud eesmärgi saavutamiseks ning ei lähe kaugemale eesmärgi saavutamiseks vajalikust. 2. Sätete vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamisel kaaluvad asjaomased pädevad ametiasutused eelkõige: (a) püstitatud avaliku huvi eesmärkidega seotud riskide (eelkõige riski teenuste saajatele, sh tarbijatele ja muudele mittekutsealistele teenusesaajatele, kutsealatootajatele, sotsiaalpartneritele, kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele või kolmandatele isikutele) olemust; (b) sätte sobivust püstitatud eesmärgi saavutamiseks ning seda, kas säte peegeldab tõeliselt seda eesmärki järjekindlalt ja süsteemselt ja võtab seega arvesse tuvastatud riske nagu võrreldavate tegevusalade puhul; (c) sätte vajalikkust ning eelkõige seda, kas erinormid või üldisema iseloomuga normid, nagu tooteohutust käsitlevad õigusaktid või tarbijakaitseõigus, ei ole piisavad püstitatud eesmärgi saavutamiseks; (d) kutsealaga hõlmatud või sellele reserveeritud tegevuse ulatuse ja nõutava kutse kvalifikatsiooni seost; (e) ülesannete keerukuse ja konkreetsete kutse kvalifikatsioonide omamise vajaduse seost, eelkõige nõutava koolituse või kogemuse taseme, olemuse ja kestuse mõttes, samuti kutse kvalifikatsiooni omandamise erinevate viiside olemasolu;

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(f) konkreetse kutsekvalifikatsiooni omajatele reserveeritud kutsealase tegevuse ulatust ja nimelt seda, kas ja miks teatavatele kutsealadele reserveeritud tegevusalasid saab või ei saa jagada muude kutsealadega; (g) autonoomia määra reguleeritud kutsealal tegutsemisel ning organisatsioonilise ja järelevalve korra mõju püstitatud eesmärgi saavutamisele, eriti kui reguleeritud kutsealadega seotud tegevus toimub nõuetekohase kvalifikatsiooniga kutsealatootaja kontrolli ja vastutuse all; (h) teaduse ja tehnoloogia arengut, mis võib vähendada tarbijate ja kutsealatootajate vahelist teabe asümmeetriat; (i) meetme majanduslikku mõju, pöörates erilist tähelepanu konkurentsi tasemele turul ja osutatavate teenuste kvaliteedile, samuti mõjule isikute ja teenuste vabale liikumisele liidus; (j) võimalust kasutada avaliku huvi eesmärgi saavutamiseks vähempiiravaid vahendeid; (k) nii kutsealale juurdepääsu kui ka sellel tegutsemise piirangute kogumõju, eelkõige seda, kuidas iga selline nõue aitab kaasa avaliku huvi eesmärgi saavutamisele ja kas ta on selleks vajalik.	(f) konkreetse kutsekvalifikatsiooni omajatele reserveeritud kutsealase tegevuse ulatust ja nimelt seda, kas ja miks teatavatele kutsealadele reserveeritud tegevusalasid saab või ei saa jagada muude kutsealadega; (g) autonoomia määra reguleeritud kutsealal tegutsemisel ning organisatsioonilise ja järelevalve korra mõju püstitatud eesmärgi saavutamisele, eriti kui reguleeritud kutsealadega seotud tegevus toimub nõuetekohase kvalifikatsiooniga kutsealatootaja kontrolli ja vastutuse all; (h) teaduse ja tehnoloogia arengut, mis võib vähendada tarbijate ja kutsealatootajate vahelist teabe asümmeetriat; (i) meetme majanduslikku ja sotsiaalset mõju, pöörates erilist tähelepanu konkurentsi tasemele turul ja osutatavate teenuste kvaliteedile, samuti mõjule isikute ja teenuste vabale liikumisele liidus; (j) võimalust kasutada avaliku huvi eesmärgi saavutamiseks vähempiiravaid vahendeid; (k) nii kutsealale juurdepääsu kui ka sellel tegutsemise piirangute kogumõju.
3. Kui lõike 2 punkti j puhul on meetmed õigustatud tarbijakaitse seisukohast ja kui tuvastatud riskid piirduvad kutsealatootajate ja tarbijate suhtega, mõjutamata negatiivselt kolmandaid isikuid, hindavad asjaomased pädevad ametiasutused eelkõige seda, kas eesmärki on võimalik saavutada kasutades kaitstud kutsenimetust, tegevusalasid reserveerimata.	3. Kui lõike 2 punkti j puhul on meetmed õigustatud tarbijakaitse seisukohast ja kui tuvastatud riskid piirduvad kutsealatootajate ja tarbijate suhtega, mõjutamata negatiivselt kolmandaid isikuid, hindavad asjaomased pädevad ametiasutused eelkõige seda, kas eesmärki on võimalik saavutada kasutades kaitstud kutsenimetust, tegevusalasid reserveerimata.
4. Lõike 2 punkti k puhul hindavad asjaomased pädevad ametiasutused eelkõige järgmiste nõuete kehtestamise kogumõju:	4. Lõike 2 punkti k puhul hindavad asjaomased pädevad ametiasutused eelkõige järgmiste nõuete kehtestamise kogumõju:
(a) reserveeritud tegevusalade olemasolu kaitstud kutsenimetuse kõrval;	(a) reserveeritud tegevusalade olemasolu kaitstud kutsenimetuse kõrval;

Sätete vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamisel kohaldavad asjaomased pädevad ametiasutused lõike 2 punktide a–k kriteeriume läbimõeldult, võttes arvesse üksikjuhtumite konkreetseid asjaolusid. Kui nad leiavad, et teatav kriteerium ei ole asjakohane, võivad nad selle hindamisest välja jätta, kuid peavad seda põhjendama.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(b) pideva kutsealase arengu nõuded;	(b) kutseala organiseerimise, kutse-eeetika ja järelevalvega seotud õigusnormid;
(c) kutseala organiseerimise, kutse-eeetika ja järelevalvega seotud õigusnormid;	(c) kohustuslik kutsekoja liikmesus, registreerimis- või autoriseerimisskeemid, eelkõige juhul, kui need nõuded tähendavad konkreetse kutsekvalifikatsiooni omamist;
(d) kohustuslik kutsekoja liikmesus, registreerimis- või autoriseerimisskeemid, eelkõige juhul, kui need nõuded tähendavad konkreetse kutsekvalifikatsiooni omamist;	(d) koguselised piirangud, eelkõige tegevuslubade arvu piiravad või minimaalset või maksimaalset konkreetset kutsekvalifikatsiooni omavate töötajate, juhtide või esindajate arvu sätestavad nõuded;
(e) koguselised piirangud, eelkõige tegevuslubade arvu piiravad või minimaalset või maksimaalset konkreetset kutsekvalifikatsiooni omavate töötajate, juhtide või esindajate arvu sätestavad nõuded;	(e) konkreetse õigusliku vormi või äriühingu osaluse või juhtimisega seotud nõuded, niivõrd kui need nõuded on otseselt seotud reguleeritud kutsealal tegutsemisega;
(f) konkreetse õigusliku vormi või äriühingu osaluse või juhtimisega seotud nõuded, niivõrd kui need nõuded on otseselt seotud reguleeritud kutsealal tegutsemisega;	(f) territoriaalsed piirangud, eelkõige kui kutseala on sama liikmesriigi eri osades erinevalt reguleeritud;
(g) territoriaalsed piirangud, eelkõige kui kutseala on sama liikmesriigi eri osades erinevalt reguleeritud;	(g) nõuded, mis piiravad reguleeritud kutsealal tegutsemist ühiselt või partnerluses, samuti ametikohtade kokkusoimatuse reeglid;
(h) nõuded, mis piiravad reguleeritud kutsealal tegutsemist ühiselt või partnerluses, samuti ametikohtade kokkusoimatuse reeglid;	(h) kindlustuskaitse nõuded või muud personaalse või kollektiivse kaitse vahendid seoses kutsealase vastutusega;
(i) kindlustuskaitse nõuded või muud personaalse või kollektiivse kaitse vahendid seoses kutsealase vastutusega;	(i) kutsealal tegutsemiseks piisava keeleoskuse nõuded.
(j) kutsealal tegutsemiseks piisava keeleoskuse nõuded.	

Motivatsioon

Artiklis 6 sätestatud kriteeriumide kogumit tuleks käsitada soovituslikuna, sest iga üksikjuhtumi puhul ei ole kõik kriteeriumid kohaldatavad või sama tähtsad ning kõigile kohaldatav universaalne käsitlus oleks liigne ja liikmesriikide pädevaid ametiasutusi tarbetult koormav.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Ühtse teenusteturu väljakujundamise tähtsus ja kiireloomulisus

1. rõhutab ühtse turu tähtsust majanduskasvu edendamisele, investeringute suurendamisele, elatustaseme tõstmisele ja töökohtade loomisele ELi piirkondades ja linnades;

2. rõhutab ühtse turu strateegias sätestatud kaupade ja teenuste ühtse turu väljakujundamise kiireloomulisust ning märgib, et paljud suurimad allesjäänud majanduslikud takistused kuuluvad teenuste valdkonda;

3. toonitab, et teenused on Euroopa majanduse üks suurim komponent, mis moodustab ligikaudu 70 % nii SKPst kui ka töökohtadest, ent juhib tähelepanu asjaolule, et ELi teenustesektorit iseloomustavad tootlikkuse aeglane kasv ja nõrk konkurents, mis pärsvivad selle potentsiaali. Komitee rõhutab, et nende teenuste piiriülest osutamist takistavate tegurite kõrvaldamine, mis tulenevad lahknevatest riiklikest eeskirjadest ja korrast, suurendaks teenuseosutajate ja klientide võimalust kasutada täiel määral ära siseturu potentsiaali. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles jätkama meetmete võtmist, et kiirendada teenustesektori konkurentsivõimet, suurendada konkurentsi ettevõtete vahel ning kõrvaldada õiguslikud ja menetluslikud takistused, mis raskendavad teenuste piiriülest osutamist;

4. rõhutab, et teenused on tähtis vahesisend majanduses ning et konkurentsivõimelised teenused, eelkõige äriteenused, on esmatähtsad teiste piirkondliku ja kohaliku majanduse seisukohast oluliste sektorite, näiteks tootmise tootlikkuse ja kulude konkurentsivõime jaoks;

5. märgib, et kümme aastat pärast vastuvõtmist ei ole teenuste direktiivi potentsiaali teenuste vaba liikumise edendamisel veel täielikult ära kasutatud ja et eri teenusevaldkondade teenuseosutajad seisavad jätkuvalt silmitsi paljude takistustega, kui nad soovivad rajada tegevuskoha teises liikmesriigis või osutada ajutiselt teenuseid piiriülelt. Komitee kutsus komisjoni ja liikmesriike üles jätkama meetmete võtmist nende takistuste kõrvaldamiseks ning nendib, et hinnangute kohaselt võib piiriülelt kaubandust ja teenustesse investeerimist takistavate tegurite vähendamine teenuste direktiiviga juba loodud raamistikus suurendada ELi SKPd 1,7 %;

6. väljendab heameelt komisjoni soovi üle kaotada põhjendamatud bürokratlikud takistused teenuste osutamisel ja leiab, et ettepanekud võivad aidata kaasa tõelise ühtse teenusteturu loomisele, mis omakorda hoogustaks Euroopa piirkondade ja linnade majanduskasvu, investeringuid ja tööhõivet. Sellegipoolest rõhutab komitee vajadust järgida proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtet teenuste paketi rakendamisel;

7. rõhutab paketi eri osade vahelisi seoseid ning vajadust käsitada neid osana ühtsest tervikust ja hinnata selles kontekstis üksikute ettepanekute põhjendatust;

8. leiab, et teatamise korra ettepanekut tuleks vägagi tõenäoliselt muuta, silmas pidades Euroopa Kohtu kohtuasja C-320/16 Uber France SAS, mille kohta kohtujurist esitas esialgse arvamuse 4. juulil 2017, märkides, et „liikmesriigid võivad ebaseadusliku transporditegevuse, näiteks Uberpop, keelea või selle eest karistada, ilma et neil oleks kohustus komisjoni seaduseelnõust eelnevalt teavitada“;

Teenuste e-kaart

9. märgib, et teenuste direktiivis kohustatakse liikmesriike vähendama haldustõkkeid, mis takistavad teenuseosutajatel piiriülelt tegutsemast, kuid selles ei ole olnud täielikult tulemuslik;

10. tunneb heameelt uue teenuste e-kaardi kui kasuliku panuse üle teenuseosutajate liikuvuse edendamisel, ent palub selgitada, mil määral on uus teenuste e-kaart seotud juba olemasolevate süsteemidega, nagu siseturu infosüsteem ja Euroopa kutsekaart. Komitee on seisukohal, et teenuste e-kaart võib aidata vähendada halduskeerukust ja kulusid, mis tekivad piiriüleste teenuste osutajatel haldusformaalsuste täitmisel. Eriti puudutab see VKEsid, kes on piirkondliku ja kohaliku majanduse selgroog, sest neid mõjutab piiriülelt tegutsemisel halduskeerukus kõige rohkem;

11. väljendab vastuseisu lähenemisele nihutada põhivastutus menetluse eest päritoluliikmesriigi ametiasutustele, kuna see on vastuolus teenuste direktiivis sätestatud vastuvõtva liikmesriigi põhimõttega. Teenuste e-kaart ei tohiks ennetada ega takistada kontrolle, mida vastuvõtva liikmesriigi pädevad ametiasutused peavad oma territooriumil ellu viidava majandustegevuse üle teostama. Komisjoni kavandatud teenuste e-kaart lubaks teenuseosutajatel tegeleda eranditult päritoluriigiga kui vahendajaga ning ühtlustada andmevahetust päritoluriigi põhimõtte alusel;

12. soovib teada, millist mõju avaldab teenuste e-kaardi ettepanek olemasolevatele valdkondlikele sotsiaalsetele ID-kaartidele, mis on liikmesriikide pädevate ametiasutuste või sotsiaalpartnerite algatusel kasutusele võetud;
13. märgib, et ettepanekus ei täpsustata, milliste kriteeriumide alusel peaks päritoluriik määratlema selle, et teenuseosutaja on tema territooriumil seaduslikult asutatud, kuigi direktiivis 2014/67/EL esitatakse loetelu faktilistest asjaoludest, et teha kindlaks, kas ettevõtjal on liikmesriigis tegelikult sisulist tegevust;
14. meenutab siinkohal, et töötajate lähetamisega seotud porditavate A1 vormide väljastamise menetlus on juba esile toonud võimalikud kitsaskohad, kuna sisenevaid teenuseosutajaid puudutavate andmete valideerimisel toetatakse üksnes päritoluliikmesriigile, seda eriti näilise füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise korral. Sellega seoses märgitakse direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega) muutmise ettepanekule lisatud mõjuhinnangus: „Porditavates A1 dokumentides sisalduva teabe täpsust ei saa tagada, kuna muu hulgas puudub saatvates riikides ametlik kontroll“⁽¹⁾;
15. märgib, et teenuste e-kaardi mõned omadused, nagu teabe ühekordse esitamise põhimõte, selle tähtjatu kehtivusaeg, liikmesriigi kohustus kasutada teenuste e-kaardil sisalduvat teavet ilma võimaluseta nõuda hilisemas etapis esitatud teabe kehtivuse tõendamist ning piiravad kehtetuks tunnistamise menetlused, mis võivad vajada lõplikku kohtuotsust, võivad kahjustada riiklike õigusaktide järgimise kontrolli ning töötajate ja tarbijate õiguste jõustamist;
16. täheldab, et Euroopa teenuste e-kaart peaks hõlmama teavet kindlustuskatte kohta. Ent kaardi tähtjatu kehtivusaeg viitab sellele, et kõnealune teave on vaja esitada vaid ühe korra, millega kaasneb oht, et kontrollid vastuvõtvast liikmesriigis muutuvad vähem tõhusaks;
17. juhib tähelepanu asjaolule, et teenuste e-kaart oleks tulevikus kättesaadav nii ajutiselt piiriülelsete teenuseid osutavatele teenuseosutajatele kui ka neile, kes osutavad teenuseid teises liikmesriigis asutatud filiaali, esinduse või kontori kaudu;
18. peab tähtsaks asjaolu, et kuigi liikmesriikidel on kohustus e-kaart kättesaadavaks teha, on see teenuseosutajatele vabatahtlik, olgu nad füüsilisest isikust ettevõtjad või äriühingud;
19. märgib, et teenuste e-kaardi kui vabatahtliku vahendi kasutuselevõtt sõltub sellest, kui silmanähtav on selle lisaväärtus teenuseosutajatele, ning ka äriühingudade ja liikmesriikide, sh piirkondliku ja kohaliku tasandi pädevate ametiasutuste jõupingutustest edendada teadlikkust e-kaardist ja selle kasulikkusest võimalikult suurel määral;
20. on kriitiline vaikumisi heakskiitmise põhimõtte kohaldamise suhtes juhul, kui vastuvõtva liikmesriigi ametiasutus ei vasta sätestatud tähtjaks teenuseosutaja e-kaardi saamise taotlusele. Selline automaatne heakskiitmine tuleks kas täielikult kaotada või valida vähemalt asjakohased kontrollimis- ja menetlemistähtjad;
21. peab kahetsusväärseks, et teenuste e-kaardi tähtsaid aspekte, sealhulgas taotluse standardvormis sisalduva teabe üksikasjad ja taotlusele toetavate tõenditena lisatavad kohustuslikud dokumendid, ei nimetata eelnõus, vaid komisjon kavatses neid täpsustada delegeeritud õigusaktides. Komitee märgib, et seetõttu võib juhtuda, et piirkondlikel ja kohalikel ametiasutustel ei ole kõnealustes tähtsates küsimustes mingit sõnaõigust, ning nõuab, et Euroopa Regioonide Komitee esitaks kõik nende delegeeritud õigusaktidega seotud dokumendid samal ajal kui liikmesriikide ekspertidele, Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning et komiteel oleks juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus käsitletakse asjakohaste delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist, et komitee saaks õigeaegselt esitada vajalikud märkused;
22. märgib, et esimeses etapis kehtib e-kaart ainult äri- ja ehitusteenuste valdkonnas, mis on majanduslikult eriti tähtsad, kuid kus piiriülene kaubandus ja investeeringud on piiratud ja tootlikkuse kasv on väike ning millele oleks seetõttu kasulik piiriülese konkurentsi suurendamine;

⁽¹⁾ SWD(2016) 52, lk 8.

23. rõhutab, et teenuste e-kaardi süsteemi nõuetekohane toimimine sõltub liikmesriikide koostööst, mida tehakse siseturu infosüsteemi kaudu ning mis hõlmab piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi, ning märgib, et see eeldab, et riigiasutused hakkavad platvormi rohkem kasutama ja tehakse rohkem investeeringuid selle arendamisse. Arvestades, et teenuste paketi teiste tähtsate elementide, eelkõige teatamiskorra rakendamine sõltub platvormi tõhususest, palub komitee komisjonil esitada tegevuskava, milles käsitletakse platvormi kohandamist vajalike menetluste toetamise eesmärgil;

24. palub komisjonil tagada, et teenuste e-kaardi menetlemise süsteem oleks kooskõlas liikmesriikides juba kasutusel olevate elektrooniliste töötlemissüsteemidega ja et hõlbustataks nende vastastikust toimimist;

25. kutsub Euroopa Komisjoni üles laiendama veelgi teenuste e-kaardi kohaldamisala, nii et tulevikus saaksid seda kasutada võimalikult paljud sektorid, sh väikesed ja mikroettevõtjad ning uuenduslikud ja suure kasvupotentsiaaliga ettevõtjad;

26. toetab käsitust, mille kohaselt teenuseosutajad peavad maksma tasu teenuste e-kaardi väljastamise eest, kui tasumäär ei ole ebaproportsionaalselt kõrge. Komitee soovib komisjonil hoolikalt jälgida liikmesriikide kehtestatud tasumäärasid ja neist teada anda, sest need määrad võivad olla otsustavad e-kaardi kui vabatahtliku vahendi kasutuselevõtu jaoks;

27. peab teenuseosutajate seisukohast teenuste e-kaardi tugevaks küljeks sätet, mille alusel liikmesriikide ametiasutused ei tohi nõuda e-kaardi omanikelt sellise teabe esitamist, mida e-kaart juba sisaldab, sealhulgas riigihanke lepingu, ideekonkursi lepingu või kontsessiooni sõlmimiseks, tütarettevõtjate asutamiseks või filiaalide registreerimiseks vastavalt äriühinguõigusele või registreerimiseks kohustuslikus sotsiaalkindlustusskeemis, sest see vähendab üldiselt teenuseosutajate nõuetele vastavuse halduskulusid, muudab seega kaardi nende jaoks atraktiivsemaks ja suurendab selle kasutuselevõttu;

28. rõhutab, et sellel võivad olla praktilised tagajärjed piirkondlike ja kohalike ametiasutuste organisatsioonilistele ja elektroonilistele menetlustele, näiteks riigihangetega seotud menetlustele, ning vajalikuks võivad osutuda üleminekupeerioodid, et uutele nõuetele vastamise eesmärgil võimaldada süsteeme sujuvalt kohandada;

29. pooldab sätteid, millega lihtsustatakse haldusformaalsuste täitmist seoses töötajate lähetamisega, ja sätteid piiriülesele osutatavatele teenustele kindlustuskatte saamise hõlbustamise kohta, sest ka need suurendavad e-kaardi atraktiivsust teenuseosutajate silmis ja suurendavad selle kasutuselevõttu;

30. rõhutab, et kooskõlas teenuste direktiivi sätetega ei mõjuta õigusnormid üldist majandushuvi pakkuvate teenuste määratlust ega korraldust ning neid ei kohaldata majandushuvi mittepakkuvatele üldhuviteenustele, mida osutatakse sageli kohalikul ja piirkondlikul tasandil, ning need ei mõjuta tööõigust ega teenistustingimusi;

31. kutsub komisjoni üles kehtestama tõhusaid teenuste e-kaardi kontrollimise süsteeme, et vältida konkurentsi moonutusi ja pettusi. Selliste, mitte üksnes elektrooniliste andmete kontrollimisel põhinevate kontrollide range rakendamine võimaldaks vähendada võimalikku sotsiaalset dumpingut ja deklareerimata töö kasutamist;

32. juhib tähelepanu sellele, et on kaheldav, kas teenuste e-kaardi kasutuselevõttuga kaasnev kasu teenuste osutajate jaoks ning sellest liikmesriikide, sh piirkondliku ja kohaliku tasandi pädevatele asutustele tulenev halduskoormus on tasakaalus. See on nii ka seepärast, et juba praegu on kõigis liikmesriikides olemas ühtsed kontaktpunktid võimalike küsimuste ja probleemide puhuks seoses teenuste piiriülese osutamisega liikmesriikide ametiasutustele ning liikmesriikide ametiasutused võivad vahetada andmeid siseturu infosüsteemi (IMI) kaudu. Komitee väljendab lisaks pettumust, et ettepanekus ei sätestata selgelt, millised teenuseosutajate halduskohustused muutuvad e-kaardi omanike jaoks üleliigseks. Sellest tulenevalt peab komitee teenuste e-kaarti proportsionaalsuse seisukohast problemaatiliseks;

Teatamiskord paremaks teavitamiseks teenuseid käsitlevate siseriiklike õigusaktide eelnõudest

33. pooldab põhimõtteid, et siseriiklikud eeskirjad, mis piiravad asutamisevabadust ja teenuste osutamise vabadust, ei tohiks olla kodakondsuse ega elukoha alusel diskrimineerivad ning peavad olema proportsionaalsed ja põhjendatud olulise avaliku huviga;

34. toetab teenustega seotud teatamiskorra täiustamiseks tehtud samme, sest teenuste direktiivi rakendamise kogemus näitab, et praegune kord ei ole tõhus, kuna teatamiskohustuse ulatus on ebaselge, mistõttu liikmesriigid käsitlevad seda erinevalt, ja teated ei ole sidusrühmadele kättesaadavad;

35. leiab, et iga reform peab austama liikmesriikide õigust reguleerida oma territooriumil osutatavaid teenuseid, kui järgitakse teenuste direktiivis sätestatud põhimõtteid;

36. juhib tähelepanu sellele, et komisjoni osutatud probleeme, nagu ebatäielik teatamine kõigist reguleerivatest meetmetest, saab vältida muu hulgas praeguse teenuste direktiivi kohase teatamissüsteemi täiustamise abil. Uue rakendamisel kulukama ja liikmesriigi, k.a kohaliku ja piirkondliku tasandi seadusandjat senisest piiravama teatamissüsteemi lisaväärtust tuleks hinnata subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetest lähtudes;

37. väljendab heameelt selle üle, et on täpsustatud, millistest konkreetsetest meetmetest on liikmesriigid kohustatud teatama ja millist teavet nad peavad sellega seoses esitama;

38. pooldab läbipaistvuse suurendamist, kuid leiab, et sõnaselgemalt tuleks nimetada, millised konkreetsete võimalused on sidusrühmadel konsultatsiooniperioodil märkuste esitamiseks;

39. nõuab, et üksnes kohaliku tähtsusega õigusaktid jäetaks direktiivi kohaldamisalast välja;

40. on seisukohal, et konsulteerimine ei tohiks takistada liikmesriiki asjaomast meetet võtmast;

41. on seisukohal, et artikli 6 lõike 1 kohases komisjoni hoiatuse tuleks üksikasjalikult esitada põhjused, miks komisjon leiab, et kõnealune meetme eelnõu on vastuolus teenuste direktiiviga, ja võimalikud ettepanekud meetme eelnõu muutmiseks, mis probleemi lahendaks. Komitee soovib selle tagamiseks direktiivi ettepanekut muuta;

42. peab vajalikuks kohustada komisjoni pärast hoiatuse esitamist pidama dialoogi asjaomaste pädevate ametiasutustega, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

43. on mures, et artiklis 7 nimetatud otsus piiraks põhjendamatult seadusandjate vabadust üleriigilisel, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Komitee arvates peaks see olema hoopis mittesiduv soovitus, mis ei takistaks üleriigilistel ja piirkondlikel seadusandjatel õigusloomeprotsessi lõpule viimast, võttes arvesse komisjoni soovitusi. Komitee märgib, et komisjonil on õigus vaidlustada kehtestatud õigusaktide seaduslikkus Euroopa Kohtus ja see on tähtis võimalik sanktsioon, mida üleriigilised ja piirkondlikud seadusandjad, kes on saanud komisjonilt hoiatava teate/soovituse nõuetele mittevastavuse kohta, kindlasti arvesse võtaksid;

44. leiab, et teatavate meetmete ja esitatava teabe ulatusega seoses direktiivi ettepanekus esitatud täpsustused koos tugevdatud konsultatsioonide, hoiatusmehhanismi ja komisjoni soovitusi nõuetele mittevastavuse kohta käsitleva sättega peaksid olema piisavad, et parandada teatamiskorda, nii et see oleks tulemuslik, kuid järgiks samas üleriigiliste ja piirkondlike seadusandjate eesõigusi;

45. soovib komisjonil hinnanguliselt välja arvutada, kui palju suureneb igal aastal teadete arv, mille ta peaks uue teatamiskorra tõttu saama, et komisjonil oleks vajaduse korral olemas suutlikkus tõhusalt reageerida oodatavale teadete hulga eelnõus ettenähtud aja jooksul;

Proportsionaalsuse kontroll (kutsealasad reguleerivate siseriiklike eeskirjade proportsionaalsuse hindamine)

46. rõhutab, et kutsealased teenused on majanduslikult väga tähtsad, andes tööd 22 %-le ELi töötajatest ehk pakkudes 47 miljonit töökohta;

47. toonitab, et kutsealaste teenuste reguleerimine jääb liikmesriikide eesõiguseks ning et liikmesriikide pädevuses on üleriigilisel, piirkondlikul ja kohalikul tasandil otsustada, kas ja kuidas kutseala reguleerida, järgides diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtteid;

48. märgib, et kutsealaseid teenuseid võib reguleerida riigi algatusel või kutsealaliitude eneseregulatsiooni korras ning et paljudel juhtudel toimub reguleerimine liikmesriikides piirkondlikul ja kohalikul tasandil, mistõttu ELis on väga keerukas ja hajutatud õigusmaastik, kus liikmesriigid peavad proportsionaalsuse kontrolli edukaks läbimiseks täitma oma kohustusi, sealhulgas kohustust kaasata kõik otseselt mõjutatud sidusrühmad;

49. mõonab, et ELis kontrollitakse kutsealade reguleerimist ebaühtlaselt ning et sellel on kahjulik mõju teenuste osutamisele ja kutsealatootajate liikuvusele. Komitee tunnistab, et soovitatav on tagada ELi tasandil ühtsem õigusraamistik uute või muudetud nõuete proportsionaalsuse hindamiseks reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemise valdkonnas, võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat;

50. peab tähtsaks, et ettepanekus jäetaks liikmesriikide ning nende piirkondliku ja kohaliku tasandi pädevate ametiasutuste otsustada, mida ja kuidas reguleerida, kuid leiab, et selles tuleks tagada, et need otsused põhinevad tõenditel ning neile eelneb läbipaistev ja objektiivne hindamine, mida kohaldatakse liikmesriikides ühtlaselt ja milles võetakse arvesse tuvastatud avaliku huvi eesmärke;

51. leiab, et artiklis 6 sätestatud põhjalikku kriteeriumide kogumit tuleks käsitada soovituslikuna, sest iga üksikjuhtumi puhul ei ole tõenäoliselt kõik kriteeriumid kohaldatavad või sama tähtsad. Komitee arwab, et kuigi proportsionaalsuse hindamine peab olema põhjalik ja objektiivne ning põhinema tõenditel, peaks see ühtlasi olema asjakohane, sest kõigile kohaldatav universaalne käsitlus võib olla mitmel juhul tarbetult koormav. Lisaks on artiklis 6 sätestatud nõuded ülemäärased oma ulatuse ja keerukuse tõttu;

52. pooldab sätteid, millega antakse sidusrühmadele võimalus esitada oma seisukohti uute, reguleeritud kutsealadele juurdepääsu või nendel tegutsemist piiravate õiguslike, regulatiivsete või haldussätete kohta, ning leiab, et nõuetekohaste eeskirjade tagamiseks on ülitähtis läbipaistvus ja kõigi huvitatud poolte kaasamine;

53. märgib, et uued proportsionaalsust käsitlevad eeskirjad, mis hõlmavad õigus-, regulatiiv- ja haldussätete korrapärasat jälgimist ning proportsionaalsuse põhjalikku, objektiivset ja tõenditel põhinevat kontrolli, sealhulgas sõltumatute kontrollikomiteede osalemise ja sidusrühmade laiema kaasamise kaudu, suurendab liikmesriikide ametiasutuste töömahtu ja kulusid, kaasa arvatud kohalikul ja piirkondlikul tasandil. See kehtib iseäranis artikli 4 suhtes, mille kohaselt ei tule hinnata mitte üksnes uute kutsealasad reguleerivate õigusnormide vastuvõtmise, vaid ka olemasolevate kutsealasad reguleerivate õigusnormide muutmise proportsionaalsust, mida tuleb pidada ülemääraseks;

Suunised reguleeritud kutsealade reformimiseks ja nende arvu vähendamiseks

54. võtab teadmiseks komisjoni jõupingutused kutsealade reguleerimise asjakohasuse tagamiseks, ergutades liikmesriike läbi vaatama oma kutsenõuete vajalikkuse, et täita riigi avaliku poliitika eesmärke;

55. tunneb heameelt kutsealade reguleerimise riiklike reforme käsitlevate suuniste üle, mis võivad aidata liikmesriikidel suurel määral kohandada oma õigusraamistikku suure majanduskasvu ja töökohtade potentsiaaliga kutsealadega, sealhulgas arhitektid, juristid, raamatupidajad, patendivolinikud, kinnisvaraagendid ja giidid;

56. märgib, et suunised on ette nähtud täiendama Euroopa poolaasta raames toimuvaid hindamisi, ja leiab, et suuniste loomimine Euroopa poolaasta protsessi võib olla kasulik;

Subsidiarsuse ja proportsionaalsusega seotud küsimused

57. leiab, et teenuste paketti kuuluvate ettepanekute teatavad aspektid tõstatavad tähtsaid küsimusi seoses subsidiarsuse ja proportsionaalsusega⁽²⁾. Komitee märgib, et mitu riiklikku ja piirkondlikku parlamenti on esitanud põhjendatud arvamused, milles juhitakse tähelepanu subsidiarsuse ja proportsionaalsusega seotud probleemidele, kaasa arvatud võimalikule sekkumisele riiklikesse seadusandlikesse menetlustesse;

Mõju halduskoormusele ja -suutlikkusele

58. väljendab muret selle pärast, et teenuste e-kaarti, teatamiskorda ja proportsionaalsuse kontrolli käsitlevate ettepanekutega suurendatakse liikmesriikide pädevate ametiasutuste, sealhulgas piirkondlike ja kohalike ametiasutuste halduskoormust ning et sellel on tagajärjed haldussuutlikkusele ja mõju eelarvele.

Brüssel, 11. oktoober 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁾ Mitu riiklikku ja piirkondlikku parlamenti on märkinud, et teatamiskorda ja proportsionaalsuse kontrolli käsitlevates direktiivides esitatud meetmed lähevad kaugemale valitud õigusliku alusega lubatust. Mitu riiklikku ja piirkondlikku parlamenti on esitanud põhjendatud arvamused, milles juhitakse tähelepanu järgmistele subsidiarsusega seotud probleemidele: teatamiskord: komisjon ja teised liikmesriigid võivad sekkuda riiklikesse seadusandlikesse menetlustesse; proportsionaalsuse kontroll: esitatud meetmed lähevad kaugemale nimetatud õiguslikust alusest, sekkuvad liikmesriikide pädevusalasse ja on tarbetud; teenuste e-kaart: selle kasutuselevõtmine väljapakutud kujul ei loo piisavalt lisaväärtust. Proportsionaalsusega seoses leiab mitu riiklikku ja piirkondlikku parlamenti, et proportsionaalsuse kontrolli käsitlev direktiiv ei ole vajalik ja leebemad soovitusel oleksid asjakohasemad, et kriteeriumide kogum on liigne ja et ettepanek ei jäta piisavalt ruumi riiklike otsuste tegemiseks, et saavutada kavandatud eesmärgid. Teenuste e-kaardiga seoses leiavad parlamendid, et on tõenäoline, et keeruka menetlusega vastavuse tagamiseks suureneb märkimisväärselt vajalik haldustöö maht ja et ranged tähtajad on ebaproportsionaalsed; et esitatud eeskirjad tooksid kaasa päritoluriigi põhimõtte kehtestamise; et teenuste e-kaarte võidakse väljastada ilma kontrolli läbiviimiseta, arvestades hindamiseks antud lühikest aega; ning et ettepanekud lähevad kaugemale kavandatud eesmärkide saavutamiseks vajalikest meetmetest.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET